

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO

VEŘEJNÁ VÝZKUMNÁ INSTITUCE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022

Brno 2023

Vydání této publikace bylo financováno Jihomoravským krajem.

jihomoravský kraj

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce

Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno

IČ: 48511005

DIČ: CZ48511005

Tel.: 545242342-43, 545211255

E-mail: sekretariat@uapp.cz

<http://www.uapp.cz/>

<https://www.facebook.com/uappbrno/>

Přední strana obálky: Hrací kostky z doby laténské z Víceměřic (foto Jiří Sláma).

1. Úvod	4
2. Organizační a personální struktura ÚAPP Brno, v. v. i.	6
2.1. Organizační struktura ÚAPP Brno, v. v. i.	6
2.2. Statutární a dozorčí orgány ÚAPP Brno, v. v. i.	7
2.2.1. Ředitel	7
2.2.2. Rada instituce	7
2.2.3. Dozorčí rada	8
2.3. Informace o změnách zřizovací listiny ÚAPP Brno, v. v. i.	9
2.4. Základní personální údaje	10
3. Zpráva o činnosti ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2022.	11
3.1. Archeologické výzkumy	11
3.1.1. Seznam pozitivních archeologických výzkumů	12
3.1.2. Seznam vypracovaných nálezových zpráv	81
3.2. Řešení vědeckých projektů	88
3.3. Publikační činnost	89
3.4. Ediční činnost	95
3.5. Konference	97
3.6. Popularizační činnost	100
3.6.1. Medializace činnosti	100
3.6.2. Výstavy a spolupráce s muzei	101
3.6.3. Přednášky a workshopy	104
3.6.4. Aktivity pro veřejnost	105
4. Stanovisko Dozorčí rady a Rady instituce k návrhu výroční zprávy ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2022	110
5. Hospodaření ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2022	111

1. Úvod

Ústav archeologické památkové péče Brno (ÚAPP Brno) vznikl 1. dubna 1993 delimitací části Archeologického ústavu AV ČR Brno na základě rozhodnutí ministra kultury ČR č. 7/1993 ze dne 18. března 1993. Zpočátku měl formu státní příspěvkové organizace zřízené Ministerstvem kultury ČR za účelem ochrany a záchrany movitých a nemovitých archeologických památek na celém území Moravy a Slezska.

S účinností od 3. května 1995 byl ústav pověřen Ministerstvem kultury ČR výkonem činností archeologické památkové péče na území čtrnácti okresů bývalého Jihomoravského kraje (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou).

1. dubna 2001 došlo u ústavu v rámci reformy veřejné správy na základě rozhodnutí Ministerstva kultury ČR podle ustanovení § 1 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetků krajů, v platném znění, k převodu zřizovatelských funkcí z Ministerstva kultury ČR na nově vzniklý Brněnský, respektive Jihomoravský kraj. Ústav získal status příspěvkové organizace kraje, jejímž hlavním účelem byla nadále ochrana a záchrana movitých a nemovitých archeologických památek.

1. ledna 2007 byl ústav na základě rozhodnutí Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 397/05/Z 6 v souladu s ustanovením § 31 odst. 6 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, přetransformován na veřejnou výzkumnou instituci, jejímž zřizovatelem se stal Jihomoravský kraj. Účelem ústavu, který má tuto právní formu až do současnosti, je uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti záchrany a ochrany movitých a nemovitých archeologických památek a poskytování s tím souvisejících služeb.

V souladu s ustanovením § 6 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, je ústav zapsán v seznamu veřejných výzkumných institucí, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Má postavení právnické osoby se všemi právy a závazky, které z tohoto postavení vyplývají, pravomocemi, působností i odpovědností danou obecně platnými právními předpisy a zřizovací listinou a samostatně hospodaří s peněžitými prostředky i majetkem.

Podle Dohody o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů uzavřené dne 25. 4. 2019 s Akademií věd ČR podle ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a podle

ustanovení § 159 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, je ústav oprávněn provádět archeologické výzkumy v územním obvodu Jiho-moravského kraje, Olomouckého kraje, Zlínského kraje a Kraje Vysočina.

Rok 2022 byl v ÚAPP Brno postupným návratem k obvyklému pracovnímu životu po odeznění epidemie koronaviru. Navzdory očekávané sestupné tendenci ve stavebnictví v důsledku zvýšení úrokových sazeb u hypotečních úvěrů, zdražení stavebního materiálu, nárůstu inflace a zdrženlivosti investorů kvůli nejisté ekonomické a geopolitické situaci se nakonec podařilo dosáhnout nejvyšších tržeb v historii ústavu, což bylo způsobeno především souběžnou realizací hned čtyř záchranných archeologických výzkumů velkého rozsahu. Po vynucené koronavirové pauze se v průběhu roku pracovníci ústavu podíleli na organizaci dvou mezinárodních odborných konferencí. Podařilo se úspěšně dokončit projekt MK ČR NAKI II s názvem „Archeologie z nebe“, jehož završením byla instalace stejnojmenné výstavy v pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně. Po organizační stránce došlo k řádnému zvolení nové Rady instituce a v polovině roku k výměně na postu ředitele instituce.

Kolmý snímek části plochy výzkumu středověké až raně novověké parcely v Modřicích

2. Organizační a personální struktura ÚAPP Brno, v. v. i.

2.1. Organizační struktura ÚAPP Brno, v. v. i.

Zřizovatelem ÚAPP Brno, v. v. i. je Jihomoravský kraj se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno.

ÚAPP Brno, v. v. i. se organizačně dělí na základní a detašovaná pracoviště. Základní pracoviště je dislokované v brněnském sídle ústavu a tvoří ho sekretariát ředitele s administrativním, ekonomickým a provozním úsekem, oddělení terénních výzkumů a oddělení laboratorního a technického zpracování.

Základní pracoviště Brno:

Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno

tel.: 545242342–43, 545211255, 602 564 755

e-mail: sekretariat@uapp.cz

Již od svého založení měl ústav detašované pracoviště ve Zlíně, které bylo v roce 2012 přesunuto do Hulína a nakonec v roce 2018 do Kroměříže. Další detašovaná pracoviště vznikla v roce 1995 v Prostějově, v roce 1998 ve Vyškově a v roce 2000 ve Znojmě.

Detašované pracoviště Kroměříž:

Kojetínská 14, 767 01 Kroměříž

e-mail: popelka@uapp.cz

Detašované pracoviště Prostějov:

Tetín 8, 796 01 Prostějov

tel.: 582347096

e-mail: fojtik@uapp.cz

Detašované pracoviště Vyškov:

Čsl. armády 1/2A, 682 02 Vyškov

tel.: 517350773

e-mail: mikulkova@uapp.cz

Detašované pracoviště Znojmo:

Mičurinova 9, 669 02 Znojmo

tel.: 530512138

e-mail: humpola@uapp.cz

2.2. Statutární a dozorčí orgány ÚAPP Brno, v. v. i.

2.2.1. Ředitel

Statutárním orgánem ÚAPP Brno, v. v. i. je ředitel. Tuto pozici zastávala do 30. 6. 2022 Mgr. Andrea Matějčíková. Po uplynutí jejího druhého pětiletého funkčního období byl zřizovatelem na návrh Rady instituce a na základě výběrového řízení jmenován do funkce ředitele od 1. 7. 2022 Mgr. Michal Přichystal.

2.2.2. Rada instituce

Na zachování účelu, pro který byl ÚAPP Brno, v. v. i. zřízen, na uplatnění veřejného zájmu v jeho činnosti a na jeho řádné hospodaření dohlíží sedmičlenná Rada instituce, která je volena výzkumnými pracovníky ústavu. V závěru roku 2021 skončilo pětileté funkční období dosavadních členů Rady instituce. V řádných volbách dne 30. 3. 2022 byla zvolena nová Rada instituce v následujícím složení:

Interní členové:

PhDr. Pavel Fojtík (místopředseda)
Mgr. Andrea Matějčíková (předsedkyně)
Mgr. Michal Přichystal (tajemník)
Mgr. Dagmar Vachútová, Ph.D.

Externí členové:

doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D. (JČM/JU České Budějovice)
doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (AÚ AV ČR Praha)
PhDr. Karol Pieta, DrSc. (AÚ SAV Nitra)

V roce 2022 se Rada instituce sešla na třech zasedáních ve dnech 11. 4., 18. 5. a 11. 11.

Na zasedání konaném dne 11. 4. 2022 členové Rady nejprve zvolili předsedu, místopředsedu a tajemníka. Následně projednali, ověřili a schválili předložené zápisy o usneseních, které byly přijaty per rollam dne 21. 12. 2021 (návrh nového mzdového předpisu na rok 2022, návrh rozpočtu na rok 2022 a návrhy střednědobých rozpočtů na roky 2023 a 2024). Projednán a schválen byl také návrh na přidělení výsledku hospodaření za rok 2021, jenž po zdanění činil 78 382,12 Kč, do rezervního fondu. Vzhledem k blížícímu se konci funkčního

období dosavadní ředitelky ústavu Rada vyhlásila veřejné výběrové řízení pro obsazení této funkce a stanovila jeho podmínky. Současně navrhla výběrovou komisi. Ředitelka A. Matějčíková shrnula činnost a hospodaření ústavu za období uplynulé od posledního zasedání. Mimo jiné informovala o výši dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje poskytnuté na podporu činnosti instituce v roce 2022 a o jejím čerpání.

Na zasedání konaném dne 18. 5. 2022 členové Rady projednali a schválili předložený návrh výroční zprávy za rok 2021. Na základě doporučení výběrové komise se po diskusi a hlasování rozhodli navrhnout zřizovateli na obsazení funkce ředitele ústavu kandidáta M. Přichystala.

Na zasedání konaném dne 11. 11. 2022 členové Rady projednali, ověřili a schválili předložené zápisy o usneseních, které byly přijaty per rollam dne 8. 6. 2022 (návrh nového mzdového předpisu) a 29. 6. 2022 (návrhy nového mzdového předpisu, nového organizačního řádu a nových pravidel pro hospodaření s fondy). Nový ředitel M. Přichystal pak shrnul činnost a hospodaření ústavu za období uplynulé od posledního zasedání a seznámil členy s výhledem na příští rok.

2.2.3. Dozorčí rada

Dohled nad činností, hospodařením a nakládáním s majetkem ÚAPP Brno, v. v. i. vykonává pětičlenná Dozorčí rada, která je jmenována zřizovatelem.

V roce 2022 měla následující složení:

Mgr. Petr Fedor (předseda)
PhDr. Filip Havlíček
Mgr. Andrea Matějčíková (od 1. 7. 2022)
Ing. Jiří Němec (místopředseda)
Ing. Alena Opatřilová
Mgr. M. Přichystal (do 30. 6. 2022)

V roce 2022 se Dozorčí rada sešla na zasedání dne 27. 4. 2022. Jako host na něj byla přizvána i ředitelka ústavu A. Matějčíková, která podrobně seznámila přítomné s předloženým návrhem výroční zprávy za rok 2021. Výroční zpráva byla následně projednána a odsouhlasena.

2.3. Informace o změnách zřizovací listiny ÚAPP Brno, v. v. i.

Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce byla schválena v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 písm. l) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 631/06/Z 9 ze dne 27. 4. 2006 a vydána podle ustanovení § 3 odst. 2 a § 31 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, s platností od 1. 1. 2007.

Úplné znění vyplývá ze změn provedených Dodatkem č. 1 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 22. 2. 2007 usnesením č. 1440/07/Z 21, Dodatkem č. 2 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 8. 11. 2007 usnesením č. 1440/07/Z 21, Dodatkem č. 3 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 19. 6. 2014 usnesením č. 1228/14/Z12, Dodatkem č. 4 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 25. 6. 2015 usnesením č. 1901/15/Z19 a Dodatkem č. 5 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce, schváleným Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 25. 4. 2019 usnesením č. 1899/19/Z21.

V roce 2022 se Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce neměnila. Její aktuální znění je zveřejněno v Rejstříku veřejných výzkumných institucí MŠMT ČR na příslušných webových stránkách (<http://rvvi.msmt.cz/>).

Unikátní „bezedná“ nádoba kultury středodunajských popelnicových polí z Rajhradu

2.4. Základní personální údaje

1. Struktura zaměstnanců v roce 2022 – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Muži	Ženy	Celkem
Archeolog	12,55	4,00	16,55
Odborný pracovník (technik, konzervátor)	1,00	12,20	13,20
Administrativní, ekonomický a provozní pracovník	1,00	4,86	5,86
Celkem	14,55	21,06	35,61

2. Struktura zaměstnanců dle vzdělání – stav k 31. 12. 2022

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
Střední odborné	0	1	1	2,8
Úplné střední odborné	0	11	11	30,55
Vyšší odborné	0	1	1	2,8
Vysokoškolské	13	10	23	63,85
Celkem	13	23	36	100,0

3. Vznik a ukončení pracovních poměrů v roce 2022

Pracovní poměr	Počet
Vznik	3
Ukončení	3

3. Zpráva o činnosti ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2022

Předmětem hlavní činnosti ústavu je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, jejíž součástí jsou veškeré technické činnosti, související s archeologickým výzkumem. Svou činností ústav přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Ústav získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky a odborná stanoviska a provádí konzultační činnost. V rámci předmětu své hlavní činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro svůj výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi. Poskytuje metodickou pomoc archeologickým pracovištím muzejní sítě Jihomoravského kraje v oblasti záchrany a ochrany archeologického dědictví.

3.1. Archeologické výzkumy

Stejně jako v předchozích letech i v roce 2022 spočívalo těžiště činnosti ÚAPP Brno, v. v. i. v zabezpečování archeologické památkové péče na územích vymezených platnou dohodou s Akademií věd ČR. Jednalo se zejména o předstihové a záchranné archeologické výzkumy, umožňující stavebníkům splnění podmínek ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, včetně zpracování a odborného vyhodnocení získaných poznatků a nálezů, vyhotovení závěrečných a nálezových zpráv a odevzdání ošetřených a evidovaných movitých předmětů do sbírek příslušných muzeí. V souvislosti se stavebním řízením byla průběžně vydávána odborná vyjádření a posudky. Pracovníci ústavu se pravidelně účastnili příslušných regionálních archeologických komisí (Jihomoravská RAK, Středomoravská RAK, Zlínská RAK a RAK Vysočina), na kterých byly systémově distribuovány archeologické akce.

V roce 2022 bylo uzavřeno celkem 314 nových objednávek či dohod (některé rámcové) k výzkumům hrazeným investory a 222 dohod k výzkumům nepodnikatelských subjektů. Vedle 58 akcí pokračujících z předchozích let bylo nově provedeno 1129 dohledů a záchranných výzkumů, z nichž dohromady 107 bylo pozitivních. Na financování neziskových záchranných výzkumů, především při výstavbě rodinných domů, na území Jihomoravského kraje byla

využita neinvestiční část dotace od zřizovatele, poskytnutá na základě „Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje“ č. JMK074352/22/OK. Záchranné výzkumy při stavbách nepodnikatelských subjektů na Prostějovsku a Zlínsku byly hrazeny z rozpočtu ústavu.

Kromě řady menších pozitivních akcí ústav v roce 2022 zajišťoval, ať už samostatně, nebo ve spolupráci s dalšími oprávněnými organizacemi, hned čtyři výzkumy velkého rozsahu. Z roku 2021 pokračovaly předstihové a záchranné archeologické výzkumy v trasách dálnice D55, úsek 5508 Staré Město – Moravský Písek a VTL plynovodu Moravia (spolupráce s NPÚ, ACO a Archaia Brno). Nově byly zahájeny práce na stavbách silnice II/385 Čebín – obchvat a objektů KXY v areálu brněnské Vlněny (spolupráce s Archaia Brno).

3.1.1. Seznam pozitivních archeologických výzkumů

BLAŽOVICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán obce – novostavba RD, parc. č. 85/3, 86, 88/1 (D. Parma, č. akce 926/22)

Při záchranném archeologickém výzkumu vyvolaném výstavbou rodinného domu byla v základových pasech zaznamenána jedna sídlištní jáma, kterou bylo možné datovat pouze rámcově do pravěku.

BOŘETICE (okr. Břeclav)

Jihozápadní okraj intravilánu obce – záchranný výzkum při výstavbě RD, parc. č. 2724 a 2725 (M. Přichystal, č. akce 1097/22)

Na základě požadavku Policie ČR bylo provedeno ohledání místa náhodného nálezů lidských kosterních pozůstatků. Ukázalo se, že při obkopávání základů nového rodinného domu došlo k porušení nejspíše hrobové jámy s kostrovým pohřbem dospělého člověka. In situ nebylo získáno nic, co by ostatky spolehlivě datovalo. Pouze na základě struktury zásypu objektu a silného obrusu chrupu zemřelého bylo možné usoudit na přinejmenším raně novověké stáří nálezů.

BRANIŠOVICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán obce – novostavba RD, parc. č. 146/33 (A. Matějčková, č. akce 863/22)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu bylo zdokumentováno celkem 17 archeologických objektů zahloubených do podloží. Jednalo se

většinou o sídlištní a zásobní jámy, zaznamenány byly i reliktů jednoho žlábků a několika rozměrných jam bez možnosti bližšího funkčního určení. Všechny situace je možné na základě vyzvednutého materiálu datovat nejspíše do 18.–19. století, i když nelze vyloučit, že některé mohou být i o něco starší.

BRNO-BYSTRČ (okr. Brno-město)

Ul. Ondrouškova, Adamcova, Vejrostova, Laštůvkova – REKO MS Ondrouškova + 2 (J. Kala, č. akce 1004/22)

Během dohledu nad rekonstrukcí plynovodního potrubí byl zachycen jeden archeologický objekt. Jednalo se o sídlištní jámu, která na základě vyzvednutého materiálu pochází z období lengyelské kultury.

BRNO-DOLNÍ HERŠPICE, BRNO-HORNÍ HERŠPICE (okr. Brno-město)

Pod Větrolamem – D1 Centrum Jih, přel. VN819, ŘSD ČR; Brno, K Terminálu, st. úprava VN 819; Brno, K Terminálu, st. úprava NN (P. Kos, J. Kala, A. Matějčková, č. akce 770/22)

V souvislosti s chystaným rozšířením dálnice D1 proběhly na jižním okraji dálničního tělesa přeložky elektrických kabelů. Liniové výkopy porušily asi 10 zahloubených archeologických objektů, z nichž část spadala do pozdní doby kamenné a část do starší doby železné.

Mladší komponentu reprezentovaly 3 komorové hroby horákovské skupiny, které s největší pravděpodobností představují pokračování známé nekropole objevené již v roce 1987. První z nich se nacházel v katastru Dolních Heršpic a měl rozměry 2,5 x 3,2 m. Ve zbytcích vnitřní srubové komory se zachovaly fragmenty skeletu promíchané se zvířecími kostmi a garniturou kroje, kterou tvořily hustě našité drobné bronzové kroužky a kalotovitě knoflíčky. Jejich přesné uspořádání však nebylo možné zjistit, neboť situace byla porušena starším druhotným (vykradačským?) zásahem, jenž byl precizně proveden prostřednictvím vertikální šachty.

Zbýlé dva hroby byly situovány v navazujícím katastru Horních Heršpic. Větší z nich lze na základě rozměrů (4,2 x 5,5 m) zařadit k nejvyšší sociální skupině. Hrob obsahoval pozůstatky žlabů po dřevěné srubové konstrukci pohřební komory, v jejímž interiéru spočíval v natažené poloze na zádech skelet dospělého muže s garniturou opasku sestávající z kamenného brousku, železné kulovité perly a závěsného kruhu s nožem. Kroj zesnulého zdobila bronzová jehlice s vroubkovanou hlavicí a výbroj tvořil železný hrot kopí se zesíleným středovým žebrem. K výbavě hrobu náležely ještě bronzové a železné součásti

dvou koňských postrojů a sada keramických nádob, kterou zastupovaly misky bavorských tvarů se stupňovitou profilací, další misky s nálevkovitým okrajem, se zataženým či šikmo lomeným okrajem a větší tvary v podobě hrncovité nádoby, osudí a dvou amfor. Zajímavostí je objev asi 7 m dlouhé štoly vybíhající z většího objektu při obvodu hrobu, pravděpodobně šachty, jejíž čelba skončila asi 30 cm pod podlahou pohřební komory, aniž by ji porušila. Poněkud skromná výbava předpokládaného velmožského pohřbu i tak nevylučuje, že mohl být druhotně otevřen v době, kdy byla pohřební komora ještě dutá a shora pohodlně přístupná. Výše zmíněnou patrně prospekční štolu směřující k pohřební komoře zboku lze považovat za pokus o sekundární otvorku hrobu, k níž podle zlomků nalezených keramických nádob došlo až někdy v raně historické době. Situace navíc nepřímo dokládá existenci uvažovaného mohylového náspu nad hrobem o průměru přinejmenším 20 m. Poslední hrob byl birituální. Hrobová jáma o rozměrech jen 2,2 x 2,2 m obsahovala jeden pohřeb kostrový a pět žárových, z nichž jeden byl uložen v nádobě a ostatní v jamce či na hromádce. Garnitury krojů doplňovaly bronzové drátěné vlasové ozdoby, drobné bronzové soudkovité perly a železná harfovité spona. Kromě obvyklé keramické výbavy byla v tomto hrobě nalezena mísovitá nádoba v podobě loďky.

Brno-Dolní/Horní Heršpice – horákovský komorový hrob s prospekční štolou a preparace jiného hrobu

BRNO-HUSOVICE (okr. Brno-město)

Tomkovo náměstí, ul. Provazníkova a Rokytova – VMO Tomkovo náměstí, Rokytova (P. Kos, č. akce 504/21)

Při pokračování rozsáhlé stavební akce byly sledovány novověké situace v prostoru Tomkova náměstí a ulic Provazníkova a Rokytova. Východně husovické sokolovny byla zachycena raně novověká potravinářská pec a u hotelu Amfora pozůstatky sklepních prostor v základech domu bývalých Husovic z 19. století.

BRNO-IVANOVICE (okr. Brno-město)

Ul. Černohorská, parc. č. 965/169, 965/269, 965/163 – OC Kaskády (P. Kos, č. akce 705/22)

Při zemních pracích souvisejících s výstavbou obchodního centra Kaskády v severním sousedství stávající prodejny Bauhaus (Řečkovická 555/3) byl zachycen pozůstatek menšího pěchotního obranného okopu s relikty vydržené podlahy. Zdokumentován byl také řez zaniklou úvozovou cestou, která původně kopírovala průběh parcely č. 965/169.

BRNO-SOBĚŠICE, BRNO-ŘEČKOVICE (okr. Brno-město)

Spanilý les, U kádě, Na Kobylíně, Rakovec – REKO VTL Brno-Adamov-Blansko I (P. Kos, č. akce 308/22)

Během výstavby plynovodu proběhla evidence povrchových antropogenních útvarů v polohách mezi soběšickým vodojemem a hřbitovem a Spanilým lesem (k. ú. Brno-Soběšice). Další situace byly zaznamenány v oblasti lesa Rakovce u Řečkovice (k. ú. Brno-Řečkovice).

Východně soběšického hřbitova se podařilo v rýze zachytit intaktní polohy rohovců, k nimž se snad váží pozůstatky dvou terénních depresí nedávného obecního smetiště. Z hlediska prvotního významu může jít o pozůstatek staré těžby štěrku/rohovců pro úpravu lesních komunikací ze středověku až raného novověku, nebo o exploatační či prospekční objekty z pravěku. Soubor dobývacích objektů doplňují u hřbitova ještě dvě menší jámy vsazené do kontextu zaniklé hospodářské plužiny Soběšic, která měla podobu několika vrstevnicových sypaných mezních pásů. Vzhledem k tomu, že podle příslušného listu císařských otisků map stabilního katastru zde již v první polovině 19. století převládal vzrostlý les, lze se přiklonit ke středověkému až raně novověkému stáří těchto struktur.

Při hranici katastrů Soběšic a Řečkovic (lesní cesta Soběšická) zachytila rýha novověké smetiště, přičemž prošla v bezprostřední blízkosti kolem historického hraničního kamene zhotoveného z jurského krinoidového vápence ze Stránské skály. Je velmi pravděpodobné, že kámen stojí v ose zaniklé historické komunikace, která dnes kopíruje katastrální hranici obou jmenovaných obcí (záznam na císařských otiscích stabilního katastru). Ke kameni se sice nepodařilo dohledat žádné historické údaje, na základě podobných památníků v okolí (např. Brno-Žebětín: 1588) by však mohl nejspíše pocházet ze 16. století, kdy vesnici Soběšice vlastnili brněnské augustiniánky a následně brněnští jezuité. Iniciálky čtené např. jako „F.S.“ asi nemají prokazatelný vztah k majitelům vsi. Vzhledem k tomu, že kámen stojí nápisem otočen ve směru míjení poutníkem krácejícím od Soběšic do údolí potoka Rakovce, lze jeho odkaz spojovat spíše s katastry sousedních obcí, nejspíše Jehnic, či Ořešina, které byly v pozdním středověku v držení kláštera cisterciáček na Starém Brně; Mokrá Hora tou dobou ještě neexistovala. Pro uvažované období 16. století se jako nejpravděpodobnější nabízí Jehnice, které byly tehdy obnovovány po vypálení husity na základě jednoho svobodného dvora. Tento dvůr patřil do roku 1562 k panství Nový hrad (Albrecht z Boskovic a Černé Hory) a ještě roku 1667 ve dvoře s vinicí a pivovarem sídlil svobodník Jan Jehnický. Znak na hraničním kameni je velmi podobný kamenickým značkám z období pozdního středověku (tzv. zkřížené ostrve) spojovaných jednak s dílnou kamenického mistra Jana Nimervola v Českých Budějovicích (nejvíce se asi blíží značce z katedrály sv. Barbory v Kutné Hoře), jednak s činností mistra Paula z Pardubic. Posledně jmenovaný působil před rokem 1491 na církevních stavbách Boskoviců (snad po roce 1480 kostel sv. Jiří v Bořitově, prokazatelně na kostele sv. Kateřiny u Šebrova a roku 1510 na kostele sv. Filipa a Jakuba v Lelekovicích). Dříve se uvažovalo, že se mistr Paulus podílel také na stavbě kostela sv. Prokopa ve Žďáře nad Sázavou pro Lichtenburky v roce 1521, ale nověji jsou podobné značky přiřazovány spíše jen k okruhu členů jeho stavební huti, než aby byly ztotožňovány přímo s jeho osobou. Za těchto okolností nelze vyloučit, že kamenný památník, vytesaný z ušlechtilého krinoidového vápence, představuje umělecký prvek, jenž mohl souviset s trasou obslužné cesty vedoucí z Brna do nedalekých Lelekovic, využívanou k dopravě stavebních surovin členy stavební/kamenické hutě mistra Paula.

V oblasti jednoho z vrchů lesa Rakovce s kótou 398,3 m n. m. (Na Kobylíně) prošla rýha granodioritovým návrším s reliktu silně zvětralé vrstvy s rohovci. Četné bíle patinované kusy byly však jen výsledkem mrazového rozpukání horniny, čímž se tyto rohovce zřetelně odlišovaly od intaktních poloh celistvějších

rohovců v jílovitých sedimentech z období terciéru, jež byly rýhou zachyceny v okolí soběšického hřbitova.

Plynovodní rýha pak pokračovala západním směrem do areálu lesa Rakovce, kde prošla úsekem mírně klesajícího návrší, na jehož hřebetu bylo kromě početných sypaných mezních pásů zaniklé řečkovické plužiny zaznamenáno několik pravidelných oválných jam vzájemně velmi podobného tvaru, dokládajících válečné události (krátery) z období 2. světové války. Kromě těchto středověkých až novověkých komponent byla v trase rýhy zachycena drobná šikmo ukloněná žíla „devonských“ mikritických až krystalických vápenců ve zvětralých granodioritech. Z nálezové situace bylo zřejmé, že vápence zde nebyly nikdy povrchově těženy.

Brno-Soběšice – hraniční kámen z 16. století vyrobený z ušlechtilého krinoidového vápence

BRNO-TRNITÁ (okr. Brno-město)

Areál bývalé Vlněny – V. etapa výstavby (J. Zubalík, č. akce 1117/22)

V prostoru bývalé továrny Vlněna při ulici Dorných v blízkosti historického centra města Brna proběhla v roce 2022 v pořadí již pátá etapa terénních prací, která předcházela výstavbě tří kancelářských budov označených písmeny K, X a Y. Plocha staveniště se nachází v jihovýchodní části celého areálu, v blízkosti Svitavského náhonu za domy Dorných č. p. 29, 31 a 33. V tomto prostoru je

písemnými prameny k roku 1300 doložen mlýn Dornych, který stál na Svrateckém náhonu, zasypaném v 50. letech 20. století a zkoumaném v rámci předchozích etap výzkumů. Svratecký náhon se nedaleko místa výzkumu vléval do Ponávky – nyní Svitavského náhonu.

Výzkum zachytil situace, které se k tomuto mlýnu bezprostředně váží. Jedná se především o několik úrovní podlah náležejících alespoň třem až čtyřem dřevo-hliněným domům. Podlahy byly z udusané žluté spraše, na které se tvořily tenčí tmavé pochozí vrstvy. Domy nebyly současné, vzájemně se překrývaly. Ve třech případech byly zaznamenány zbytky kuchyňských pecí. Nepodařilo se zjistit celkový půdorys ani jedné stavby, v jednom případě bylo rozpoznáno nároží domu, který mohl mít snad srubovou konstrukci stěn. Tento dům měl také nejlépe dochovanou pec – kromě topeniště omazaného hlínou a obezděného cihlami k ní náležela také ohřívárna, obezděná nízkým cihelným věncem. V ohřívárně byly nalezeny roztržštěné zbytky čtyř hrnců a džbánů a dvě pokličky.

Brno-Trnitá – ohřívárna středověké kuchyňské pece s rozbitými džbány, hrnci a pokličkami

Tato situace, včetně podlahy domu, byla překrytá mocnou vrstvou mazanové destrukce, indikující zánik domu náhlým požárem. Podle keramiky je možné tento dům zařadit do první třetiny 15. století, a proto nelze vyloučit jeho zánik v souvislosti s obléháním Brna husity v roce 1428. Tento dům byl

překryt dalším domem, z jehož interiéru pochází jeden z nejzajímavějších nálezů této etapy – kompletní kachel z kamen s motivem jezdce – rytíře na koni v plné zbroji. Dle rodového znaku ve štítě a klenotu se snad jedná o Jiřího z Poděbrad.

Brno-Trnitá – kamnový kachel s rytířem na koni, podle znaku ve štítě asi Jiřího z Poděbrad

Zástavba v prostoru mlýna se vyvíjela dál, jak dokládají relikty snad pozdně středověkých či raně novověkých cihelných podlah jižně od dokumentovaných podlah a pecí. V tomto prostoru se nacházelo také nároží budovy či ohrazení, sestávající ze zdi široké 1 metr, vystavěné z vápenců. Jedná se o nejstarší kamennou zeď dokumentovanou v této etapě, která snad může být také datována do období pozdního středověku. V tomto prostoru byla nalezena středověká militaria – několik hrotů šípů a jeden nášlapný jezek. Ke zmíněné zdi se nipojovaly další mladší zdi, které původní stavbu rozšiřovaly severním směrem.

Další středověké situace se váží k samotné vodoteči, u níž bylo doloženo zpevnění břehu soustavou kůlů a zbytek patrně haťové cesty. Nacházela se ve vzdálenosti cca 40 m západně od výše popsaných reliktních dřevěno-hliněných a zděných staveb.

Budovu dřívějšího mlýna od r. 1868 využíval průmyslník Adolf Popper pro svou továrnu na vlněné zboží. K této továrně patřily i další budovy, jejichž relikty byly během výzkumu dokumentovány, a to včetně podlah, kotelny s parními kotli či pecemi vystavěnými ze šamotových cihel a sloužícími snad ke strojírenské výrobě. Ve dvou místnostech se podařilo odkrýt také sociální zázemí továrny. Zkoumány byly rovněž pozůstatky strojírný Bracegirdle a syn.

Nejmladší dokumentované situace se pojí s válečnými událostmi druhé světové války. V průběhu skrývky byly obnaženy dva betonové protiletecké kryty. Jednalo se o standardní typy krytů, tzv. „Luftschutz-Deckungsgraben“, zkráceně též „LS-Deckungsgraben“, které byly zpravidla stavěny ve městech na veřejných prostranstvích a v areálech výrobních závodů. Tyto kryty se dělily do dvou základních typů, tzv. typu „U“ a typu „W“. Oba typy byly v základních rysech totožné, jednalo se o chodbu „vejčitého“ průřezu dlouhou alespoň několik desítek metrů, která byla zahlobena pod zemí. Do této chodby se vstupovalo dvěma vstupy, které byly na opačných koncích chodby. Každý vstup sestával ze schodiště a rampy, která sloužila ke spouštění materiálu a vynášení raněných. Chodba byla několikrát lomená, a právě její půdorys byl hlavním rozdílem mezi oběma typy. Půdorys typu „U“ je přímý, chodby jsou rovnoběžné, navazují na sebe krátkou spojovací chodbou, oproti tomu chodby typu „W“ na sebe navazují v pravém úhlu tak, že půdorys připomíná písmeno W. Kryty byly vybaveny záchody, elektrickým osvětlením, kamny a lavicemi, na kterých lidé přečkávali nálet. V areálu Vlněny byly zastoupeny oba typy krytů. V krytech byly dokumentovány zbytky elektroinstalace pod stropem, zářezy ve stěnách chodeb značící přítomnost dřevěných stěn oddělujících jednotlivé záchody, ventilační otvory, římsy pro umístění lavic (včetně otvorů ve stěně pro připevnění dřevěného opěradla), cihelné ostění obou vstupních dveří, drenážní potrubí pod podlahou nebo komíny pro kamna, která se nacházela v polovině délky jednotlivých chodeb. Komíny byly zevnitř očazeny, což značí, že byly za války skutečně využívány pracovníky textilk během leteckých poplachů, kterých se zde mohlo uschovat až 250. Jednotlivé vstupy do krytů byly očíslovány římskými číslicemi V., VI. a VII. Čtvrtý vstup, který patrně nesl číslo VIII., mohl být zničen v důsledku válečných událostí či brzy po jejím konci. Oba kryty byly několik let po válce zasypány sutí a na několika místech porušeny pozdější stavební aktivitou, přičemž se na ně postupem času zapomnělo.

Brno-Trnitá – betonové protiletectvé kryty z období druhé světové války

BRNO-ŽIDENICE (okr. Brno-město)

Ul. Líšeňská – rezidence Juliana II. (J. Zubalík, č. akce 1118/22)

Během výstavby bytových domů Rezidence Juliana II. na Líšeňské ulici v brněnské čtvrti Juliánov byl ve stěně stavební jámy a navazující kanalizační přípojce zaznamenán rozsáhlý, poměrně mělký objekt s nepravidelným dnem orientovaný směrem východ-západ. Datační materiál se z výplně nepodařilo získat. Vzhledem k orientaci objektu a blízkosti k Líšeňské ulici se pravděpodobně jedná o zbytek úvozové cesty spojující Brno s Liší.

BRODEK U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)

Ul. Salajky – trasa HDPE Brodek u Prostějova a rek. NN, Salajky (P. Fojtík, č. akce 316/22 a č. akce 805/22)

Výkopem pro pokládku ochranných HDPE trubiček pro optické kabely telekomunikační sítě společnosti INFOS Art, s. r. o. a výkopem pro pokládku zemních kabelů distribuční sítě nízkého napětí byla v ulici Salajky protnuta poloha organogenních sedimentů neogenního (mladotřetihorního) stáří. Tyto horniny byly na Prostějovsku zaznamenány na četných lokalitách, vznikly usazením v miocenním moři a jsou součástí sedimentární výplně karpatské předhlubně. Neogenní sedimenty v podobě písků, jílu, pískovců a vápenců s četnými

zkamenělinami jsou stáří spodního badenu a dokládají poslední mořskou záplavu tohoto regionu v mladších třetihorách před přibližně 20 miliony lety. Hloubka výkopu kolísala mezi 70 až 75 cm, poloha organogenních sedimentů byla zastižena přibližně 30 až 35 cm pod současným povrchem a zachycená mocnost polohy byla cca 40 cm. V materiálu z výkopu byly nalezeny různé typy sedimentů: okrově žluté rozpadavé pískovce s rourkami červů a ojediněle zkamenělinami hřebenatek, šedožluté pískovce s lasturami hřebenatek, kompaktní šedožluté křemité pískovce s otisky a úlomky schránek měkkýšů (převážně hřebenatek a ústřic). Zaznamenány byly také šedé jíly. V zídkách vybudovaných ze spodnokarbonských drob byly v blízkém okolí výkopu nalezeny bloky organogenních pískovců a vápenců s lasturami ústřic a další faunou. Na stavbu zídek byly použity i opracované pískovcové stavební články nejistého původu. Některé z těchto kvadratických bloků až nápadně připomínají stavební materiál tradičně uplatněný kupříkladu na raně středověké církevní architektuře na Olomoucku. Dalším, nyní již ryze archeologickým zjištěním, bylo souvrství stavební suti/planýrky obsahující mj. neglazovanou „hrnčinu“ odpovídající novověké majolikové keramice po prvním výpalu. Zachycení podobného

Brodek u Prostějova – geologický průzkum stop třetihorního moře RNDr. V. Jaškovou

výrobního odpadu na území Brodku u Prostějova zcela koresponduje s rozvinutou a nebývale výraznou koncentrací zdejšího toufarského řemesla, které je vzpomínáno v písemných pramenech mezi léty 1752 až 1844; v době jeho rozkvětu je uváděna jen stěží uvěřitelná roční produkce čítající 32.000 nádob. Byť i v případě Brodku u Prostějova disponujeme poměrně ucelenými životopisnými informacemi k jednotlivým toufarům, nedovoluje místo ani charakter nálezu případné spojení s konkrétní dílnou či dokonce řemeslníkem.

BŘECLAV (okr. Břeclav)

Dlouhý hrúd, parc. č. 5549, u záměčku Lány – válečné hroby (J. Kala, č. akce 819/22)

V roce 2022 byly u záměčku Lány exhumovány dva pohřby příslušníků německé branné moci z let 1939 až 1945, v historickém místním kontextu spolehlivě datovatelné asi do poloviny dubna 1945, kdy zde probíhaly tuhé boje. Z nálezové situace vyplývá, že padlí vojáci byli obráni o většinu ještě

Břeclav – obal skládací polní lopatky z válečného hrobu z dubna roku 1945

upotřebitelných částí výbroje a výstroje i osobních předmětů a jen narychlo zahrabáni v místech, kde byli nalezeni. Jejich mělké uložení bylo dáno patrně vysokou hladinou spodní vody. Skelet 1 náležel asi pětadvacetiletému muži zemřelému pravděpodobně v důsledku utržení obou dolních končetin nad kolena, skelet 2 vojákovi asi o pět let mladšímu, zemřelému nejspíše následkem mnohočetných střepinových poranění. Odbornou příslušnost nebo hodnosti obou padlých není možné při absenci dobových dokumentů a absenci signifikantnějších artefaktů spolehlivě odhadnout. Mladší z vojáků byl imatriklován ve štábu velitele posádky města Mödling, ale v průběhu závěrečných bojů mohl být převelen, resp. mohl bojovat v řadách jiné jednotky. Tento voják může být díky nálezu čitelné vojenské známky v budoucnu identifikován. Pozůstatky padlých by měly být předány budoucímu zástupci VDK k pietnímu uložení podle zákona č. 122/2004 Sb. o válečných hrobech.

BŘEST (okr. Kroměříž)

Intravilán obce, parc. č. 42 – novostavba bytového domu, BLOK C (M. Popelka, č. akce 40/22)

Technologie výstavby bytového domu – blok C na parc. č. 42 v k. ú. Břest do značné míry limitovala možnost prokázání archeologických objektů nebo situací, jelikož zásahy do terénu pro vlastní hlavní stavební objekty nedosáhly geologického podloží. Toto bylo způsobeno především navýšením nadloží při předchozí stavbě sousedního bloku bytového domu. Přesto se podařilo při sledování liniových prvků zdokumentovat dva zahloubené objekty, jeden obecně středověký a druhý novověký) a ovzorkovat vrstvu, která poskytla materiál z raného středověku. Na základě předchozích zjištění z výzkumu v roce 2018, kdy byl ve vzdálenosti necelých 100 m jihovýchodně dokumentován další raně středověký objekt, lze i v prostoru pod výraznější terasou, na které byla konstituována obec Břest, předpokládat rozsáhlejší raně středověké sídliště.

BŘEŽANY (okr. Znojmo)

Intravilán obce, č. p. 154 – výkop vodovodu ve dvoře RD (D. Humpola, č. akce 845/22)

V průběhu roku 2022 proběhl záchranný výzkum vyvolaný nálezem lidských ostatků ve výkopu pro vodovod ve dvoře rodinného domu. Po odkrytí celé nálezové situace byl zdokumentován hromadný hrob patrně z období napoleonských válek, v němž byly uloženy ostatky pěti jedinců.

Břežany – hromadný hrob pěti jedinců patrně z období napoleonských válek

ČEBÍN (okr. Brno-venkov)

Za bličkami – silnice II/385 obchvat Čebína (R. Bíško, č. akce 1103/22)

Záchranný výzkum před stavbou obchvatu Čebína se uskutečnil v trati Za bličkami na mírném severním svahu, který se sklání k soutoku Sentickeého a Čebínského potoka. Pozitivní úsek skrývky o délce cca 100 m a šířce 30 m byl situován přibližně ve střední části svahu. Pod cca 30–40 cm mocnou vrstvou ornice se nacházel půdní typ tvořený světle hnědými až rezavými písčito-jílovitými půdami. Pod touto vrstvou o síle cca 20 cm se vyskytovalo sprašové podloží. Celý prostor lokality byl značně negativně ovlivněn hlubokou orbou, která část archeologických situací překryla. Na základě skrývky byly některé objekty nesnadno identifikovatelné a bylo nutné přistoupit k sondáži na místech s koncentrací uhlíků a mazanice. V ploše výzkumu bylo identifikováno několik roztroušených sídlištních a kúlových jam z období kultury s lineární keramikou. Ze sídlištních jam lze typologicky určit pouze jednu zásobní jámu, zbylé objekty nelze přesněji funkčně zařadit. Kúlové jámy vytvářely náznak dispozice dlouhého domu orientovaného SZ–JV, nicméně vzhledem k jejich malému počtu nelze odvodit jeho přesnější podobu. V objektech se nacházel charakteristický

Čebín – pohled na odkrytou plochu s roztroušenými archeologickými objekty

inventář (keramika, mazanice, kosti a kamenná broušená industrie). Mladší etapu osídlení lokality zastupovalo seskupení čtyř zásobních jam ve vzájemných superpozicích. Na základě nepočetného inventáře (keramika, mazanice, kosti) byly datovány do starší doby železné.

ČEJČ (okr. Hodonín)

Bílá hlína – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/12 (I. Čižmář, M. Přichystal, č. akce 1065/20)

V dosud nezkoumané ploše východně od silnice Čejč – Čejkovice bylo odkryto několik zahluobených objektů ze střední doby hradištní. Mezi nimi vynikaly dvě zemnice čtvercového půdorysu, v nichž se nacházely pozůstatky po otopných zařízeních v severní části každého z objektů. Odkrytou plochou ve směru S–J probíhal liniový objekt/příkop s hrotitým dnem, z něhož ovšem nebyl získán chronologicky citlivý materiál. Dle superpozice s jednou z chat je ovšem tato situace mladší.

Čejč – zahloubená chata s otopným zařízením z raného středověku v superpozici s příkopem

ČELECHOVICE NA HANÉ (okr. Prostějov)

Stráže – rozšíření DS NN (P. Fojtík, č. akce 8/22)

Liniový výkop určený k pokládce zemních kabelů distribuční sítě NN protnul ojedinělou sídlištní jámu obsahující vedle zvířecích kostí též zlomky keramických nádob náležejících rámcově do doby bronzové.

DĚTKOVICE (okr. Prostějov)

Intravilán obce – novostavba RD, parc. č. 2691 (P. Fojtík, č. akce 362/22)

Výkopy základových pasů při novostavbě rodinného domu na parc. č. 2691 z části dosahovaly sterilního podloží prostého jakýchkoliv archeologických objektů nebo situací. V terénu níže položená část stavby pak svými základy protínala cca 1 m mocnou vrstvu splachů, která ve spodních partiích přecházela ve velmi chudobnou kulturní vrstvu, obsahující drobtý mazanice a zcela ojediněle i silně otřelé zlomky nádob kultury s lineární keramikou. Na její bázi

bylo lokalizováno depozitum 13 kusů, někdy hrubě „oštípaných“, hlíz rohovců o úhrnné hmotnosti 5,062 kg. Zjištěnou nálezovou situaci můžeme oprávněně označit za solitérní surovinový depot z období starého neolitu – (nejen) v moravském prostředí se tak jedná o objev zcela mimořádný.

Dětkovice – depot suroviny kamenné štípané industrie kultury s lineární keramikou

DĚTKOVICE (okr. Prostějov)

Intravilán obce – novostavba RD, parc. č. 2152/2 (P. Fojtík, č. akce 430/22)

Při výstavbě rodinného domu na okraji dnešních Dětekovic bylo porušeno dosud neznámé kostrové pohřebiště náležející do staršího vývojového úseku únětické kultury. Zdokumentováno bylo celkem 18 kostrových hrobů. Zemřelí byli jednotně uloženi do oválných až obdélných jam ve skrčené poloze na boku, hlavou k jihu a obličejem k východu. Výjimku tvoří dvě téměř čtvercové jámy o rozměrech přesahujících 2 x 2 metry, které připomínají spíše větší komorové hroby předcházející kultury se šňůrovou keramikou. V dochované výbavě pohřbů dominovala keramika, zpravidla v počtu 2 až 4 nádob, které souvisely s ukládáním potravinových milodarů, což přímo potvrzují i zvířecí kosti identifikované zpravidla na plochých „talířovitých“ miskách. Jiné předměty byly

zastoupeny jen velmi sporadicky (štípaná kamenná industrie, několik kostěných šidel nebo vzácně i zbytky drobných drátěných ozdob z mědi). Odkrytá část pohřebiště byla výrazně poznamenána běžně se vyskytujícím fenoménem druhotného otevírání hrobů, kdy některé z nich byly téměř v úplnosti „exhumovány“, jiné byly cíleně zasaženy do oblasti hrudníku a hlavy. Tyto aktivity, k nimž v některých případech zjevně docházelo již v době tlení těla (tomuto nasvědčují dislokace ucelenějších partií skeletu), jsou zpravidla spojovány s akty motivovanými buďto ekonomicky („vykrádání“ směřované na cennější předměty z kovu), nebo rituálně. Složitějšímu rituálnímu jednání v případě dětkovické nekropole nasvědčuje opakovaný výskyt zrnotěrek (tj. mlecích kamenů na obilí), které byly sekundárně ukládány právě do prostoru „odstraněné“ části těla. V oblasti Prostějovska se jedná o vůbec první moderními metodami vedený archeologický výzkum pohřebiště tohoto období. Vyzvednuté skelety budou podrobeny dalšímu antropologickému a případně i genetickému zkoumání; výplně nádob pak poslouží k chemickým expertízám prozrazujícím jejich původní obsah.

Dětkovice – kostrové hroby únětické kultury

DĚTKOVICE (okr. Prostějov)

Intravilán obce – novostavba RD, parc. č. 2153 (P. Fojtík, č. akce 92/22)

Na ploše budoucího rodinného domu byly prozkoumány a zdokumentovány celkem 3 sídlištní objekty dokládající osídlení místa na sklonku střední doby bronzové (závěrečná fáze mohylové kultury) a v průběhu mladší doby bronzové (lužická kultura, včetně pokročilé „žlábkované“ keramiky).

DĚTKOVICE (okr. Prostějov)

Intravilán obce – novostavba RD, parc. č. 2141/2 (P. Fojtík, č. akce 963/22)

Na ploše budoucího rodinného domu byly ovzorkovány a zdokumentovány celkem 3 sídlištní objekty dokládající osídlení místa ve střední až mladší době bronzové. Z podorniční vrstvy byly v průběhu skrývky zachráněny trosky nádoby náležející nejspíše staršímu období (kultuře věteřovské).

DOBROMILICE (okr. Prostějov)

Nad alejí – polní cesta a protierozní opatření, I. etapa (P. Fojtík, č. akce 649/22)

Plošné skrývky v místech budoucích zasakovacích příkopů poskytly hned několik cenných archeologických zjištění. V poloze s pomístním názvem Nad alejí bylo prokázáno dosud neregistrované sídliště únětické kultury ze starší doby bronzové a mohylové kultury ze střední doby bronzové. Ojedinělý zlomek příznačné nádoby s plošným dekorem pak svědčí též o lidské aktivitě lidu kultury zvoncovitých pohárů z pozdní doby kamenné. Terénní archeologické situace se však neomezily pouze na stopy pravěkých sídlišť, ale poskytly i doklady funerálních aktivit. V prvním případě se jedná o dvojici kostrových hrobů bez výbavy, které svým charakterem připomínají dosud jen poměrně nečetné a donedávna zcela neznámé příklady pohřbů v natažené poloze z období kultury nálevkovitých pohárů (tj. starého eneolitu) a jejichž stáří by mělo potvrdit plánované radiokarbonové datování. Časové určení dalšího z odkrytých hrobů nám již nečiní žádných potíží. Jedná se o osamocený hrob kultury se šňůrovou keramikou (tj. ze závěru pozdní doby kamenné), který však neunikl pozornosti již hluboko v pravěku. Sekundárně otevřená prostorná kvadratická jáma obsahovala „in situ“ pouze hrnec, spodní část hrncovité nádoby, kančí kel a zajímavý předmět, snad pásovou záponu, vyrobenou z parohu. V zásypu byly sledovány rozmetané zbytky lidských kostí a především trosky dalších nádob (amfory s vhloubenou výzdobou a nejméně jednoho poháru s dekorem provedeným pomocí otisků šňůry). Nálezová situace tak svědčí pro solitérní, patrně

mužský, kostrový hrob záměrně situovaný na místě poskytujícím dostatečný rozhled do okolní krajiny a jistě ne náhodně zřetelně opticky komunikujícím s dominantním geomorfologickým útvarem – Předinou u Dobrochova, z jejichž „vrcholových partií“ registrujeme pravděpodobný hrob kultury se šňůrovou keramikou, původně zřejmě umístěný pod mohylovým násypem. Podobné funerální památky této doby patrně nebyly do krajiny umisťovány náhodně, ale dodržovaly předem stanovená prostorová schémata směřující k vzájemné dohlednosti motivované snad snahou o vizuální kontrolu nad „krajinou předků“.

DOLOPLAZY (okr. Prostějov)

Za mlaty – výstavba infrastruktury pro RD (P. Fojtík, č. akce 869/22)

V souvislosti s výstavbou infrastruktury pro rodinné domy probíhal archeologický dohled v poloze Za mlaty. Dle slov pamětníků byla v těchto místech v minulosti zbudována soustava menších rybníčků pro nedaleký cukrovar, což potvrdila i pozorování v průběhu realizovaných zemních prací. I přes tuto skutečnost se podařilo v liniovém výkopu pro pokládku vodovodního řádu zachytit, prozkoumat a zdokumentovat relikť větší keltské zemnice, která byla částečně odtěžená při budování jednoho ze zmíněných cukrovarských rybníčků. Jedná se tak o další cenný doklad intenzivního osídlení doby laténské, které bylo v tomto prostoru (v zázemí evropsky významného obchodně-industriálního centra u Němčic nad Hanou) prvně prokázáno při stavbě nového koupaliště již v roce 1937 a následně opětovně zachyceno v roce 2017 během výstavby víceúčelového hřiště.

DRÁSOV (okr. Brno-venkov)

Severní část katastru obce – obnova přivaděče Štěpánovice Čebín II (J. Kala, č. akce 1120/22)

Během výstavby přeložky páteřního vodovodu byly v plošné skrývce a následně i v rýhách identifikovány a dokumentovány rozptýlené archeologické objekty a snad i části kulturní vrstvy, případně splachů obsahujících pravěké artefakty. V poměrně nepříznivých podmínkách mělké skrývky s pestrobarevnými podložími vrstvami se podařilo zjistit asi 13 objektů, jejichž relativně nepočetný keramický inventář dovoluje jejich dataci obecně do mladší doby bronzové.

DRYSICE (okr. Vyškov)

Jihozápadní okraj obce – D46 MÚK Drysice (B. Mikulková, č. akce 1047/21)

Archeologický výzkum v letech 2021 a 2022 odkryl pokračování sídliště z mladšího eneolitu a starší doby bronzové, nalezené v těchto místech již v roce 1981 během budování rychlostní komunikace (dnes D46). Během rozšiřování mimoúrovňové křižovatky na D46 v Drysicích bylo v letech 2021 a 2022 prozkoumáno 25 archeologických objektů. Část patřila sídlišti z mladší fáze eneolitu, část sídlišti ze starší doby bronzové, konkrétně starší fázi únětické kultury. Do tohoto období jsou datovány i oba odkryté kostrové hroby. V prvním hrobě se nacházela silně porušená skrčená kostra, patřící patrně muži. Kostra ležela na pravém boku u východního okraje obdélníkové hrobové jámy. U holených kostí byla umístěna hluboká mísa, uvnitř s drobným zdobeným koflíkem. V západní polovině hrobu se nacházel shluk rozměrných kamenů. Druhý hrob byl již krátce po svém vzniku vyloupený. V hrobové jámě zcela chyběly lidské kosterní pozůstatky. Nalezené drobné úlomky patřily zvířatům. Keramika byla roztroušena po dně hrobové jámy, přičemž část byla koncentrována u jejího západního okraje. V tomto shluku se podařilo identifikovat a následně rekonstruovat dvě nádoby. Sídlíšní objekty byly většinou různě velké jámy, z větší části vakovitě zahloubené zásobnice. V některých jamách jsme našli i kompletní nádoby či jejich části. Jeden z objektů byl patrně exploatační jamou. V centrální části plochy, zkoumané v roce 2022, byla zachycena atypická mělká nepravidelná jamka vyplněná keramikou, zvířecími kostmi a kameny, jejíž účel je zatím nejasný.

HODONICE (okr. Znojmo)

U pískovny – novostavba haly F3 – etapa I, nové areálové zpevněné plochy a komunikace (D. Humpola, č. akce 1043/21)

Archeologický výzkum, který byl vyvolán rozšiřováním závodu firmy Saint-Gobain Adfors CZ, byl zahájen na začátku srpna roku 2021 a probíhal až do února následujícího roku. Plocha výzkumu navázala na území prozkoumané v letech 2010, 2013 a 2017–2018. Celkově zde bylo zjištěno 80 zahloubených objektů. Starší vývojová etapa sídelního areálu spadá do lengyelské kultury, která na rozdíl od předchozích výzkumných etap byla zastoupena nejpočetněji. Do období této kultury se podařilo datovat 35 zahloubených objektů. Převážně se jednalo o velmi rozsáhlé hlíníky, z nichž pochází početná keramická kolekce, v několika případech s velmi dobře dochovanou malbou na povrchu nádob. Na základě výzdobných prvků a červeno-bílé bichromie lze toto osídlení

Hodonice – zlomky okrajové části malované nádoby lengyelské kultury

přiřadit druhému stupni lengyelské kultury. Nejzajímavějším objektem z tohoto období je bezesporu zahloubená chata – polozemnice s šesticí křivých jam po nosné konstrukci krovu. Mladší vývojovou etapu osídlení představuje období věteřovské skupiny ze starší doby bronzové, do kterého náleželo 15 zahloubených objektů. Převážně se jednalo o velké kruhové zásobní jámy s podhloubenými stěnami. Při úplném okraji zkoumané plochy se podařilo odhalit osamocený kostrový hrob, obsahující ostatky dospělého muže. Na základě nepočetného souboru movitých předmětů jej lze jen rámcově datovat do starší doby bronzové. Skladba osídlení přesně kopíruje zjištění z let 2010 až 2018. Již při předchozích etapách byla vyslovena hypotéza, že doposud sporadicky doložené osídlení náležející lengyelské kultuře se pravděpodobně bude nacházet východním směrem. To se podařilo potvrdit během poslední výzkumné sezóny, kdy objekty z tohoto období na ploše dominovaly.

HOLUBICE (okr. Vyškov)

Intravilán obce – zástavba rodinných domů a infrastruktura v obci (B. Mikulková, č. akce 117/21)

Během zemních prací byly výrazně porušeny dva sídlištní objekty ze starší doby bronzové. První z nich měl oválný tvar a ploché dno a obsahoval zlomky keramiky, zvířecích kostí a mazanice. Druhý objekt byl patrně pozůstatkem

zásobní jámy s podhloubenými, do červena vypálenými stěnami. Z jeho výplně se podařilo získat malakofaunu a kusy mazanice.

HORNÍ DUNAJOVICE (okr. Znojmo)

Za kostelem – novostavba RD, parc. č. 2625/23 (D. Humpola, č. akce 1092/22)

Roku 2022 proběhl záchranný archeologický výzkum při stavbě dalšího z rodinných domů v poloze Za kostelem. Při výzkumu bylo prozkoumáno 22 archeologických objektů převážně z období horákovské kultury. Ve čtyřech případech se jednalo o zásobní jámy. Napříč půdorysem budoucího domu byl zachycen ohrazující příkop, jehož hloubka dosahovala 110 cm. Drobnější jámy, které neobsahovaly téměř žádný archeologický materiál, byly přiřazeny pouze obecně pravěkému období.

HOVORANY (okr. Hodonín)

Nivky – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/20 (R. Bíško, č. akce 1000/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu v trase VTL plynovodu Moravia pokračoval v roce 2022 průzkum druhé poloviny skryté plochy v trati Nivky. Nově byly zachyceny necelé dvě desítky sídlištních jam datovatelných na základě vyzvednutého obsahu opět do lengyelské kultury. Přibližně dalších 30 objektů tvořily kúlové jámy, které se sice nepodařilo blíže časově zařadit, ale vzhledem k dosavadní absenci jiných komponent na lokalitě snad spadají do stejného období. V jednom případě vytvářely linii, jež by snad mohla být součástí obytné konstrukce.

HOVORANY (okr. Hodonín)

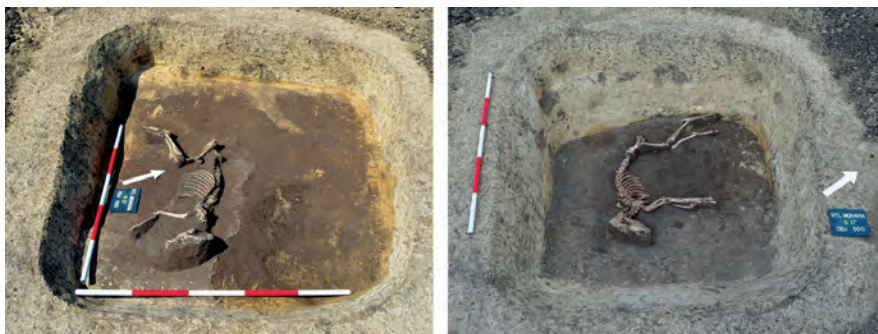
Padělky za vinohradem I – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita D16 (M. Přichystal, č. akce 393/22)

V rámci lokality objevené při geofyzikální prospekci trasy plánovaného plynovodu v letech 2021 a 2022 byly odkryty celkem 4 zahloubené objekty. Kromě jedné blíže nedatovatelné malé sídlištní jamy se jednalo o dva okopy a kráter se železnými střepinami, které nejspíše pocházejí z konce druhé světové války.

HOVORANY (okr. Hodonín)

Padělky za vinohradem II – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita D17 (M. Přichystal, č. akce 394/22)

V rámci lokality objevené při geofyzikální prospekci trasy plánovaného plynovodu v letech 2021 a 2022 byly na ploše o délce zhruba 140 m a šířce 25 m zachyceny 3 sídlištní jámy. Jednalo se o mělký žlabovitý objekt, jenž jako jediný poskytl zlomky keramických nádob datovatelných do raného středověku, rozsáhlejší nepravidelnou jámu s podhloubenými stěnami a částečně propáleným dnem a menší jámu zhruba čtvercového půdorysu se zaoblenými rohy a s částečně propálenými stěnami i dnem. Ve svrchní partii zásypu posledně uvedeného objektu byly nalezeny dvě psí kostry, které ležely zrcadlově na opačných bocích těsně nad sebou.

Hovorany – sídlištní objekt se dvěma psími kostrami

HOVORANY (okr. Hodonín)

Padělky za vinohradem III – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita D18 (M. Přichystal, č. akce 395/22)

V rámci lokality objevené při geofyzikální prospekci trasy plánovaného plynovodu v letech 2021 a 2022 bylo na ploše o délce zhruba 110 m a šířce 25 m zachyceno 17 kůlových jam, které ovšem kvůli absenci nálezů nebylo možné blíže časově zařadit.

HRADČANY U TIŠNOVA, SENTICE (okr. Brno-venkov)

Černá pole – silnice II/385 obchvat Čebína (R. Bíško, č. akce 125/22 a 1126/22)

Záchranný výzkum před stavbou obchvatu Čebína se uskutečnil v trati Černá pole na mírném jižním svahu a nízkém přilehlém návrší. Svah lemuje Čebínský potok a jeho pravobřežní bezejmenný přítok, který lokalitu a také prostor výzkumu rozděluje na dvě části, odlišné z hlediska geologie, geomorfologie i archeologie. V západní části (k. ú. Hradčany) se pod cca 40–50 cm mocnou vrstvou ornice nacházelo podloží tvořené převážně písčitymi půdami. V jihovýchodní části výzkumu (k. ú. Sentic) přecházel svah do nivy Čebínského potoka. V geologickém podloží se střídaly písčité a písčito-jílovité půdy s erozními rýhami (deprese) vyplněnými jílovitým sedimentem. Celý prostor byl navíc značně porušen inženýrskými sítěmi a především hustou dvojfázovou výstavbou odvodňovacích kanálů (meliorací).

Hradčany – plocha výzkumu s koncentrací zahloubených objektů, hlavně zásobních jam

V obou částech lokality bylo odkryto několik set kůlových jam. Zcela převažovaly v jihovýchodní části lokality, kde se koncentrovaly hlavně na několika písčitých vyvýšeninách. V ojedinělých případech byl v jejich rozmístění zaznamenán náznak linií, které by mohly představovat základ konstrukce neolitického dlouhého domu, ale žádné jednoznačně interpretovatelné struktury se i s ohledem na vícefázové osídlení nepodařilo rozpoznat. Jiné zahlužené objekty zde nebyly zachyceny, což spolu s geologickým podkladem a hydrologií místa vede k myšlence o nákolním charakteru osídlení. Přesnějšímu časovému zařazení popsaných sídlištních aktivit brání absence datovatelného materiálu.

V západní části lokality byly kromě kůlových jam prozkoumány především typické zahlužené sídlištní objekty kultury s vypíchanou keramikou, z nichž se kromě fragmentů keramických nádob podařilo vyzvednout kamenné sekery a sekeromlaty. Zde byl také prostor sídliště vyčleněn mělkým žlábkem bez náznaku podpůrných kůlových jam. Součástí spektra nálezových situací tohoto období byla také menší stavební jáma o rozměrech cca 7 x 6 x 1 m a žlabovitý objekt nejasné funkce, které ovšem obsahovaly jen nepočetné nálezy.

Hradčany – seskupení zásobních jam s kamenným závalem z pozdní doby bronzové

Znovu byla západní část lokality osídlena v pozdní době bronzové. Mladší komponentu reprezentovalo několik stovek zahroubených objektů, z nichž většina byla soustředěna do malého prostoru o rozloze cca 50 x 50 m. Jednalo se především o zásobní jámy, které se často navzájem porušovaly nebo vytvářely vícenásobná seskupení. Obvykle měly kónický tvar s maximálním průměrem spodní části 2 až 3 m a hloubku do 1,5 m. S funkcí těchto jam korespondoval i četný výskyt kamenných podložek a zrnotěrek. V řadě případů byly součástí jejich zásypu nápadné závaly sestávající z místních slepenců a pískovců, nebo z kusů mazanice s negativy dřevěných výztuží, které představují nejspíše zbytky planýrovaných nadzemních konstrukcí. Kromě zásobnic se vyskytly také rozsáhlejší sídlištní jámy sloužící patrně k exploataci hlíny, jedna chata (o rozměrech 4 x 3 x 1 m), výrobní objekty a několik blíže nespecifikovaných pyrotechnických zařízení (pícky s přepálenou mazanicí a keramikou). Z výplní jednotlivých objektů pochází především zlomky keramických nádob (kromě menších střepů i velké části nádob – amfor, hrnců, misek), zvířecích kostí a mazanice, výjimečně však byly objeveny i bronzové předměty (několik jehlic, náramek, spona a drobné ozdoby).

HULÍN (okr. Kroměříž)

Těžební prostor Hulín – skrývka v dobývacím prostoru (M. Popelka, č. akce 172/22)

Pokračování skrývkových prací v těžebním prostoru Hulín v roce 2022 přineslo zjištění pouze jediného zahroubeného objektu z raného středověku. Monitoring skrývkových prací zde probíhá dlouhodobě a vyjma roku 2014, kdy byla přeložkou Němčického potoka zasažena část zaniklé středověké vesnice, každoročně přibývají pouze jednotlivé, prostorově velice rozptýlené objekty. Práce na současné etapě budou dokončeny v roce 2023 odvozem deponií ornice a skrytím ploch v místě jejich prozatímního uložení.

HULÍN-ZÁHLINICE (okr. Kroměříž)

Za školou – novostavba RD, parc. č. 1862/13 (M. Popelka, č. akce 986/22)

V lokalitě Za školou byla v roce 2022 prozkoumána poslední z parcel, určených pro výstavbu rodinných domů. Na parcele č. 1862/13 bylo v základových pasech zdokumentováno a ovzorkováno celkem 7 archeologických objektů s materiálem z období kultury s lineární keramikou a ze starší doby bronzové, což nevybočuje ze zjištění učiněných při předchozích výzkumech v této lokalitě.

HUSTOPEČE (okr. Břeclav)

Na Šibenkách, Za Pionýrskou – dopravní a technická infrastruktura pro 12 RD, lokalita Za Pionýrskou (D. Parma, č. akce 636/22)

Během výzkumu v ploše komunikací pro připravovanou uliční zástavbu bylo prozkoumáno několik běžných zásobních jam datovaných do starší (věteřovská skupina) a mladší doby bronzové. Z dochovaného zbytku kulturní vrstvy byla získána kolekce drobných ztrátových bronzů včetně zlomků ingotů. Dále zde byly odkryty dvě zahluobené chaty ze starší doby železné s typickým materiálem stupňů Ha C-D1.

CHVALČOV (okr. Kroměříž)

Sv. Hostýn – dopravní infrastruktura a informační centrum (M. Popelka, č. akce 173/22)

Rozsáhlá akce související se zlepšením dopravní obslužnosti v jihozápadní části areálu hradiska Sv. Hostýn do jisté míry odhalila skutečný stav narušení lokality předchozí stavební činností. Prakticky v celé trase stavby byly sledovány recentní navážky, planýrky a suťové kužely stavebního odpadu. Předpoklad existence sídlištních teras byl, alespoň v části zasažené trasou komunikace, vyloučen. Trasa stavby kopírovala historickou vozovou cestu, kde byl již dříve terén výrazně upraven. Jediné zásadnější terénní pozorování bylo učiněno v souvislosti s provedenou detektorovou prospekci, kdy v jižní části stavby, před zatáčkou k náběhu na parkoviště za poutními domy, bylo nalezeno několik kovových předmětů z doby laténské. Předměty se nacházely pravděpodobně v intaktní poloze v místech, kde se dochovaly zbytky původního terénu. Jednalo se o zlomky zrcátka, kroužek s nálitky, bronzový kroužek a paprscitý nýt. Předměty je možné datovat do pozdně laténského období. Při průběžných dohledech byla posbírána nevýrazná kolekce keramických fragmentů z doby popelnicových polí a doby laténské, které se nacházely v druhotné poloze v rámci planýrek a vrstev navážek.

JAROHNĚVICE (okr. Kroměříž)

Za Humny – novostavba RD, parc. č. 48/4 (M. Paulus, č. akce 141/22)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu souvisejícího s přípravou území pro novostavbu rodinného domu pana Nezdařila na parc. č. 48/4 v lokalitě Za Humny na k. ú. Jarohněvic byla zjištěna přítomnost pouze jediného archeologického objektu. Jednalo se o menší oválnou a mělkou jamku, která byla umístěna v severovýchodním rohu stavby. Její rozsah pak byl zaměřen

po lokálním rozšíření skrývky a při hloubení základových pasů. Objekt bylo možné datovat jen obecně do pravěku.

KARLÍN (okr. Hodonín)

Dušnice – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/19 (I. Čížmář, M. Přichystal, č. akce 999/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu v trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/19) pokračoval v roce 2022 průzkum druhé poloviny skryté plochy. Kromě několika soustav sloupových jam navazujících na půdorysy nadzemních halových staveb zkoumaných v minulém roce byly zachyceny další půdorysy nadzemních domů, kolem nichž byly rozmístěny větší i menší stavební jámy obsahující materiál kultury s lineární keramikou. První dům orientovaný ve směru V–Z byl sice odkryt pouze částečně, neboť pokračoval mimo řešenou plochu, přesto se dalo rozpoznat, že se jednalo o typickou dispozici s pěti řadami nosných kůlů. Další shodně orientovaný a kompletně odkrytý půdorys byl rozměrově znatelně menší a zachovalo se z něj jen 12 kůlů ve třech středových řadách. Poslední odkrytý dům byl v jádru opět pětiřadý, ovšem po obou delších stranách byl doplněný o další linii kůlových jam, která na severovýchodním konci vytvářela půlkruhový uzávěr. Součástí neobvyklé úpravy byl navíc krátký chodbovitý boční koridor.

Karlín – půdorys halového domu kultury s lineární keramikou s apsidovitým zakončením

KOBYLÍ (okr. Břeclav)

Jezero – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/16 (I. Čižmář, č. akce 995/21)

Během předstihového průzkumu v trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/16) bylo v rámci skryté plochy zaznamenáno přes 20 zahloubených objektů. Výkopové práce značně komplikovala vysoká hladina spodní vody (již v hloubce 20–40 cm od úrovně skrývky), a proto některé objekty nemohly být prozkoumány v celém rozsahu. Získaný keramický materiál dovoluje prozatím pouze přibližnou dataci do pravěkého období. Kromě těchto objektů byl zachycen i liniový útvar, který je možné zařadit do středověkého až novověkého období.

KOBYLÍ (okr. Břeclav)

Kobylské jezero – záchranný výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/17 (M. Přichystal, č. akce 388/22)

V prostoru lokality objevené při systematické terénní prospekci trasy plánovaného plynovodu v roce 2013 bylo odkryto celkem 8 zahloubených objektů. Kromě dvou novověkých odvodňovacích příkopů se jednalo o menší sídlištní jámy, které poskytly jen nepočetné zlomky keramických nádob rámcově zařaditelné do rozmezí pozdní doby kamenné až doby bronzové.

KOBYLÍ (okr. Břeclav)

Kobylské jezero – záchranný výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita D mezi 02/15 a 02/16 (M. Přichystal, č. akce 396/22)

Ve skryté ploše trasy VTL plynovodu Moravia byly zachyceny dva odvodňovací příkopy, které patrně vznikly při vysoušení původního jezera v 19., či 20. století.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Kojetínská – REKO MS Kojetínská I (M. Popelka, č. akce 447/22)

Při rekonstrukci místní sítě plynovodního potrubí na ulici Kojetínská v Kroměříži probíhaly průběžné archeologické dohledy, které nepřinesly díky použité technologii stavby (poměrně úzký, částečně pažený výkop) a předchozí stavební činnosti (paralelně s plynem probíhaly další inženýrské sítě, na vertikálních profilech tedy byly sledovány vesměs jejich zásypy) žádné informace o předchozím osídlení tohoto prostoru. V rámci etapy REKO MS Kojetínská I však byl v místě napojení na stávající plynovod na parc. č. 414/3, bezprostředně

sousedící s historickým objektem „Wechova dvora“ otevřen větší výkop, na jehož vertikálních profilech byly částečně prozkoumány dvě zásobní jámy a suterén nadzemní budovy. Materiál z nich vyzvednutý se hlásí do průběhu vrcholného středověku, přesněji do 14. století. Z tohoto zjištění plynou dva závěry. Prostor dnešního parku na nároží ulic Kojetínská a Štěchovice byl v minulosti využíván k hospodářským účelům a je otázkou, kudy v té době probíhala původní uliční čára, když zjištěné zásobní jámy jsou poměrně výrazně vysunuty do komunikačního prostoru. V tomto místě se pak pravděpodobně rozrostla zástavba, o čemž svědčí zjištěný relikt suterénu nadzemní budovy, jehož obvod byl zachycen ve stavební jámě. Orientace je prakticky shodná se současnou uliční čarou, je tedy zřejmé, že zástavba původních Štěchovic nekončila budovou „Wechova dvora“, jak tomu napovídají mapové podklady a indikační skici, ale pokračovala dále do prostoru dnešní křižovatky. Přestože torzovitý materiál není možné přesněji hodnotit, ze stratigrafické situace superponování jedné ze zásobních jam suterénem je jasné, že hospodářské jámy jsou starší než následná zástavba. Na severním profilu byla při obvodu suterénu dokumentována konstrukce, která může být reliktem kamenné podezdívky čelní stěny zjištěné budovy. Další konstrukce, zjištěná podél chodníku, probíhá paralelně s uliční čarou a dle použitého materiálu a technologie je nesporně pokročilého, novověkého stáří. Přesto se ji nepodařilo vysledovat ani na indikačních skicích, ani na historických leteckých snímcích.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

U Zachara – dopravní a technická infrastruktura pro I. etapu lokality Hanácká pole (M. Popelka, č. akce 49/22)

Při stavební akci související se založením technické vybavenosti pro lokalitu individuálního bydlení Hanácká pole v poloze U Zachara na západním okraji intravilánu Kroměříže nebyly při zemních pracích zjištěny žádné zjevné archeologické objekty ani situace a je možné konstatovat, že v průběhu pravěku, rané doby dějinné ani středověku nebyla tato poloha intenzivněji využívána. Přesto byla na počátku zemních prací provedena rozsáhlá povrchová prospekce a prospekce s využitím detektoru kovů, která přinesla ojedinělé keramické a kovové nálezy. V případě keramického souboru je zcela jisté, že se jedná o nálezy v druhotné poloze, čemuž nasvědčuje výrazná fragmentárnost a zřetelná abraze jednotlivých střepů. Datačně je možné skromnou kolekci zařadit do vrcholného středověku a novověku. V případě kovových nálezů není zřejmé, zda se do tohoto prostoru dostaly také druhotně (např. společně s hnojem

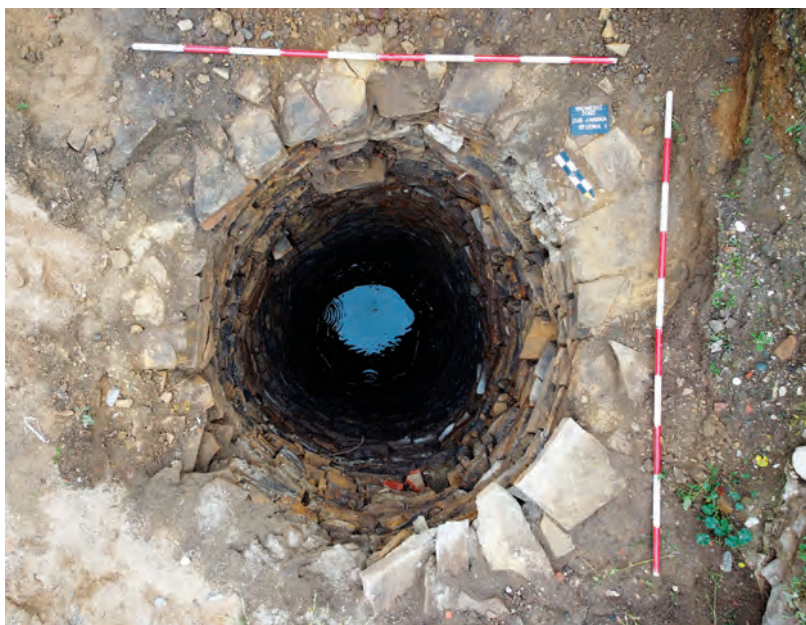
tak, jak je tomu u keramiky), či zda se jedná o předměty, které mohou souviset s případnou dobovou aktivitou v tomto prostoru. Z kovových artefaktů výrazně vyčnívá sférické, bimetalické závaží o váze 24,39 g z raného středověku, jakožto předmět, který byl do dob intenzivnějšího využívání detektorů kovů považován za poměrně raritní. Zajímavým nálezem je pak nesporně také další drobné mincovní závaží o váze 6,55 g, tentokrát však již na známý nominál, a to uherský dvoudukát. V případě neurčitelného pražského groše nebo slepence drobných mincí je možné uvažovat o jejich souvislosti s „bitvou u Kroměříže“ z roku 1423, která se snad mohla odehrát někde v západním předpolí města. Ostatní nálezy mají charakter frekventovaně se vyskytujících drobných předmětů (součásti oděvu, kování, atp.).

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Jánská – průzkum studny ve dvoře ZUŠ (M. Popelka, č. akce 506/22)

Na rozhraní parcel č. 14 a 15 v zahradě (nádvoří) ZUŠ na ulici Jánská v Kroměříži došlo v roce 2022 ve spolupráci s Technickými službami města Kroměříže na základě předchozího geofyzikálního průzkumu (provedeno týmem Ústavu archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity) k sondáži za účelem zjištění predikované historické studny. Tato studna byla v první vytipované anomálii skutečně obnažena a následně byla specializovanou firmou (Filip Doležel – studnařské práce) vyčištěna a zasanována pro další využití. Paralelně s čistícími pracemi prováděli pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i. průběžnou dokumentaci stratigrafické situace zásypu studny a odběr relevantních datačních vzorků. Studna má téměř kruhový půdorys s rozměry ústí v dochované části cca 1,7 x 1,8 m, ke dnu se plynule kónicky zužuje až na 0,7 m na bázi. Hloubka studny je cca 8,5 m a byla postavena do předem připravené rozměrnější jámy z nasucho kladeného lomového kamene místního původu (pískovce), zbytek obsypu byl pravděpodobně doplněn štěrkem a jílem. Na bázi se nachází dřevěný roubený základ (vzorky na dendrochronologii nebylo možné odebrat).

Studna byla zasypana nehomogenními vrstvami, které šlo rozdělit na tři primární uloženiny, z nichž horní (1,0–1,6 m) byla tvořena recentním odpadem z 80. let 20. století. Prostřední vrstva (1,6–6,2 m) pocházela z průběhu 20. století a poslední vrstva (6,2–8,4 m) datuje vznik a užívání studny do průběhu 2. poloviny 18. století. Vynikajícím datačním prvkem byla dřevěná dýmka s tuzovaným letopočtem 1751 na těle, nalezená přibližně 20 cm nad jílovým dnem. Za předpokladu, že studna nebyla v druhé polovině 18. století kompletně vyčištěna, lze její stáří odhadovat na zhruba 300 let.

Kroměříž – fotografická dokumentace vnějšího obvodu studny

Kroměříž – nálezy ze studny z druhé vrstvy výplně datované do průběhu 20. století

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Velehradská – bytové domy Velehradská (M. Paulus, č. akce 488/21)

Při zemních pracích na stavbě bytových domů v ulici Velehradská byla objevena a zdokumentována novověká studna. Její průměr se pohyboval v rozmezí 1,55–1,6 m a hloubka dosahovala minimálně 15,6 m. Tloušťka kamenné obezdvíky z nasucho kladených pískovců dosahovala 0,55 m a okolo studny byl zachycen pravděpodobně hranatý výkop.

KROMĚŘÍŽ-HRADISKO (okr. Kroměříž)

Díly nad silnicí, Pod hroby – badatelský výzkum, projekt spolupráce s AV ČR (D. Parma, č. akce 1127/22)

Během sondáže pro ověření výsledků plošného magnetometrického měření byl na lokalitě odkryt jeden hrob kultury se šňůrovou keramikou a superpozice žlabových útvarů z části související s fortifikací z počátku mladší doby bronzové.

KROMĚŘÍŽ-ŠTĚCHOVICE (okr. Kroměříž)

Wechův dvůr – stavba bytového domu (M. Popelka, č. akce 340/21)

V průběhu roku 2022 byly sledovány další práce při stavbě bytového domu v původně samostatné obci Štěchovice, později integrované do celku města Kroměříže. Na počátku roku bylo prozkoumáno několik objektů směrem k uliční čáře v místě založení stanoviště jeřábu. Mezi objekty vynikala zahloubená

Kroměříž-Štěchovice – exploatace novověkých objektů v ploše budoucí retenční nádrže

část nadzemního domu s roubenou dřevěnou konstrukcí. Další zemní práce, zasahující za hranici dosud zkoumané plochy zde probíhaly až na podzim, kdy byla položena kanalizace a umístěna retenční nádrž. Celá plocha retenční nádrže byla kompletně prozkoumána a poskytla na dvě desítky archeologických situací datovaných ve své většině do novověku. Akce bude dokončena založením zpevněných ploch v roce 2023.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Lipovské rybníky – Kuřim, VNk1286, pbč. 8 – VNv126, pbč. 132 (J. Kala, č. akce 974/22)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byly v asi 500 m dlouhém výkopu zachyceny a dokumentovány stopy dvou archeologických objektů – novověkého zákopu a krátkého útržku pravěké kulturní vrstvy, datovatelné nejspíše do období kultury s lineární keramikou.

KYJOV-BOHUSLAVICE U KYJOVA (okr. Hodonín)

Darov – záchranný výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/13 (M. Přichystal, č. akce 96/22)

Rýha pro potrubí plynovodu VTL Moravia porušila na východním okraji známé lokality jeden zahluubený objekt s částečně propáleným dnem i stěnami, jenž byl překryt mohutnou vrstvou splachových sedimentů. Vzorkováním jeho řezu se ovšem nepodařilo získat žádný datovatelný materiál.

KYJOV-BOHUSLAVICE U KYJOVA (okr. Hodonín)

Kratinky – záchranný výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita D za 03/16 (M. Přichystal, č. akce 694/22)

Rýha pro potrubí plynovodu VTL Moravia porušila v prostoru dosud neznámé lokality dva zahlubené objekty. Jednalo se o zásobní jámu a patrně pec s nízkou klenbou, které na základě nepočetných zlomků keramických nádob je možné datovat jen rámcově do pravěku.

KYJOV-BOHUSLAVICE U KYJOVA (okr. Hodonín)

Příčníky – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/16 (J. Kala, M. Přichystal, č. akce 996/21)

V rámci lokality objevené při systematické terénní prospekci trasy plánovaného plynovodu v roce 2013 bylo na ploše o délce zhruba 415 m a šířce 20 až 35 m odkryto celkem 80 zahluubených objektů. Kromě sídlištních jam

lengyelské kultury se jednalo o 13 kostrových hrobů, které reprezentují výseč z dosud neznámého pohřebiště ze střední doby hradištní. Všechny hroby se koncentrovaly v poměrně úzkém pásu, jenž kopíroval rozhraní temene a jihozápadního úbočí návrší. Hrobové jámy obdélníkového až oválného půdorysu byly vesměs jednotně orientovány ve směru JZ–SV, ovšem jejich hloubka výrazně kolísala v rozmezí od 0,1 m až do 1,25 m. Navzdory vyvýšené poloze zasahovaly hlubší jámy až pod úroveň hladiny spodní vody, což značně znesnadňovalo jejich výzkum. Zemřelí byli uloženi v natažené pozici na zádech s horními končetinami rovně podél těla, přičemž jejich hlava se až na jednu výjimku nacházela vždy na jihozápadní straně. Jinou odchylku představuje dvojhrob dospělé osoby, patrně ženy, s novorozencem. Ve více než polovině hrobů byly zaznamenány relikty, nebo alespoň negativy dřevěných konstrukcí, které dokládají, že těla byla do nich původně umístěna ve schránkách (rakvích), či na podločkách (márách). Ve třech případech byly ostatky uschovány ve výklenku, jenž byl vyhlouben ve spodní partii podélné stěny hrobové jámy. Sporadickou výbavu hrobů tvořily především předměty denní potřeby (keramické nádoby, železné nože, zlomek kamenného brousku) a osobní šperky nebožtíků (bronzové náušnice, skleněné korálky), ojediněle se ovšem vyskytly i zbraně a součásti jezdecké výstroje (železný hrot kopí a železné ostruhy) či symbolické milodary (vejce).

Kyjov-Bohuslavice u Kyjova – raně středověký pohřeb v rakvi

KYJOV-BOHUSLAVICE U KYJOVA (okr. Hodonín)

U hradla – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/14 (I. Čížmář, M. Přichystal, č. akce 97/22)

Lokalita byla objevena při systematické terénní prospekci trasy plánovaného plynovodu v roce 2013, kdy tu bylo při třech kampaních povrchových sběrů získáno neobvykle velké množství archeologických nálezů, mezi nimiž byly identifikovány mimo jiné zlomky keramických nádob a část hliněného podstavce z doby bronzové a zlomky keramických nádob z vrcholného středověku. Po plošné skrývce nadloží a sondážích se však ukázalo, že pod orniční vrstvou se vyskytují pouze novodobé navážky a vyrovnávky terénu a že se tedy zcela určitě jedná o materiál v druhotné pozici.

KYJOV-BORŠOV U KYJOVA (okr. Hodonín)

Padělky pod křížem – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/09 (I. Čížmář, č. akce 987/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 03/09) byla ve skryté ploše zjištěna rozměrná terénní deprese vyplněná tmavou hlínou. Sondáží této výplně se podařilo získat nahodilé zlomky pravěké keramiky, které pravděpodobně pochází z dosud neznámého, výše položeného sídliště.

LECHOVICE (okr. Znojmo)

Západně od obce – silnice I/53 Znojmo – Lechovice (D. Humpola, č. akce 336/22)

Před zahájením rozsáhlé rekonstrukce silnice mezi Znojmem a Lechovicemi proběhl předstihový povrchový a detektorový průzkum. V jeho průběhu byla sesbírána početná kolekce kovových předmětů, mezi nimiž dominovaly mince z přelomu 18. a 19. století, kdy již plně fungovala císařská cesta, předchůdkyně současné komunikace. Nálezy se koncentrovaly převážně v místech bývalých křižovatek s menšími cestami. Poměrně hojnou skupinu tvořila munice z druhé světové války. Do tohoto období patří objev Panzerfaustu 100M, nevybuchlého tříštivého granátu ráže 23 mm nebo zahořelé bedny s municí Mauser. Tyto nálezy pravděpodobně souvisejí se stahováním německých jednotek z pozic u Lechovic směrem ke Znojmu.

LEŠANY (okr. Prostějov)

Bývalá zahrada Pokorných – výstavba 8 rodinných domů (P. Fojtík, č. akce 106/22)

V průběhu roku 2022 realizovala firma Smart stavby s. r. o. v prostoru bývalé zahrady rodiny Pokorných výstavbu souboru 8 rodinných domů a k nim příslušejících inženýrských sítí. Prováděné zemní práce se staly symbolickou cestou „proti proudu času“. Obec Lešany (Lesan) je prvně písemně zmiňována již kolem roku 1200. V 70. letech 13. století se pak v písemnostech objevuje již poměrně pravidelně (ve formě Lessan), což zcela jistě odráží existenci již plně konsolidované vesnice počátku vrcholného středověku. Průběžným záchranným archeologickým výzkumem byla dotčena raně středověká osada rozložená v této části lešanského katastru v pokročilé době hradištní, konkrétně od závěru 11. století do přelomu 12. a 13. století. Šlo tak nejen o vesnici z časů první písemné zmínky, ale o vesnici, která výše zmíněný listinný záznam předchází o téměř celá dvě století. Záchranný archeologický výzkum zde odkryl na tři desítky terénních situací odrážejících život raně středověké venkovské aglomerace. Jedná se nejen o obydlí-zemnice nebo k nim náležející stavby hospodářského charakteru, ale i velké obilné zásobní jámy (obilná sila), pozůstatky plotů a palisád nebo dokonce o dvojici potravinářských (chlebových) pecí. V hmotných nálezech dominují početné soubory keramiky a zvířecích kostí, nechybí však ani artefakty vyrobené z kovu – železné předměty jako rukojeť vědra, nůž, ocílka nebo část ostruhy, šperky z bronzu jsou zastoupeny třemi tzv. esovitými záušnicemi. Cenným drobným nálezem je také prsten vyrobený ze skelné pasty zelené barvy. Zajímavý je pak především zánik zkoumané osady „obyvatel mezi lesy usazených“ („Lešaňáků“ nebo jinak i „Lešanů“; odtud etymologický výklad místního jména obce). Zdá se, že byla cíleně opuštěna někdy v první polovině 13. století a přemístěna v rámci dnešního lešanského katastru o cca 200 metrů k severozápadu, tedy do prostoru dnešní návsi. Z dochovaných historických záznamů jsme podrobněji zpraveni o existenci rodu „pánů z Lešan“ (s rodovým erbem „lišky ve skoku“) a jak samotné jméno napovídá, po jistý čas byly Lešany zřejmě i ústředím jejich majetkově-správní državy, která za Alberta z Lešan, tedy někdy v poslední čtvrtině 13. století, pokrývala značné území zasahující svými západními hranicemi až na vrcholový hřbet Dražanské vrchoviny. Dočteme se též o sporech způsobených rozšiřováním jeho panství a s tím spojenou lokací vesnic nových, ale i překládání těch existujících na jiná místa. Podobné dějinné události by nasvědčovaly právě i aktuální výsledky terénního výzkumu.

Osídlení stavbou dotčeného místa však započalo již v 6. tisíciletí před Kristem, což dokládají stopy sídliště prvních moravských zemědělců, lidu s lineární keramikou. Dalšími osadníky zde byli nositelé mohylové kultury střední doby bronzové žijící zde zhruba ve 14. století př. n. l. „Atraktivním“ objevem je osamocený hrob náležející lidu se šňůrovou keramikou, spadající tedy do závěru pozdní doby kamenné. V nebývale rozměrné hrobové jámě či spíše hrobové komoře o objemu téměř 8 m³ byly při dně rozptýleny lidské kosti jedince zřejmě mužského pohlaví a zbytky jeho pohřební výbavy. Tu tvořily dvě keramické nádoby (džbán a hrnec), dvě kamenné sekery, silicitová („pazourková“) čepel, kostěné dláto, soubor čtyř drobných silicitových šipek („hrotů šípů“) a v neposlední řadě i dva předměty z mědi, konkrétně břitva/nožik a drobné šídlo. Je nutné poznamenat, že se v tomto případě jedná, spolu s hrobem narušeným v roce 1924 při výstavbě silnice vedoucí z nedaleké Ohrozimi do Vícova, v geografickém regionu Prostějovska o dosud nejzápadněji situovaný doklad funerálních aktivit tohoto období.

Lešany – raně středověké potravinové (chlebové) pece

LHÁNICE (okr. Třebíč)

Intravilán obce, parc. č. 25, 30/1, 30/2 – výzkum lochu (P. Kos, č. akce 306/22)

V roce 2022 byl proveden revizní archeologický průzkum známého lochu pod domem č. p. 13 ve Lhánicích na Třebíčsku v souvislosti s objevem podzemní chodby ve stavebním výkopu ve dvorním traktu usedlosti. Ukázalo se, že loch přístupný skrze 7 m hlubokou studnu byl před 137 lety dokumentován poměrně zběžně, díky čemuž vznikly při tvorbě historického plánu nepřesnosti. Některé zaznamenané stavební prvky byly dokonce zcela smyšlené (ohniště ve výklenku, vzdušníky, chyběly, nebo naopak přebývaly osvětlovací niky). Někdy po roce 1885 ovšem muselo dojít k radikální přestavbě usedlosti společně se studnou, neboť dříve zaznamenaná další dvě pokračování lochových chodeb, směřujících jednak pod obytnou část domu a jednak do průjezdu, byla záměrně zazděna. Podle pamětí V. Páralové, současné majitelky nemovitosti, k tomu mohlo dojít při kompletní rekonstrukci domu na přelomu 60. a 70. let 20. století. Na základě nálezů vypálené mazanice a uhlíků ze spodního zásypu staršího podzemního propadu na dvoře usedlosti se zvyšuje pravděpodobnost, že někdy během 14. až 15. století mohla nadzemní část středověké usedlosti podlehnout požáru. Nové zaměření lochu však nepotvrdilo uvažovanou spojitost podzemní chodby zachycené ve stavebním výkopu ve dvorním traktu se známým podzemním systémem. Patrně se jedná o jiný samostatný středověký loch zasahující na pozemek ze sousední východní parcely, který by bylo vhodné ještě do budoucna podrobně sledovat během dalších stavebních úprav.

Lhánice – průzkum lochu pod domem č. p. 13

LOMNIČKA (okr. Brno-venkov)

Intravilán obce, parc. č. 167/1, 177, 213/1, 220 – silnice III/3779, obnova kabelu NN (P. Kos, č. akce 565/22)

Během obnovy kabelu NN v obci Lomnička u Tišnova byla v historickém jádru objevena dělníky klenba opuštěného historického kamenného sklepa a část základů zaniklých zděných staveb, které souvisely s objektem bývalého poplužního dvora a následně zemanského statku. Tento statek je historicky zmiňován ve 13. století jako součást majetku cisterciáckého kláštera v Předklášteří u Tišnova. Dokumentované situace naznačily, že sklep a základy dalších pevných staveb lze datovat nejdříve do průběhu 15. století a nejpozději do 18. století, kdy byly tyto objekty již součástí soukromého hospodářského statku. Z leteckého snímku z 50. let 20. století je zřejmé, že dokumentovaná základová zdiva příslušející ke statku byla tou dobou již zbořena a v jejich místech se nacházel široký vjezd. Nejstarší základová zeď byla založena v kulturní vrstvě obsahující ještě zlomky keramiky ze 13. až 15. století. Sklep byl tvořen zazděnou vstupní šíjí a podzemní komorou vystavěnou z kamene na jílu; v zadní části komory se nacházela obdélná drenážní/vsakovací jámka naplněná až po okraj vodou. Další situace byly zachyceny v osách domů č. p. 3, 6, 7, 8, 9, 25, 47 a 49. Z těch důležitějších lze zmínit pozdně středověkou vápennou jámu a požárem zaniklou usedlost z 15.–16./17. století před domem č.p. 8, snad korespondující s požárovou vrstvou v nadloží dokumentovaného historického sklepení bývalého poplužního dvora. Před domy č. p. 3, 47 a 49 byly zachyceny šterkové úpravy staré návsi, dokumentující vývoj vnitřní infrastruktury obce v průběhu 15.–18. století.

MALEŠOVICE (okr. Brno-venkov)

Severně od obce – technická a dopravní infrastruktura pro výstavbu RD v lokalitě Pod silnicí, etapa B (R. Bíško, č. akce 846/21)

Během budování inženýrských sítí pro plánovanou druhou etapu výstavby rodinných domů bylo zachyceno dalších 6 sídlištních objektů spadajících do únětické kultury ze starší doby bronzové.

MALEŠOVICE (okr. Brno-venkov)

Severně od obce – výstavba RD v lokalitě Pod silnicí, etapa A (I. Čížmář, č. akce 1003/21)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu bylo zachyceno celkem 10 archeologických objektů, které byly zdokumentovány a ověřovány.

Získaný materiál náleží únětické kultuře ze starší doby bronzové, tedy komponentě, která zde byla zjištěna již v předchozích letech.

MALÉ HRADISKO (okr. Prostějov)

Staré Hradisko – detektorová prospekce lokality (I. Čižmář, č. akce 285/22)

Podobně jako v minulých letech byl i v roce 2022 prováděn systematický průzkum s detektory kovů na lokalitě Staré Hradisko, resp. zemědělsky obdělávaném poli západně od opevnění oppida. Úkolem bylo snížení rizika úniku cenných nálezů, v daném případě především zlatých a stříbrných mincí. Získáno bylo několik stovek metalických nálezů z pozdní doby laténské. V průběhu rizikového období (zaseté pole) je po konzultaci lokalita pravidelně kontrolována PČR.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

Pšeničné – přístavba RD, parc. č. 718/9 (D. Humpola, č. akce 1115/22)

Záchranný archeologický výzkum menšího rozsahu byl v roce 2022 realizován na známé lokalitě Pšeničné na okraji Mašovic. Ve skryté ploše byly zdokumentovány dva zahloubené objekty. Jednalo se o větší sídlištní jámu z období lengyelské kultury a kůlovou jámu nejasného stáří.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Za Humny – zástavba ulice Za Humny (P. Kos, č. akce 964/21)

Počátkem roku 2022 proběhl na parcelách č. 154/1, 155 a 156/1, příslušejících k bývalému domu č. 12, záchranný výzkum, jenž byl vyvolán výstavbou obytného bloku. Při výzkumu středověké a raně novověké parcely bylo evidováno kolem 700 objektů sestávajících z kůlových a sloupových jam, žlabů, zdí, studny, sídlištních a obilních jam, pecí a sklepů. Několik jam obsahovalo pohřby domácích zvířat (koní, krav, prasete, psa apod.). Ojedinelé zlomky keramiky prokazují, že plocha byla okrajově osídlena již v mladší době bronzové. Nejstarší středověké nálezy (zásobní jáma) lze spojit s 11.–12. stoletím a informují o existenci sídliště, k němuž je známo pohřebiště z ulice Havlíčkovy.

Následuje pekařský okrsek se třemi pecemi, nadzemní stavbou a obilními jámami, který byl odkryt v zahradní parcele při ulici Prusinovského. Jeho význam tkví v dataci, jež má vazbu k počátkům vrcholně středověkého městečka v 1. pol. 13. století. Vzhledem k blízkému sídlišti z 9. století a zaniklé vodoteči, jejíž průběh dnes kopíruje zmíněná ulice, se lze domnívat, že tato část obce byla původním jádrem pozdně hradištní osady, k níž náležel kostel sv. Gottharda s přilehlým hřbitovem částečně prozkoumaným v rozmezí ulice Havlíčkovy

a náměstí Svobody. Hlavní plocha výzkumu ležela v místech dvorního a zadního traktu bývalého měšťanského domu ze 14.–17. století, který zanikl náhle požárem v 17. století, zřejmě za obležení města Brna Švédy (nález ostruhy a dělové koule).

Modřice – raně novověká obuv a keramická nádoba z pozdního novověku

Do počátku této éry (na přelom 13. a 14. století) lze vřít pozůstatky dvou velkých pražicích pecí (možná pivovarských) a fragment mlýnského kamene, lokalizované na pozemku s velkými sloupovými jámami se zbytky shořelých dřevěných sloupů, obklopeném asi 2 m širokým žlabem neckovitého profilu. Snad šlo o okraj areálu některého z někdejších manských dvorců, které jsou v Modřicích doloženy historicky právě z této doby; ve vztahu ke starému mlýnu by pak připadal jako první man olomouckého biskupa rytíř Meinhard z Modřic, který jej nechal v Modřicích vystavět na své náklady již někdy v 60. letech 13. stol. Zadní trakt středověké usedlosti zaplňovala dlouhá víceprostorová halová stavba plnicí úlohu chlévů a stájí pro hospodářská zvířata.

Zajímavostí je, že celý tento komplex, jenž vznikl někdy v rozmezí 15.–16. století byl kompletně podsklepen dnes zasypanými lochy. V jednom případě se dokonce povedlo prozkoumat část rampovitého šachtovitého vstupu skrytého v bývalé zahradě. Podzemí mělo patrně převážně skladovací funkce a z větší části vzniklo i zaniklo současně s dřevěnou hospodářskou přístavbou zadního traktu domu.

Modřice – kresebná dokumentace pohřbu koně s podkovami z 16.–17. století

Modřice – novověká potravinová pec na povidla (vlevo) a středověká hvozdová pec

Morfologicky vykazují lochy dvorního a zadního traktu složitější vývoj, který může sahát již do vrcholného středověku, kdy mohlo jít o objekty refugiálního významu; větším dílem však byly před svým zánikem přebudovávány na rozměrnější objekty. Za nejmladší na zkoumané ploše lze označit odpadní

a vápenné jámy s potravinářskými pecemi na povidla z rozmezí 18.–20. století. Je evidentní, že nová usedlost musela na místě spáleniště vzniknout novou postupnou výstavbou v rozpětí 17.–19. století. Svědčí o tom hlavně použití pálených cihel z produkce starých modřických cihelen (1666: Krystián Handt-schläger a 1886–1926: Wenzl Sponder).

MOKRÁ-HORÁKOV, HOSTĚNICE (okr. Brno-venkov)

Lom – předstihový archeologický výzkum v lomu Mokrá v průběhu roku 2022 (P. Kos, č. akce 180/22)

Během předstihového záchranného archeologického výzkumu v okolí areálu lomu Mokrá (Českomoravský cement, a. s.) byl proveden průzkum terénu v oblasti žlíbku Nad Propastí. Nověji byla při jeho dně lokalizována hráz zaniklého záchytného rybníku, která je navezena z materiálu částečně obsahujícího vápenec i místní slepence. Vodní nádrž mohla být dříve dotována svahovým prameništěm, které zaniklo současně se vznikem mokerského lomu Břidla v 60. letech 20. století. Vzhledem k této skutečnosti a vazbě na obslužné komunikace vedoucí k okolním novověkým vápenkám a lomům lze objekt datovat nejpozději do raného novověku. Severozápadně reliktů hráze byly dokumentovány dva větší strukturované hliníky, které by mohly být dokladem vesnické výroby sušených cihel, tzv. „vepřovic“. V trati Pacholské byl zachycen relikt obdélné plošiny určené k milířování vápna. Ve zbývajících částech tratí Nad Propastí, Pacholské, U Knížecího lomu a u Šedého žlíbku byly zaznamenány další, převážně menší vápenické pece a lomy na vápenec. V jednom případě i válečný okop umístění do menší vápenické pece. Současně byly monitorovány zemní práce spojené s budováním nových obslužných cest při severním okraji Prostředního mokerského lomu.

Během evidence a dokumentace archeologických objektů ležících v předpolí lomu Mokrá proběhla také revize místa naleziště Mokrá-lom X, kde byla v minulosti pracovníky ÚAPP Brno, v. v. i. lokalizována a prozkoumána část paleolitické stanice. V místech současného kaliště, situovaného mimo prováděné sondy, byly nalezeny drobné pazourkové úštěpy.

MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)

Ul. Palackého – zjišťovací sondy v prostoru budoucí smuteční síně v Moravském Krumlově (D. Humpola, č. akce 331/22)

Roku 2022 proběhl zjišťovací sondážní výzkum, jehož cílem bylo ověřit přítomnost hradebního opevnění na parcele přiléhající k místní sokolovně.

Na rozhraní parcel č. 31/1 a 31/2 byly vytyčeny dvě sondy, ve kterých byla v hloubce 20 cm pod úroveň současného terénu zachycena hradební zeď, jejíž šířka činila 220 cm. Na vnitřní straně byly v každé sondě zachyceny opěrné pilíře. Sondy byly vykopány do hloubky 120 cm. Ani v jedné sondě nebyla zachycena žádná významnější archeologická souvrství, jen mocné vrstvy suťových navážek a ve vrchních partiích šterkové a hlinité planýrky související s recentním užíváním prostranství pro sportovní aktivity.

NENKOVICE (okr. Hodonín)

Bílá hlína – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/21 (I. Čižmář, č. akce 1001/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu v trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/21) pokračoval v roce 2022 průzkum druhé poloviny skryté plochy. Zaznamenány byly další archeologické objekty – mimo běžné sídlištní a kruhové zásobní jámy rovněž četné sloupové jámy tvořící půdorys nadzemního domu orientovaného ve směru SZ–JV. Všechny situace je možné přiřadit k lengyelské kultuře.

Moravský Krumlov – dvě sondy doložily přítomnost hradebního opevnění v podobě zdí

NĚMČICE NAD HANOU, VÍCEMĚŘICE (okr. Prostějov)

Zadní dlátka, Kratiny – detektorová prospekce lokality 2022 (I. Čižmář – M. Popelka, č. akce 284/22)

Podobně jako v minulých letech byl i v roce 2022 prováděn systematický průzkum s detektory kovů na známé centrální aglomeraci doby laténské z 3.–2. století př. n. l. Úkolem výzkumu bylo snížení rizika úniku cenných nálezů, v daném případě především zlatých a stříbrných mincí. Získáno bylo několik stovek metalických nálezů především z mladší doby laténské. V průběhu rizikového období (osetá pole) je po konzultaci lokalita kontrolována PČR.

Nenkovice – půdorys nadzemního domu lengyelské kultury

PODIVÍN (okr. Břeclav)

Východně od obce – těžba písku Jankovič (I. Čižmář, č. akce 649/20)

V roce 2022 probíhalo další rozšíření prostoru pískovny východně od města Podivína. Ve skryté ploše bylo prozkoumáno na 10 zahluubených objektů (většinou šlo o kruhové jámy) z mladší doby bronzové, z nichž pochází standardní kolekce keramiky, kostí a mazanice.

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

Příčný – novostavba skladovací haly č. 5 ve skladovém areálu (D. Parma, č. akce 1011/21)

Záchranným výzkumem se podařilo dokumentovat další část dlouhodobě zkoumaného sídelního areálu únětické kultury ze starší doby bronzové. Podařilo se ověřit, že stratigrafie s kulturní vrstvou a bez zahloubených objektů pokračuje i na východním okraji této lokality.

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Díly – ZTV Díly II (M. Lečbých, č. akce 510/22)

Záchranným archeologickým výzkumem, který byl proveden v roce 2022 v souvislosti se stavbou Polešovice – ZTV Díly II, bylo zjištěno několik archeologicky pozitivních situací. Na ploše budované komunikace v zástavbě budoucích rodinných domů (celková plocha cca 3 500 m²) bylo prozkoumáno celkem 7 zahloubených archeologických objektů. V nečetných místech s možnými nálezy byly rovněž vyhloubeny dvě sondy a v celé oblasti byl proveden i povrchový sběr. První prozkoumaný objekt chronologicky náleží lengyelskému kulturnímu okruhu – mladší fázi kultury lidu s moravskou malovanou keramikou. Všechny ostatní zjištěné archeologické objekty náleží období mladší až pozdní doby římské. Nejvýraznější objekt můžeme bezpochyby interpretovat jako zahloubenou část germánského obydlí – zemnici. Obrys jámy byl však v písčitém podloží silně rozježděn stavebním strojem, a tak nelze jeho dokumentovaný půdorys považovat za zcela přesný. Patrně se jednalo o zemnici se dvěma, v tomto případě velmi mocnými kůly v kratších stranách. Původní půdorys objektu byl patrně více pravidelný. Zbylé prozkoumané objekty představují těžko interpretované sídlištní jámy. V případě objektu, který zasahoval mimo zkoumanou plochu a neznáme jeho kompletní půdorys, můžeme také uvažovat o možnosti, že se jedná o pozůstatky mírně zahloubeného obydlí.

Polešovice – miniaturní nádoba z doby římské získaná při sběru

Z výplní objektů se podařilo vyzvednout soubor keramických nálezů a poměrně velký počet zvířecích kostí. Nález, který je nutné zmínit, představuje sběrem získaná miniaturní nádobka, která originálně doplňuje nálezový fond těchto neobvyklých keramických předmětů doby římské. Doposud známe z Moravy jen několik desítek exemplářů podobně datovaných drobnotvarých nádob.

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Drahy a Nivy – dálnice D55, 5508 Staré Město – Moravský Písek (M. Lečbých, M. Popelka, č. akce 101/21)

Po zimní přestávce byl v první polovině roku 2022 dokončen rozsáhlý průzkum koridoru budoucí dálnice mezi Starým Městem a Moravským Pískem na Uherskohradištsku. Pracovalo se již pouze na katastrálním území Polešovic v trati Drahy v místě budoucí přeložky komunikace II/427 a v hlavní trase na lokalitě Nivy jižně zemědělského areálu. V trati Drahy bylo prozkoumáno několik dalších hrobů z mladší doby hradištní a půdorysy dvou zahloubených residenčních objektů ze závěru doby římské, či počátku doby stěhování národů. V trati

Polešovice – zahloubené chaty s vnitřní konstrukcí z doby laténské

Polešovice – Julie a Saša, uprchlíci z ukrajinského Chersonu při preparaci jednoho z objektů

Nivy se navazovalo na průzkum kulturních souvrství formou čtvercové sítě. Dominovaly nálezy z doby laténské (zachované půdorysy zahloubených chat s vnitřní konstrukcí), poměrně čteně však byly zachyceny také nálezy z doby halštatské, raného středověku a staršího a středního eneolitu.

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Nivy – těžba písků nevýhradního ložiska Polešovice/etapy 2020–2022 (M. Lečbych, č. akce 358/20)

Při pokračování pravidelného záchranného výzkumu v polešovické pískovně v roce 2022 patřila většina prozkoumaných objektů neolitickému horizontu zdejšího polykulturního osídlení. Kromě stop nadzemních konstrukcí v podobě sloupových či kúlových jam bylo prozkoumáno také několik rozsáhlejších objektů. Podle vyzvednutých keramických zlomků náleží tyto objekty nejstarší fázi kultury s lineární keramikou. Vedle keramických nálezů se však podařilo získat také několik kamenných nástrojů, ať už drobnějších úštěpů z rohovcové suroviny, či kamenných brousek a zlomků zrnoláků. Novým zjištěním na lokalitě bylo odkrytí tří hrobů zařazených do kultury se šňůrovou keramikou. V roce 2022 pokračovalo i postupné odkrývání pohřebiště z počátku doby bronzové.

Prozkoumáno bylo 28 hrobů se znaky epišňůrového přikarpatského kulturního komplexu. Kromě běžného pohřebního ritu zde byly vůbec poprvé na lokalitě zjištěny stopy po vykrádání hrobů. V hrobovém inventáři byly zastoupeny zejména keramické nádoby a v některých případech i měděné předměty či kostěné korálky. Nejmladší časový horizont zachycený v roce 2022 na lokalitě je reprezentován laténskou zahloubenou chatou se dvěma kůly v kratších stěnách.

PROSIMĚŘICE (okr. Znojmo)

Západní okraj obce – novostavba RD, parc. č. 2713/4 (D. Humpola, č. akce 846/22)

V roce 2022 proběhl záchranný archeologický výzkum před stavbou rodinného domu na západním okraji obce Prosiměřice. Po skrývce ornice se podařilo identifikovat 26 zahloubených objektů, v převážné většině kúlových jamek. Mimoto byly prozkoumány čtyři větší sídlištní jámy a jedna masivní zásobní jáma, jejíž hloubka činila 192 cm. V místech kontrolních sond se podařilo zachytit i dva relikty pecí. Všechny objekty, které obsahovaly archeologický materiál, náležely do starší až mladší doby římské.

PROSIMĚŘICE (okr. Znojmo)

Západní okraj obce – novostavba RD, parc. č. 2713/5 (D. Humpola, č. akce 1095/22)

V základových pasech budoucího rodinného domu v Prosiměřicích bylo identifikováno celkem osm zahloubených objektů. Jednalo se o dvě rozsáhlejší chaty a dvě zásobní jámy, z nichž jedna měla vypálené stěny. Zbývající objekty lze typově označit za kúlové jamky. Všechny objekty bylo možné datovat do starší doby římské.

PROSIMĚŘICE (okr. Znojmo)

Západní okraj obce – novostavba RD, parc. č. 2708/3 (D. Humpola, č. akce 1093/22)

Archeologický výzkum vyvolaný stavbou rodinného domu na známé archeologické lokalitě na okraji Prosiměřic odhalil po skrývce ornice 110 zahloubených objektů, z nichž velkou část tvořily kúlové jámy. Na okraji zkoumané plochy byla částečně zachycena rozsáhlá obdélná chata. Další šestici objektů tvořily zásobní jámy, jejichž průměrná hloubka dosahovala cca 100 cm. Z jedné z nich byl vyzvednut celý žernov a početná kolekce keramických zlomků. V další

zásobní jámě byla na dně zdokumentována a ovzorkována 20 cm mocná vrstva obsahující velké množství spálených obilek a jeden ořech. Až na jeden sídlištní objekt náleží všechny ostatní objevené jámy do doby římské.

Prosiměřice – sídlištní areál z doby římské s množstvím zahloubených objektů

PŘÍLEPY (okr. Kroměříž)

Zámek Přílepy – dešťová kanalizace (M. Popelka, č. akce 479/22)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu vyvolaného poklád-kou kanalizace po obvodu zámku Přílepy byly na jeho západní straně zjištěny a zdokumentovány konstrukční prvky související s přístavbou, která vznikla mezi lety 1830 a 1871 (dle indikačních skic). Současně byla dokumentována stratigrafie jižně od zámku, kam byla do rozměrnějšího výkopu umístěna akumulční nádrž. Stratigrafie zachycuje sled vrstev souvisejících s navýšováním terénu od původního půdního horizontu až po současnost.

RAJHRAD (okr. Brno-venkov)

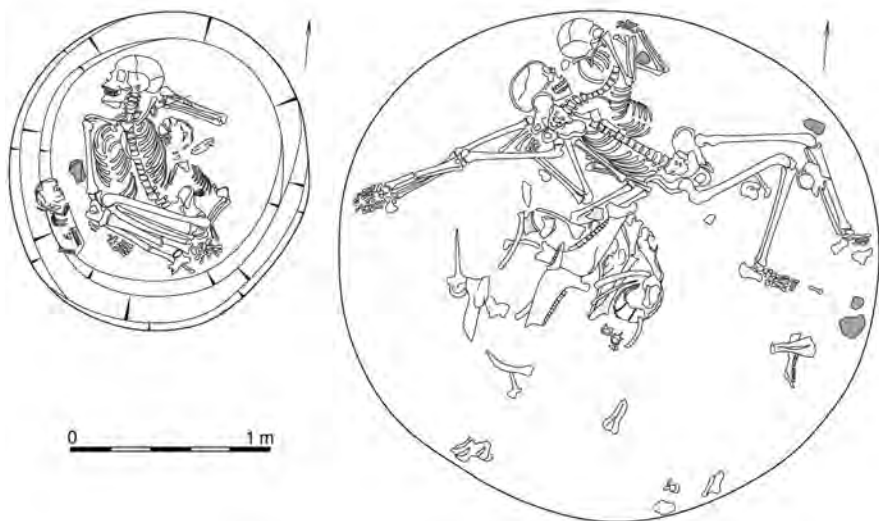
Ul. Havlíčkova 452 – sportovní hala při ZŠ Rajhrad (A. Matějčková, č. akce 714/22)

V roce 2022 proběhl záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavbou sportovní haly při ZŠ Rajhrad. Na ploše o rozměrech ca 40 x 50 m bylo prozkoumáno na 250 sídlištních objektů (většinou se jednalo o kulové a zásobní jámy) z doby bronzové (únětická kultura a kultura středodunajských popelnicových polí).

Ve třech zásobních jamách byly na dně zjištěny keramické depoty. V jiné zásobní jámě leželo ve dvou úrovních šest koster. V horní úrovni žena se dvěma dětmi kojeneckého věku (novorozenec, 12–18 měsíců), ve spodní pak muž se dvěma staršími dětmi (8 let, 13–14 let). V úrovni skrývky v těsném sousedství této jámy bylo objeveno ještě jedno dítě (2–3 roky). Zajímavým zjištěním byla častá přítomnost velkého množství malakofauny – říčních škeblí v objektech obou kultur (celkem zaznamenáno ve 43 objektech; z jedné zásobní jámy únětické kultury bylo vyzvednuto až 700 kusů), což nám dává nahlédnout do stravovacích návyků tehdejších obyvatel. K ojedinělým nálezům pak patří část železího krunýře.

Rajhrad – zásobní jáma z mladší doby bronzové s keramickým depotem a výzkumnice

Rajhrad – vrchní úroveň a dno zásobní jámy s celkem 6 lidskými pohřby únětické kultury

REBEŠOVICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Zahrady, Chrlická – přeložka NN (D. Parma, č. akce 43/22)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit v základových výkopech jediný objekt snad rámcově pravěkého stáří, indikující nejspíše okraj rozsáhlého sídliště patrného díky porostovým příznakům. Další postup zástavby v tomto prostoru bude bezpodmínečně nutné sledovat formou archeologických dohledů.

ROŠTĚNÍ (okr. Kroměříž)

Padělky od Holešova, U Kapličky – výzkum germánského pohřebiště (M. Popelka, T. Zeman, č. akce 448/22)

V roce 2022 byl realizován dlouho připravovaný projekt výzkumu germánského žárového pohřebiště v Roštění, který byl vyvolán náhodným nálezem rozrušených hrobů místním uživatelem detektoru kovů Janem Neradílkem. Projekt byl podpořen Zlínským krajem a ÚAPP Brno, v. v. i. se na něm podílel jako subdodavatel zajišťující terénní činnost pro nabyvatele dotace – Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně. V předpokládané ploše pohřebiště byla nejprve otevřena čtvercová síť nad nejvýraznější koncentrací nálezů, identifikovaných jednak předchozími sběry, ale i geofyzikální prospekci, kterou zde realizoval v roce 2015 tým Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Jednotka čtvercové sítě byla 5 m a v první etapě výzkumu

bylo otevřeno 70 čtverců. Vzhledem k velice vhodně nastavené metodice odkryvu a následného odběru žárových hrobů v blocích (pro účely precizního laboratorního zpracování a získání přírodovědných vzorků) byla tato plocha o téměř 100% rozšířena. Celkem tak bylo odkryto v průběhu června až října 136 čtverců, které pokryly přibližně třetinu hektaru, a počet objevených hrobů na pohřebišti dosáhl čísla 75. Hroby obsahovaly poměrně výrazné sady milodarů v podobě bronzových nádob, šperků, předmětů denní potřeby, ale především jezdeckých ostruh (doposud 43 exemplářů), díky kterým se tato lokalita dostala poměrem ostruha/hrob na první příčku v rámci středoevropského prostoru. Datace pohřebiště spadá do období markomanských válek, respektive počátek pohřbívání zde je možné zasadit do poloviny 2. století n. l., nejmladší hroby se hlásí na počátek 3. století n. l. Mimo vlastní žárové hroby se podařilo na jihozápadním okraji pohřebiště prozkoumat také místo určené pro spalování zesnulých, tzv. „ustrinum“ – to se tak stalo první soudobou odborně zkoumanou a zdokumentovanou funerální památkou svého druhu v prostoru bývalého Československa. Ve Zlínském kraji se jedná o první větší pohřebiště germánského etnika. Většina nalezených předmětů má svůj původ v oblastech severního prostoru germánského světa a projevují se zde prvky przeworské a wielbarské kultury. Nabízí se spojení tohoto pohřebiště s nedalekým římským vojenským táborem v Hulíně, tato hypotéza je však doposud nepodložena a je třeba počkat na komplexnější vyhodnocení, které je plánováno v kooperaci s Archeologickým ústavem AV ČR v Brně.

Roštění – vyzvedávání žárového hrobu v bloku a místo pro spalování zemřelých

ROUSÍNOV (okr. Vyškov)

Za Pěňčíkovým – residence Lípové sady (B. Mikulková, č. akce 970/22)

V základových pasech pro nové rodinné domy byl zachycen rozsáhlý hliník, který bylo možné na základě početného keramického materiálu datovat do velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí.

SENETÁŘOV (okr. Blansko)

Lipový kopec, Vápencová skála – zaměření hrádku (P. Kos, D. Vitulová, J. Kala, M. Režný, č. akce 341/21)

V roce 2022 proběhly závěrečné geodetické práce spojené se zaměřením reliktů rozestavěného hradu v poloze Vápencová skála na Lipovém kopci v katastru Senetářova. Ze zaměření pozůstatků blízkých komunikací datovaných detektorovými nálezy do období středověku byla částečně rekonstruována transportní síť komunikací sloužících k dopravě páleného vápna a surového vápence k vápenické peci a dále od pece k odbytišti, které se kupodivu nenacházelo jen v místě předpokládaného staveniště „hradu“ na Lipovém kopci, nýbrž také někde v prostoru dnešního městysu Jedovnice. Informují nás o tom dvě místa se zřetelnými ztrátami páleného vápna v lesních tratích s úvozovými cestami Stádliska a Dvorce. Za primární odbytiště páleného vápna sloužila na Lipovém kopci dvě místa. Pozůstatky hrubších nedopálených kusů vápence naznačují použití vápenné malty v poloze Vápencová skála a drobné nedopaly v jejím zvýšeném předsunutém severovýchodním předpolí, kde se však může jednat spíše o novodobou dezinfekční aplikaci v blízkosti mysliveckého posedu. V obou případech šlo ale jen o nevýrazné pozůstatky v koncentracích kamení bez prokázaného nadzemního maltového zdiva. Z vápenické pece byly odebrány vzorky uhlíků.

SIVICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán obce – novostavba RD, parc. č. 789/1 (P. Kos, č. akce 152/22)

Při novostavbě rodinného domu v severovýchodní části intravilánu obce bylo zachyceno 7 sídlištních objektů z období staršího neolitu, střední doby bronzové a středověku či novověku.

SOBŮLKY (okr. Hodonín)

Podpadělky, Vrbečníky – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/07 (I. Čižmář, č. akce 659/22)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu v trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 03/07) byla v celé odkryté ploše zaznamenána a prozkoumána pouze jediná, zato však rozměrná (patrně exploatační) jáma, ze které byla získána kolekce materiálu náležejícího lengyelské kultuře. Další větší jáma byla zkoumána mimo plochu předstihového výzkumu během vlastní stavby plynovodu o několik měsíců později. Datována byla do stejného období a evidentně náleží ke stejnému sídelnímu areálu.

STAVĚŠICE (okr. Hodonín)

Zápověď – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/02 (R. Biško, č. akce 61/22)

Při předstihovém výzkumu v trase plynovodu Moravia byl v katastru obce Stavěšice na lokalitě označené jako 03/02 zjištěn jeden pravěký sídlištní objekt bez možnosti přesnějšího funkčního určení. Dále byla vyhloubena sonda do pozůstatku novověké meze.

STAVĚŠICE (okr. Hodonín)

Roviny – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/03 (R. Biško, č. akce 60/22)

Předstihový záchranný výzkum před vlastní stavbou tranzitního plynovodu Moravia se uskutečnil v trati Roviny situované na mírném jihozápadním svahu, který se sklání k Šardickému potoku. Opačným směrem terén stoupá v několika nepatrných terasovitých stupních až k temeni výrazného hřebene, jenž směřuje od severu k jihu a maximální výšky dosahuje v kótě Příčky (260 m n. m.). Vlastní skrývka o délce cca 900 a šířce 30 m byla situovaná kolmo na linii hřebene po svahu do údolí. Pod cca 40–60 cm mocnou vrstvou ornice (nadloží) se nacházelo geologické podloží tvořené relativně pestrá směsicí světlých písků a písčitých jílu (třetihorní karpatský flyš), v omezené míře potom sprašovými hlínami. Jednotlivé archeologické objekty vytvářely ve skrytém prostoru menší seskupení vždy na plošinách zmíněných nepatrných teras. Zachyceny byly dvě rozměrné exploatační jámy (hliníky), zásobní jáma a několik blíže neinterpretovatelných sídlištních jam. Šlo o pozůstatky značně rozptýleného osídlení bez dokladů kúlových jam nebo žlábků, které by ukazovaly na intenzivnější využití. Exploatační jámy o rozměrech cca 12 x 10 x 1,5 m a 8 x 6 x 1 m

přesto obsahovaly poměrně četné zvířecí kosti a především zlomky keramických nádob, jež bylo možné spolehlivě datovat do kultury zvoncovitých pohárů. V dalších objektech se nálezy vyskytovaly velmi sporadicky.

Stavěšice – výzkum rozsáhlé exploatační jámy (hliníku) kultury zvoncovitých pohárů

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Za Kostelem – lokalita RD Syrovice (J. Kala, č. akce 17/22)

Při záchranném archeologickém dohledu byl na ploše stavby identifikován a prozkoumán jediný objekt, větší plytká jáma datovatelná dle nálezů do starší doby železné. Žádné další stopy archeologických situací se na ploše skrývky, ani ve výkopech pro základy domů a inženýrské sítě zachytit nepodařilo, snad také částečně proto, že část plochy byla již dříve terasovitě upravována v souvislosti se zemědělskými aktivitami.

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Východní část obce – novostavba RD, parc. č. 598/1 (I. Čižmář, č. akce 814/22)

Během archeologického dohledu při výkopech pro základové pasy rodinného domu a úpravách terénu pro přílehlou příjezdovou komunikaci bylo zachyceno celkem pět zahloubených archeologických objektů. V základových pasech byla dokumentována větší jáma a menší (patrně sloupová) jáma, přičemž nevýrazný

keramický materiál získaný z jejich výplní odkazuje pouze rámcově na období doby bronzové. Další objekty byly dokumentovány na profilu zářezu pro přilehlou komunikaci. Jednalo se o jámu s plochým rovným dnem (patrně zahloubenou chatu) a další, blíže funkčně neurčitelný objekt, které poskytly nepočetné zlomky keramiky datovatelné jen rámcově do mladšího pravěku. Vedle nich zde byla plošně prozkoumána spodní partie poloviny zásobní jámy, na jejímž dně byly uloženy skelety několika menších zvířat. Dle pozdějšího předběžného osteologického určení šlo o štěňata psa domácího v počtu nejméně čtyř jedinců různého stáří (od 2 týdnů do 2 měsíců). Zásobníci je možné podle sporého keramického materiálu časově zařadit rámcově do novověkého období. Starší komponenta představuje v katastru Syrovic dosud neznámou pravěkou archeologickou lokalitu, která by snad mohla souviset s osídlením sledovaným dříve v poloze Chocholáč.

Syrovice – novověká zásobní jáma s minimálně čtyřmi skelety štěňat psa domácího

ŠARDICE (okr. Hodonín)

Pusté u dvorka – záchranný výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita D mezi D20 a D21 (J. Kala, M. Přichystal, č. akce 693/22)

Rýha pro potrubí plynovodu VTL Moravia porušila v prostoru dosud neznámé lokality dvě hrobové jámy s kostrovými pohřby. Zemřelí byli v obou případech uloženi ve skrčené poloze na levém boku a s hlavou směřující k SV. Inventář hrobů tvořily pouze keramické nádoby, na jejichž základě lze oba celky datovat do kultury zvoncovitých pohárů.

ŠARDICE (okr. Hodonín)

Šardické díly – předstihový výzkum v trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/22 (I. Čižmář, č. akce 1002/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu v trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/22) bylo v odkryté ploše zachyceno celkem 5 archeologických objektů. Většinu z nich je možné přiřadit dle hojného archeologického materiálu k lengyelské kultuře. Odkryto bylo několik větších objektů a rovněž rozměrný hliník porušený recentními inženýrskými sítěmi, který byl zkoumán systémem několika řezů. Objekty na lokalitě doplňuje hrob s kostrou uloženou ve směru V–Z, který se však kvůli absenci hrobového inventáře nepodařilo blíže datovat.

ŠELEŠOVICE (okr. Kroměříž)

Pod rozdíly – novostavba RD, parc. č. 476/10 (M. Popelka, č. akce 858/22)

Práce na archeologických výzkumech v lokalitě Šelešovice – Pod rozdíly probíhaly v letech 2015 až 2017 a byla při nich vybudována základní technická vybavenost pro novostavby rodinných domů. V předchozích etapách zde bylo prozkoumáno několik desítek archeologických objektů náležejících k sídlištím lengyelské kultury, lužické kultury doby bronzové a raného středověku. V roce 2022 byl realizován výzkum na jedné z posledních, dlouhodobě nezastavěných parcel (476/10) v jižní části lokality. V souladu s doposud zjištěnými skutečnostmi byly prozkoumány tři raně středověké objekty, jeden rozsáhlý hliník lengyelské kultury a jeden menší objekt nejisté datace. Zajímavostí jsou dvě stoličky mamuta srstnatého pocházející z horních partií zásypu neolitického hliníku.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Pod Žurání – dobývací prostor, cihelna (D. Parma, č. akce 634/22)

V ploše skrývek pro rozšíření těžebního areálu cihelny byla zachycena a dokumentována rozměrná hruškovitá zásobní jáma se zřícenými stěnami, datovatelná zatím jen rámcově do středověku či spíše novověku. Jde o stejný typ objektu, jaký byl na přilehlé ploše zkoumán v roce 2019.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Akátová – stavba RD, parc. č. 3000/22 (D. Parma, č. akce 266/22)

V základových pasech pro rodinný dům bylo dokumentováno několik zahloubených sídlištních objektů, které lze pouze podle nálezů z okolních parcel datovat nejspíše do mladší doby kamenné.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Brněnská – bytový dům (D. Parma, č. akce 633/22)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit tři nesoučasné zahloubené archeologické objekty různé funkce, které tvoří pokračování polykulturní pravěké lokality postupně odkrývané od roku 2008, v případě sídliště ze starší doby bronzové pak od roku 1975. Jednalo se o rozměrnější sídlištní jámu, jež podle nepočteného vyzvednutého materiálu snad náleží k neolitické osadě zachycené při dřívějších výzkumech jižně od zájmové plochy. Druhý sídlištní objekt byl datován do starší doby bronzové a dokládá značný rozsah soudobého sídlištního areálu částečně odkrytého v minulosti severně a severozápadně od řešeného prostoru. Poslední objekt pak zastupoval hrob nositele kultury se šňůrovou keramikou, který je další součástí známého rozlehlého pohřebiště s jádrem situovaným jižně od zkoumaného pozemku.

Šlapanice – druhotně narušený hrob kultury se šňůrovou keramikou a kamenný sekeromlat

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Pod Žurání – Logistický areál TASY Šlapanice (D. Parma, č. akce 635/22)

Během plošného odkryvu před stavbou průmyslové haly mezi hliníky cihelný západně při ulici Pod Žurání bylo zjištěno 5 hrobů kultury se šňůrovou keramikou. Hroby byly řídky rozptýleny na poměrně velkém prostoru a ve všech případech postiženy výraznými druhotnými zásahy. Patrně reprezentují dosud neznámou lokalitu.

TELNICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Růžová – výstavba rodinného domu na parc. č. 420 (D. Parma, č. akce 1128/22)

Během výstavby rodinného domu na parcele č. 420 byl objeven drobný střelecký okop německé armády z dubna roku 1945.

TELNICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Růžová – výstavba rodinného domu na parc. č. 365/2 (D. Parma, č. akce 327/22)

Během výstavby rodinného domu na parcele č. 365/2 byl dokumentován zarovnaný zbytek novověkého selského hliníku v tradičním umístění za humny.

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

Pod Desátkovými hony – obytný soubor Tvarožná (P. Kos, č. akce 147/21)

Při výstavbě obytného souboru na severovýchodním okraji obce byly roku 2022 zachyceny relikty hlubokého zaniklého úvozu původní formanské poštovní cesty směřující z Brna na Olomouc. Cesta vedla v bezprostřední blízkosti zaniklé panské zájezdni hospody Gerni, která byla zkoumána v roce 2021.

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

Ul. Velatická – prodloužení ulice Velatické, komunikace a inženýrské sítě (D. Parma, č. akce 270/22)

Během výkopů pro inženýrské sítě při prodlužování ulice Velatická se podařilo zachytit dvojici zahloubených objektů. V jednom případě jde patrně o chatu s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu ze střední až pozdní doby laténské.

VÁŽANY NAD LITAVOU (okr. Vyškov)

Severní okraj intravilánu obce – VN+TS+NN lok. Zahrady + obec (B. Mikulková, č. akce 547/22)

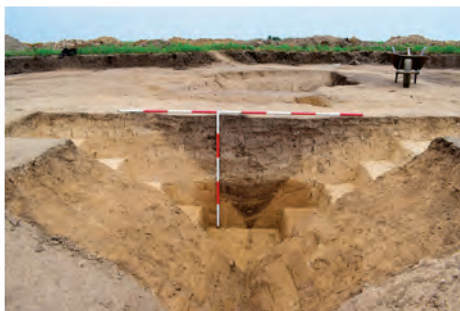
Rýha pro pokládku kabelů VN porušila tři pravěké objekty. Jednalo se o blíže nespecifikované sídlištní jámy. První dvě se podařilo díky získané keramice datovat do kultury středodunajských popelnicových polí z mladší doby bronzové. Třetí objekt nebylo možné kvůli absenci nálezů přesněji časově zařadit.

VÍCEMĚŘICE (okr. Prostějov)

Kratiny – badatelský výzkum centrální aglomerace Němčice, průzkum ploch 2 a 3 (I. Čižmář, H. Čižmářová, M. Popelka, č. akce 658/22)

V průběhu roku 2022 probíhaly další odkryvy na lokalitě Němčice, rozsáhlé centrální aglomeraci z doby laténské, která představuje jedno z nejvýznamnějších archeologických nalezišť na Moravě. Badatelský výzkum stejně jako předchozí rok zajišťoval ÚAPP Brno, v. v. i. ve spolupráci s Moravským zemským muzeem, a to v rámci projektu GAČR „Centrální aglomerace Němčice nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě“. Práce se soustředily na tři místa. Nejrozsáhlejší odkryv probíhal v severozápadní části lokality, kde byl prozkoumán objekt zhruba čtvercového půdorysu o stranách 13×13 m, označovaný pracovníě jako „svatyně“, který byl již dříve zachycen za pomoci geofyzikálního měření. Ve vnitřní ploše ohraničené příkopem byly zjištěny dva žárové hroby, z nichž se dochovala pouze dna nádob s kremací datovaná s určitou opatrností do střední doby laténské. Příkop okolo svatyně byl cca 2 m široký a 1 m hluboký se zahroceným dnem. Po provedení řezů v rozích a středech stran čtvercového ohraničení byla na profilech zjištěna vždy stejná situace, tj. spodní uloženinu tvořila promísená hlína představující první fázi zanesení příkopu – tato vrstva obsahovala pouze minimum nálezů bez bližší vypovídací hodnoty (ojedinělé střepy a zvířecí kosti). Na ni nasedala tmavá vrstva, opět bez nálezů, téměř nerozeznatelná od tmavé svrchní vrstvy, v níž se ovšem nacházel běžný sídlištní materiál z mladší doby laténské.

Na rozhraní posledních dvou vrstev bylo nalezeno několik částí železných mečů, úmyslně poškozených. Tyto tzv. „zabitě meče“ nejsou na keltských pohřebištích ničím výjimečným, deformovány byly po smrti bojovníka často také hroty kopí, příp. další předměty. V kontextu němčické „svatyně“ by však mohly

Víceměřice – výzkum obdélného areálu vymezeného hrotitým příkopem

Víceměřice – dětský kostrový hrob kultury se šňůrovou keramikou

tyto předměty představovat způsob symbolického ukončení zdejších rituálních aktivit nebo pomyslného uzamčení sakrálního areálu. Právě v důsledku nedostatku zastavitelné plochy v rámci vzkvétajícího obchodního a výrobního centra se jeví jako oprávněná potřeba uvolnit tento již nevyužívaný prostor pro urbanizační záměry. Skutečnost, že nebyl posvátný areál využíván a respektován po delší časové období, potvrzuje jednak svrchní vrstva, v níž se nacházelo množství sídlištního materiálu z období LT C2, tak k příkopu přiléhající nadzemní stavba z mladší doby laténské (soustava kůlových jam) a především zahloubená chata (opět období LT C2), která byla umístěna přímo do prostoru již zasypaného příkopu v jihovýchodním rohu svatyně.

Na sousední ploše byla prozkoumána na svou dobu poměrně velká chata obdélníkového půdorysu (7 × 4 m), v jejímž zásypu se dochovalo množství zvířecích kostí, zlomků keramických nádob, ale také části skleněných náramků a korálků a větší množství fragmentů železných spon. Odebrány byly rovněž vzorky pro paleobotaniku a mikromorfologii. V rohu plochy byla později částečně prozkoumána zásobní jáma z mladší doby laténské. Ze staršího osídlení byl zde zachycen mělký, dle rozměrů skeletu i hrobové jámy dětský kostrový

hrob. Kosterní pozůstatky byly téměř strávené, nicméně i tak bylo možné rozpoznat, že jedinec byl uložen na levém boku ve skrčené poloze. U nohou byly položeny dvě menší nádoby, které je možné přiřadit ke kultuře se šňůrovou keramikou.

Největší překvapení však přineslo dokončení výzkumu plochy zkoumané v minulém roce, kde se nově podařilo odkrýt zahloubený výrobní objekt s doklady zpracování jantaru těsně sousedící s prostorem sklářské dílny prozkoumané v roce 2021. Šlo o zahloubenou chatu čtvercového půdorysu s dvěma kůly na středové ose. V jihozápadní části zemnice byla do udusané podlahy vyhloubena rozměrná kruhová jáma s podebranými stěnami (zásobnice). Předchozí sezónu byl nález jantarové suroviny novinkou, jelikož mezi tisíci nálezy z povrchových prospekcií na lokalitě tento materiál dosud reprezentoval

Víceměřice – zahloubený objekt čtvercového půdorysu interpretovaný jako jantarová dílna

pouze jediný korálek ze starších sběrů. Nyní se však kromě velkého množství suroviny podařilo rozpoznat drobné jantarové korálky, jejich polotovary i větší soustružené exempláře. Podlahová vrstva byla hustě pokryta drobnými zašlapanými úlomky jantaru, které vznikly při opracování korálků. Dílny zabývající se zpracováním jantaru byly dosud dokumentované v rámci dlouholetých výzkumů pozdně laténského oppida Staré Hradisko, v případě lokality Němčice se s touto činností počítalo, nebyla však nijak prokázána. Objev nové dílny je významný, jelikož pro období 3.–2. století př. n. l. se v zaalpské Evropě vyskytují jantarové dílny zatím pouze ojediněle.

VRANOV (okr. Brno-venkov)

U strašné studny, Veselý kopeček, Na plynu, lesní cesta Vranovská – REKO VTL Brno–Adamov–Blansko III – Vranov (P. Kos, č. akce 307/22)

Během výstavby plynovodu byly v oblasti mezi vranovským hřbitovem a tratí Na plynu dokumentovány objekty a nálezy různé povahy. V trati U strašné studny se podařilo rozpoznat několik dobývacích jam na stavební kámen, štěrk a písek. Podobný objekt, využívaný k masové exploataci hornin, byl interpretován také na temeni Veselého kopečku, kde byla geologie (granodiority) příznivá jak pro těžbu písků, tak štěrku. V trase dnešní lesní cesty Vranovské byl zachycen rýhou průběh staršího úvozu, zavezeného domovním odpadem. U některých objektů (lom, úvoz) bylo možné konstatovat zánik v průběhu 19.–20. století. Nález čepelky ze svahu Veselého kopečku, zhotovené z rohovce (srpového segmentu?), je nejspíše prvním dokladem přítomnosti pravěkých zemědělců v katastru obce. Na severním svahu až sedle, mezi Veselým kopečkem a tratí Na plynu, byla zachycena milířovací plošina, kterou se pomocí nálezů železné sekery podařilo datovat přibližně do 17.–18. století. Následoval

Vranov – železná sekera patrně ze 17.–18. století

objev hlubokého ohniště, které by mohlo být dokladem vyhoření kořenové části velkého stromu po zásahu bleskem, nebo procesu úmyslného žďáření lesa tradičním způsobem. Zachycené objekty souvisely povětšinou až s obdobím vlády pozořických Lichtensteinů (17.–19. století), rozvíjejících na svém panství stavební a výrobní (milířování) činnost, aktivně při tom exploatujících lesní krajinu. První dva ploché pravoúhlé zahloubené objekty v blízkosti vranovského hřbitova používané donedávna jako smetiště, mohou představovat pozůstatky objektů štěrkařské dílny. Úvoz staré lesní cesty Vranovské je zase nepochybně pozůstatkem staré vozové (kočárové) cesty zbudované na trase z Vranova k Adamovu, směřující snad původně od počátku 19. století ke Kolo-nádě lichtensteinského architekta Josefa Hardtmutha.

VYŠKOV (okr. Vyškov)

Nouzka – Retail Center (B. Mikulková, č. akce 676/22)

V ploše Retail centra ve Vyškově byl během skrývek ornice odkryt jeden rozsáhlejší archeologický objekt. Jednalo se o sídlištní jámu lengyelské kultury, která byla s ohledem na silné zhutnění terénu prozkoumána dvěma podélnými řezy. Z výplně objektu bylo získáno nevelké množství keramiky, zvířecích kostí a kamenů.

VYŠKOV (okr. Vyškov)

Autobusové nádraží – REKO MS Vyškov – Brněnská + 1 (B. Mikulková, č. akce 1078/22)

Během zemních prací byla poblíž odbavovací haly vyškovského autobusového nádraží nalezena lidská kostra. Část kostry (horní polovina těla) se podařilo odkryt in situ. Zemřelý ležel v přímé poloze na zádech s levou rukou ohnutou v pravém úhlu přes hrudník. V této ruce držel původně dřevěný křížek (zachoval se jen drobný zbytek dřeva) s bronzovou postavou ukřižovaného Ježíše Krista. Na místě nebyla patrná žádná pohřební jáma. Větší část těla byla nalezena zemním strojem v rýze pro plynovodní potrubí (dolní končetiny a hlava oddělená od trupu). Dle antropologického rozboru se jednalo asi o 25 letého muže, vysokého 167 cm, středně robustní postavy. Na krčním obratli C7 byly patrné stopy po setnutích. Muž byl popraven setnutím hlavy mečem. Dle ústní tradice stávalo v těchto místech vyškovské popraviště. Toto je první hmatatelný důkaz o jeho existenci. Dle nalezeného křížku nález datujeme do 17. století, které je také vrcholným obdobím užívání hrdelního práva ve Vyškově.

Vyškov – detail části těla popraveného muže ze 17. století ve výkopu pro plynovod

ZDOUNKY (okr. Kroměříž)

Ul. Cvrčovská, U Kaple – příprava základní technické vybavenosti pro lokalitu 33 RD (M. Popelka, č. akce 614/21)

Příprava technické infrastruktury pro stavbu plánovaných 33 rodinných domů v trati U kaple na ulici Cvrčovská ve Zdounkách v letech 2021–2022 přinesla nové zjištění o archeologické lokalitě, sestávající nejméně ze dvou komponent, a to neolitického sídliště kultury s lineární keramikou a také méně častého sídliště nositelů kultury zvoncovitých pohárů ze závěru pozdní doby kamenné. Archeologické objekty se koncentrovaly v nejvyšších partiích návrší na plochem hřbetu v blízkosti kapličky na rozhraní k. ú. Zdounky a místní části Cvrčovice. Jedná se o zcela novou lokalitu, nezjištěnou dosud ani náhodnými nálezy či povrchovými sběry. Pravděpodobná je souvislost s neolitickým materiálem získaným v roce 2021 při stavbě kanalizace jižně ulice Kroměřížská. Je možné, že sídliště kultury s lineární keramikou zabíralo výrazně větší prostor, souvislost mezi těmito dvěma polohami je však pouze hypotetická a mohlo by se jednat i o dvě samostatně osídlené polohy.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Na Valech – stavba RD, parc. č. 2620/1 (D. Humpola, č. akce 544/22)

V ulici Na Valech v centru Znojma proběhl v roce 2022 záchranný archeologický výzkum vyvolaný rekonstrukcí domu a stavbou garáže. V místech bývalé zahrady byl po odtěžení dva metry mocné vrstvy navážek odhalen původní horizont geologického podloží a do něj zahloubené archeologické objekty. Starší sídelní komponentu ze starší doby bronzové reprezentují tři mělké sídlištní objekty. Čtvrtým prozkoumaným objektem byl masivní opevňovací příkop středověkého stáří. Jeho šířka dosahovala 7,5 m a dno bylo vykopáno do zvětralého skalního podloží v hloubce 5,5 m od úrovně geologického podloží.

Znojmo – zkoumaná plocha a masivní opevňovací příkop středověkého stáří

3.1.2. Seznam vypracovaných nálezových zpráv

V roce 2022 bylo vypracováno a do archivu ÚAPP Brno, v. v. i. odevzdáno 1091 nálezových zpráv o celkovém rozsahu 3688 stran textů a 3436 stran obrazových příloh. Z tohoto počtu bylo 87 nálezových zpráv z pozitivních archeologických akcí, které byly současně zapsány a odeslány do digitálního archivu Archeologická mapa České republiky spravovaného Archeologickým ústavem AV ČR v Brně.

Seznam nálezových zpráv z pozitivních archeologických akcí odevzdaných v roce 2022

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Blansko, Klepačov, Olomučany	BK	Polomsko, Lesní cesty... – pitná voda Jedovnicko	2020–2022	PK	701/22	138	87
Blažovice	BO	Ul. Jiříkovičská – farní dům Šebastiána Kubíka	2019–2022	DP	206/22	7	4
Bošovice	VY	U výravy – vy-zvednutí nálezu Au nákrčníku a prospekce	2020	IČ	1070/22	6	9
Branišovice	BO	Intravilán – novo-stavba RD, parc. č. 108	2020	IČ	200/22	11	14
Brno-Bystrc	BM	Ul. Ondrouškova aj. – REKO MS Ondrouškova + 2	2022	JK	1051/22	4	3
Brno-Horní Heršpice	BM	Ul. Kšírova dostavba areálu HORTIM INTERNATIONAL	2020	JZ	953/22	53	74
Brno-Chrlice	BO	Dolní Louky – modernizace V423, I. etapa	2021–2022	DP	302/22	15	12
Brno-Slatina	BM	Ul. Za Kostelem – novostavba RD, parc. č. 2155/1	2020	DP	203/22	6	4
Brno-Soběšice, Brno-Řečkovice	BM	Spanilý les... – REKO VTL Brno-Adamov-Blansko I	2022	PK	912/22	17	13

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Brno-Trnitá	BM	Ul. Přízová, areál Trnitá – etapa I., pod obj. FGH	2016–2017	IČ	703/22	379	496
Brno-Trnitá	BM	Ul. Přízová, areál Trnitá – etapa I., pod obj. AB	2017–2018	IČ	704/22	516	575
Brodek u Prostějova	PV	Ul. Salajky – rek. NN	2022	PF	956/22	16	12
Brodek u Prostějova	PV	Ul. Salajky – trasa HDPE	2022	PF	957/22	16	11
Břeclav	BV	Pohansko u zámku Lány – válečné hroby	2022	JK	802/22	14	15
Břest	KM	Parc. č. 42 – novostavba bytového domu – BLOK C	2022	MPo	911/22	13	7
Bučovice	VY	Hradisko a Kalvárie – obnova lesoparku	2019–2020	BM	306/22	15	19
Bučovice-Černčín	VY	Ul. Pod školou – novostavba RD, parc. č. 863/52	2017	BM	1078/22	7	5
Čelechovice na Hané	PV	Podskální – VHO, polní cesty a krajinná zeleň, I. etapa	2021	PF	303/22	51	65
Čelechovice na Hané	PV	Stráže – rozšíření DS NN	2022	PF	903/22	16	4
Česká	BO	Pod Šibernou – autocentrum Česká, autosalon a servis	2019–2021	MPř	23/22	19	10
Dobromilice	PV	Nad Alejí – polní cesta a protierozní opatření	2022	PF	961/22	17	27
Drásov	BO	Trávnícké, Vinohradské – vodovod, obnova přivaděče	2020–2021	MPř	1/22	43	28
Holubice	VY	U Cihlen – stavba 18 totožných RD v řadové zástavbě	2020	BM	1079/22	89	147

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Hradčany u Tišnova	BO	Plachetka – rozš. NNk, Burda, pč. 1140/3	2021	MPř	21/22	19	8
Hulín-Záhlinice	KM	Za školou – novostavba RD, parc. č. 1862/13	2022	MPo	955/22	14	8
Hustopeče u Brna	BV	Svobodná pole – modernizace trati Šakvice-Hustopeče	2019–2020	RB	1067/22	251	118
Chvalčov	KM	Sv. Hostýn – dopravní infrastruktura a infocentrum	2022	MPo	1000/22	10	4
Jarohněvice	KM	Za Humny – novostavba RD, parc. č. 48/4, Nezdařilovi	2022	MPa	601/22	8	4
Kovalovice	BO	Stará Pošta – veřejný vodovod	2021	PK	210/22	20	11
Kozlany	VY	Západní okraj katastru – revitalizace údolní nivy	2017–2018	BM	1080/22	17	11
Kroměříž	KM	Ul. Jánská – průzkum studny ve dvoře ZUŠ	2022	MPo	954/22	16	11
Kroměříž	KM	Ul. Kojetínská – REKO MS Kroměříž – Kojetínská I	2022	MPo	901/22	16	7
Kroměříž	KM	U Zachara – DTI pro I. etapu lokality Hanácká pole	2022	MPo	959/22	12	8
Kuřim	BO	Díly za sv. Janem – VNK, TS, NNk, 8. etapa	2020–2021	DP	107/22	7	4
Kuřim	BO	Ul. Dlouhá/Rychlonožkova – novostavba RD, parc. č. 5111	2021	DP	106/22	7	4
Kuřim	BO	Záhoří – obytný soubor Kuřim Záhoří – I. etapa	2020–2021	MPř	801/22	186	84

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Kuřim	BO	Záhoří – obytný soubor Kuřim Záhoří – II. etapa	2021–2022	DP	304/22	31	37
Kuřim	BO	Díly za sv. Janem – výstavba RD, 8 etapa	2019–2020	MPř	908/22	24	11
Kuřim	BO	Lipovské rybníky – Kuřim VNk1286, pbč. 8 VNV126, pbč. 132	2022	JK	913/22	7	5
Lechotice	KM	Lechůtky – povrchové sběry rozoraných objektů	2019	MPo	1001/22	11	3
Lipůvka	BK	Nad cihelnou – Lipůvka TS V Lukách	2021	MPř	109/22	38	23
Lipůvka	BK	Nad cihelnou – výstavba 14 RD, komunikace a IS	2020–2021	MPř	301/22	55	39
Malé Hradisko	PV	Staré Hradisko – detektorová prospekce lokality 2017	2017	IČ	1077/22	14	3
Malešovice	BO	Pod silnicí – výstavba RD v lokalitě, etapa A	2021	IČ	952/22	11	21
Malešovice	BO	Pod silnicí – TDI pro výstavbu RD v lokalitě, etapa B	2021–2022	RB	1069/22	41	22
Medlovice	VY	Extravilán – rozšíření SV Vyškov, II. etapa, Švábenická	2018–2019	BM	1081/22	20	40
Míškovice	KM	Příčky nad Bařinou – stavba RD, parc. č. 243/6	2021	MPo	1090/22	7	5
Modřice	BO	U Vlečky – Delikomat Modřice, rozšíření závodu II	2021	PK	208/22	29	26
Mokrá-Horákov	BO	Dlouhé Kopaniny – komunikace a IS pro RD Kopaniny	2018–2020	PK	201/22	171	61

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Mokrá- Horákov, Hostěnice, Sivice	BO	Mokerský les aj. – předstihový výzkum lomu Mokrá	2021	PK	300/22	73	50
Morkovice- Slížany	KM	Parc. č. 20, 19/2 – novostavba polyfunkční budovy	2018– 2019	AF	907/22	7	9
Napajedla, Otrokovice- Kvítkovice	ZL	Dolní padělky/ Přední mezicestí – R55, obchvat JV	2018– 2020	MPo	22/22	88	114
Pačlavice	KM	Západní okraje intravilánu – protierozní opatření	2021	BM	1082/22	8	6
Podolí	BO	Příčný – novostavba skladovací haly	2021– 2022	DP	1089/22	7	4
Polešovice	UH	Díly – ZTV Díly II	2022	ML	910/22	13	21
Přílepy	KM	Zámek – rekonstrukce zámku, dešťová voda	2022	MPo	902/22	9	8
Pustiměř	VY	Západní okraj intravilánu – lokalita pro výstavbu RD	2019	BM	1083/22	9	10
Rajhrad	BO	Ul. Masarykova a Městečko – okružní křižovatka	2021	RB	1068/22	22	24
Rebešovice	BO	Ul. Zahrady/ Chrlická – přeložka NN, obec	2022	DP	205/22	5	3
Rousínov- Vítovice	VY	SV okraj Vítovic – novostavba RD, parc. č. 498/24	2019	BM	1087/22	9	10
Rousínov- Vítovice	VY	SV okraj Vítovic – novostavba RD, parc. č. 30/31	2018	BM	1086/22	8	4
Rousínov- Vítovice	VY	SV okraj Vítovic – novostavba RD, parc. č. 30/64, 30/57	2017	BM	1085/22	11	16

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Sazovice	ZL	Výšovice, Oujezdy, Loučky u Sýkorníka – polní cesta	2021	MPa	102/22	16	10
Slavkov u Brna	VY	U Stadionu – rekonstrukce atletického stadionu	2016	BM	1084/22	8	5
Sokolnice	BO	U Cihelny – novostavba skladové haly s provozovnou	2021	DP	207/22	11	8
Střelice	BO	Prostřední trať – prodejní areál Stavebniny Dostál	2018– 2021	DP	108/22	6	4
Syrovce	BO	Za Kostelem – lokalita RD Syrovce	2021– 2022	JK	202/22	8	19
Syrovce	BO	Obytná zóna Klínek – komunikace a inženýrské sítě	2018– 2020	IČ	900/22	13	23
Syrovce	BO	Východní část obce – RD, parc. č. 598/1	2022	IČ	960/22	8	9
Telnice	BO	Ul. V Dědině – obnova NN v ulici V Dědině	2021	DP	105/22	5	3
Telnice	BO	Ul. Hliníky – novostavba RD, parc. č. 1341	2020	DP	204/22	11	10
Tišnov	BO	Ul. Purkyňova – rekonstrukce nemocnice, I. etapa	2019– 2021	MPř	100/22	18	6
Tvarožná	BO	Ul. Velatická – komunikace a IS	2022	DP	600/22	7	4
Tvarožná	BO	Spodní Desátkové hony – obytný soubor Gerňa	2021– 2022	PK	800/22	57	43
Uhřice u Kroměříže	KM	Zákříž – polní cesta	2021	MPo	500/22	9	8
Újezd u Brna	BO	Ul. Sušilova – novostavba RD, parc. č. 208	2020	DP	103/22	6	3

Obec	Okr.	Trať – druh akce	Rok	Autor	NZ č. j.	Str.	Obr.
Viničné Šumice	BO	Za Humny – novostavba RD, parc. č. 130/1	2021	PK	209/22	10	6
Vranov u Brna	BO	U strašné studny... – REKO VTL Brno–Adamov–Blansko III	2022	PK	951/22	21	14
Vyškov	VY	Průmyslová zóna – SMC výrobní závod, nové parkoviště	2018	BM	2/22	12	13
Vyškov	VY	Jižně Masarykova náměstí – kabely NN z TS Palánek 3	2016	BM	305/22	7	5
Vyškov	VY	Masarykovo náměstí – kašna, vodovod a kanalizace	2017	BM	1088/22	8	4
Zdounky	KM	Ul. Cvrčovská, U Kaple – lokalita BI – 1, ZTV	2021–2022	MPo	909/22	20	16
Zdounky, Nětčice, Cvrčovice	KM	Intravilány obcí – dostavba kanalizace, I. etapa	2020–2021	MPo	101/22	17	17
Zlobice-Bojanovice	KM	Věžecký potok – zvodnělý poldr Zlobice	2018–2019	MPo/AF	1076/22	36	36
Žatčany	BO	Malá niva – novostavba RD, parc. č. 3852/13	2021	DP	104/22	6	4
Želešice	BO	Západně od obce – IS a komunikace při ulici 24. dubna	2020	IČ	700/22	6	5
Želešice	BO	Západně od obce – novostavba RD, parc. č. 1612, Továrek	2020	IČ	702/22	6	5

*Vysvětlivky zkratk jmen autorů:

BM – Blanka Mikulková; DP – David Parma; IČ – Ivan Čizmář; JK – Jiří Kala; JZ – Jiří Zubalík; ML – Marek Lečbych; MPa – Martin Paulus; MPo – Miroslav Popelka; MPo/AF – Miroslav Popelka z podkladů Adama Fojtíka; MPř – Michal Přichystal; PF – Pavel Fojtík; PK – Petr Kos; RB – Richard Bíško

3.2. Řešení vědeckých projektů

V roce 2022 byl ústav a jeho pracovníci příjemcem/řešitelem a spolupříjemcem/spolupřešitelem 3 tuzemských projektů:

Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku, poskytovatel: Ministerstvo kultury České republiky, program NAKI II (DG18P02OVV058), příjemce: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., Národní památkový ústav, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., termín: 2018–2022.

Centrální emporium v Němčicích nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě, poskytovatel: Grantová agentura ČR (21-24234S), příjemce: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., termín: 2021–2024.

Hradisko u Kroměříže – pevnost z doby bronzové, poskytovatel: Akademie věd České republiky a Zlínský kraj, projekt Regionální spolupráce krajů a ústavů AV ČR, příjemce: Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., Muzeum Kroměřížska, p. o., Univerzita Palackého v Olomouci, Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., Archeologické centrum Olomouc, p. o., termín: 2020–2022.

V rámci projektu Archeologie z nebe vznikl rovněž i dokumentární film volně dostupný na internetu (<https://www.youtube.com/watch?v=SKO4ydxLvpA>)

3.3. Publikační činnost

V roce 2022 bylo pracovníky ústavu samostatně nebo v autorském kolektivu publikováno celkem 105 prací, z toho 93 zpráv o výzkumech, 9 článků v odborných časopisech a 3 monografie:

Bíško, R. 2022: Hovorany (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 127.

Bíško, R. 2022: Rajhrad (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(2), 180.

Čižmář, I. 2022: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 149, 165, 182.

Čižmář, I. 2022: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 165–166.

Čižmář, I. 2022: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 183–184.

Čižmář, I. 2022: Nenkovice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 138, 153–154.

Čižmář, I. 2022: Mutěnice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 164.

Čižmář, I. – Bíško, R. 2022: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 150–151.

Čižmář, I. – Čižmářová, H. – Popelka, M. 2022: Víceměřice (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 178, 196–197.

Čižmář, I. – Čižmářová, H. – Golec, M. – Golec Mírová, Z. 2022: Ježkovice (k. ú. Ježkovice na Moravě, okr. Vyškov). Přehled výzkumů 63(1), 187.

Čižmář, I. – Čižmářová, H. – Golec, M. – Golec Mírová, Z. 2022: Ježkovice (k. ú. Ježkovice na Moravě, okr. Vyškov). Přehled výzkumů 63(2), 155–156.

Čižmář, I. – Golec, M. – Václavíková, D. 2022: Karlín (k. ú. Karlín na Moravě, okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 128.

Čižmář, I. – Grossmannová, D. 2022: Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 160.

Čižmář, I. – Křivánek, R. – Popelka, M. 2022: K poznání charakteru a rozsahu oppida Staré Hradisko (okr. Prostějov) na základě nedestruktivních prospekčních metod a dálkového průzkumu. Archeologické rozhledy LXXIV, 180–202.

Čižmář, I. – Přichystal, M. 2022: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 148–149, 199.

Čižmář, I. – Přichystal, M. 2022: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 149.

Čižmář, I. – Přichystal, M. 2022: Mutěnice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 163–164.

Fojtík, P. 2022: Čelechovice na Hané (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 184.

- Fojtík, P.** 2022: Čelechovice na Hané (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(2), 151.
- Fojtík, P.** 2022: Hrdibořice (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 186–187.
- Fojtík, P.** 2022: Hrdibořice (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(2), 154–155.
- Fojtík, P.** 2022: Kostelec na Hané (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 151.
- Fojtík, P.** 2022: Kralice na Hané (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(2), 157–158.
- Fojtík, P.** 2022: Krumsín (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 129–130.
- Fojtík, P.** 2022: Mostkovice (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 136.
- Fojtík, P.** 2022: Mostkovice (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 189.
- Fojtík, P.** 2022: Náměšť na Hané (okr. Olomouc). Přehled výzkumů 63(1), 170.
- Fojtík, P.** 2022: Ohrozim (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 171.
- Fojtík, P.** 2022: Prostějov (k. ú. Čechovice u Prostějova, okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 174–175.
- Fojtík, P.** 2022: Prostějov (k. ú. Domamyslice, okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 158.
- Fojtík, P.** 2022: Prostějov (k. ú. Domamyslice, okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 158–159.
- Fojtík, P.** 2022: Prostějov (k. ú. Domamyslice, okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 175.
- Fojtík, P.** – Golec, M. – Golec Mírová, Z. 2022: Seloutky (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 63(1), 195.
- Fojtová, M. – Jarošová, I. – Tvrď, Z. – Beran–Cimbůrková, P. – Trampota, F. – **Kala, J.** 2022: Dental health and diet in the Middle and Late Neolithic (4900–3400 BC): A study of selected microregions in the Czech Republic. *Anthropologie: International Journal of Human Diversity and Evolution*, 60/2, 351–378. <https://doi.org/10.26720/anthro.22.09.19.1>.
- Gašpar, A. – Petřík, J. – **Fojtík, P.** – Tsoupra, A. – Mir–Makhamad, B. – Cardoso, A. – Beltrame, M. – Mirã, J. – Schiavon, N. – Kolář, J. 2022: Beyond technology: Pottery reveals translocal social relations at a Bell Beaker monumental site in Central Europe. *European Journal of Archaeology*. <https://doi.org/10.1017/eaa.2022.46>.
- Gojda, M. – **Bíšková, J.** a kolektiv 2022: Archeologie z nebe. Katalog k výstavě. Brno – Praha.
- Gojda, M. – Novák, D. – Kuna, M. – Vavřín, P. – **Bíšková, J.** 2022: Metodika zpracování a evidence dat leteckého průzkumu v archeologii. Praha.
- Golec, M. – Golec Mírová, Z. – **Fojtík, P.** – Kučera, L. – Šmíd, M. 2022: Banquet of elites: Hallstatt Period hoard with vessels and iron cauldron hanger of

- Kralice na Hané in Moravia (CZ). *Journal of Archaeological Science: Reports*, Volume 41, 2022, 103319. <https://doi.org/10.1016/j.jasrep.2021.103319>.
- Jagošová, K. – Moník, M. – Kapusta, J. – Pechancová, R. – Nádvořníková, J. – **Fojtík, P.** – Kurka, O. – Závodná, T. – Bednář, P. – Richtera, L. – Kučera, L. 2022: Secret Recipe Revealed: Chemical Evaluation of Raw Colouring Mixtures from Early 19th Century Moravia. *Molecules*, 2022, 27, 5205. <https://doi.org/10.3390/molecules27165205>.
- Kala, J.** 2022: Syrovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(1), 196.
- Kala, J.** 2022: Terezín (k. ú. Terezín u Čejče, okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 63(2), 182.
- Kos, P.** 2022: Bílovice nad Svitavou (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(2), 125.
- Kos, P.** 2022: Blansko (k. ú. Lažánky u Blanska, okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(2), 127.
- Kos, P.** 2022: Brno (k. ú. Husovice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(2), 127–128.
- Kos, P.** 2022: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(2), 129.
- Kos, P.** 2022: Březina (k. ú. Březina u Křtin, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(2), 147–148.
- Kos, P.** 2022: Hostěnice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(2), 153.
- Kos, P.** 2022: Jedovnice (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(1), 105–106.
- Kos, P.** 2022: Jedovnice (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(2), 155.
- Kos, P.** 2022: Kovalovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(2), 157.
- Kos, P.** 2022: Modřice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(1), 152.
- Kos, P.** 2022: Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(2), 161–162.
- Kos, P.** 2022: Olomučany (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(2), 169–170.
- Kos, P.** 2022: Senetářov (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(1), 176.
- Kos, P.** 2022: Senetářov (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(2), 180.
- Kos, P.** 2022: Sívce (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(2), 180–181.
- Kos, P.** 2022: Svatobořice-Mistřín (k. ú. Svatobořice, okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 63(1), 118.
- Kos, P.** 2022: Tvarožná (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 63(2), 182–183.
- Kos, P. a kol.** 2022: Nekropole halštatské kultury Modřice 2. Hroby z tratí Sádka a Rybníky. *Pravěk Supplementum* 38/1-2. Brno.
- Kos, P. – Přichystal, M.** 2022: Lipůvka (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 63(1), 132–133.

- Kosarová, Z. – Lečbychová, O. – Tesařová, B. – **Bříšková, J.** 2022: Multimedialní výstava Archeologie z nebe – na palubě letu po krajinách současných i minulých. Přehled výzkumů 63/2, 198–201.
- Lečbych, M.** 2022: Moravský Písek (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 162.
- Lečbych, M.** 2022: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(1), 141, 174.
- Lečbych, M. – Popelka, M. – Paulus, M. – Popelková, R.** 2022: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(1), 189–191.
- Mikulková, B.** 2022: Drysice (okr. Vyškov). Přehled výzkumů 63(1), 166.
- Mikulková, B.** 2022: Holubice (okr. Vyškov). Přehled výzkumů 63(1), 150.
- Parma, D.** 2022: Brno (k. ú. Chrlice, okr. Brno-město). Přehled výzkumů 63(1), 164.
- Parma, D.** 2022: Brno (k. ú. Chrlice, okr. Brno-město). Přehled výzkumů 63(2), 128.
- Parma, D.** 2022: Kuřim (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(1), 152, 189.
- Parma, D.** 2022: Olbramovice (k. ú. Olbramovice u Moravského Krumlova, okr. Znojmo). Přehled výzkumů, 63(2) 168.
- Parma, D.** 2022: Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(1), 173.
- Parma, D.** 2022: Sokolnice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(1), 176.
- Parma, D.** 2022: Sokolnice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(2), 181.
- Parma, D.** 2022: Telnice (k. ú. Telnice u Brna, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(2), 182.
- Parma, D.** 2022: Žatčany (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(2), 187.
- Paulus, M. – Popelka, M.** 2022: Napajedla (okr. Zlín). Přehled výzkumů 63(1), 137.
- Paulus, M. – Popelka, M.** 2022: Sazovice (okr. Zlín). Přehled výzkumů 63(1), 175.
- Paulus, M. – Popelka, M.** 2022: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). Přehled výzkumů 63(1), 179.
- Popelka, M.** 2022: Vindelický kvinár vrtulového typu z Chrástán u Hulína (okr. Kroměříž). Folia Numismatica 36/1, Supplementum ad Acta Musei Moraviae. Scientiae sociales CVII/2022/Materiály, 123–126.
- Popelka, M. – Lečbych, M. – Paulus, M.** 2022: Moravský Písek (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 169.
- Popelka, M. – Lečbych, M. – Paulus, M.** 2022: Moravský Písek (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 162.

- Popelka, M. – Lečbych, M. – Paulus, M.** 2022: Nedakonice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(1), 138, 153.
- Popelka, M. – Lečbych, M. – Paulus, M.** 2022: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(1), 173.
- Popelka, M. – Paulus, M.** 2022: Kroměříž (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 63(2), 158.
- Popelka, M. – Paulus, M.** 2022: Kroměříž (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 63(2), 159.
- Popelka, M. – Paulus, M.** 2022: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(2), 172–173.
- Popelka, M. – Paulus, M.** 2022: Uhřice (k. ú. Uhřice u Kroměříže, okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 63(1), 177–178.
- Popelka, M. – Paulus, M.** 2022: Zdounky (okr. Kroměříž). Přehled výzkumů 63(1), 146, 178–179.
- Popelka, M. – Paulus, M. – Lečbych, M.** 2022: Nedakonice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(1), 170.
- Popelka, M. – Paulus, M. – Lečbych, M.** 2022: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(1), 141, 157–158, 173–174.
- Popelka, M. – Paulus, M. – Lečbych, M.** 2022: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 63(2), 173–174.
- Přichystal, M.** 2022: Čejč (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 103–104, 149–150, 182–183.
- Přichystal, M.** 2022: Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 63(1), 186.
- Přichystal, M.** 2022: Kobylí (k. ú. Kobylí na Moravě, okr. Břeclav). Přehled výzkumů 63(2), 156–157, 188, 200.
- Přichystal, M.** 2022: Mutěnice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 152–153.
- Přichystal, M.** 2022: Mutěnice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(1), 169–170.
- Přichystal, M.** 2022: Mutěnice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 162–163.
- Přichystal, M.** 2022: Mutěnice (okr. Hodonín). Přehled výzkumů 63(2), 164–165.
- Přichystal, M. – Zubalík, J.** 2022: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). Přehled výzkumů 63(1), 124.
- Škultétyová, A. – Krenz-Niedbala, M. – Králík, M. – Fojtík, P. – Sedláčková, L.** 2022: Metric differences in adult second metacarpal bones related to

age-at-death and their comparison between recent and historical populations. *Anthropologie: International Journal of Human Diversity and Evolution*, 60/2, 265–303. <https://doi.org/10.26720/anthro.22.06.07.1>.

Trampota, F. – **Parma, D.** – Lisá, L. – Hrnčíř, V. – Přichystal, A. – Nývltová Fišáková, M. – Dreslerová, G. 2022: New Perspective on Neolithic Rectangular Features Using Artefact Analysis, Soil Micromorphology and Ethnohistorical Analogies. A Case study from Střelice u Brna, South Moravia, Czech Republic. *Prähistorische Zeitschrift* 97/2, 2022, 459–494. <https://doi.org/10.1515/pz-2022-2046>.

Zubalík, J. 2022: Brno (k. ú. Bosonohy, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(2), 127.

Zubalík, J. 2022: Brno (k. ú. Chrlice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(1), 164.

Zubalík, J. 2022: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(2), 129.

Zubalík, J. 2022: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(1), 164.

Nádoba kultury středodunajských popelnicových polí ukrývající keramický depot z Rajhradu

3.4. Ediční činnost

Již od svého počátku ústav úzce spolupracoval s tehdejší Katedrou archeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně na vydávání obnoveného odborného časopisu *Pravěk – Nová řada* (od čísla 2) a později (od čísla 6) ediční činnost na tomto periodiku zcela převzal. Doplňkem tohoto časopisu je od roku 1998 materiálová řada *Pravěk – Supplementum* a od roku 2004 edice *Postavy moravské archeologie*. Kromě toho ústav vydává od roku 1998 svou Výroční zprávu a vždy po šesti letech souhrnnou knihu *Výzkumy – Ausgrabungen*.

V roce 2022 byly ústavem (samostatně nebo ve spolupráci s dalšími institucemi) vydány následující publikace:

Pravěk Nová řada 31. Brno (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2022. 263 stran. ISBN 978-80-86399-79-9, ISSN 1211-8338).

Toto číslo časopisu je věnováno životnímu jubileu významného moravského archeologa Milana Salaše. Po úvodní zdravici následuje šest recenzovaných studií tematicky propojených hromadnými či ojedinělými nálezy kovové industrie od doby bronzové po raný středověk. Samostatné části tvoří tradiční rubriky *Kalendárium moravské a slezské archeologie* a *Literaria archaeologica*, které připomínají významná výročí vybraných odborníků a upozorňují na nové publikace.

Kos, P. a kol.: Nekropole halštatské kultury Modřice 2. Hroby z tratí Sádky a Rybníky. Svazek I. Pravěk Supplementum 38/1. Brno (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2022. 280 stran. ISBN 978-80-86399-80-5, ISSN 1804-5731).

První část práce je zaměřena na souhrnný katalog a podrobné vyhodnocení pohřebních zvyklostí i inventářů hrobů z dosud největší birituální nekropole horákovské skupiny halštatské kultury na Moravě, jež byla postupně odkryta záchrannými výzkumy ÚAPP Brno, v. v. i. v Modřicích (okr. Brno-venkov). Text je doplněn o specializovaný rozbor skleněných korálků od M. Kršové a genetické určení pohlaví jedince z hrobu 3815 od K. Boberové.

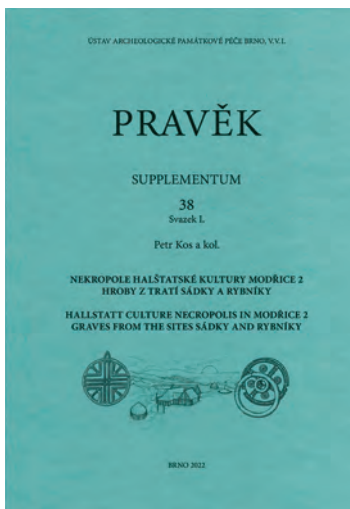
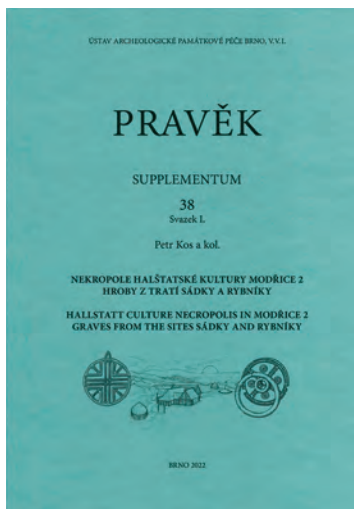
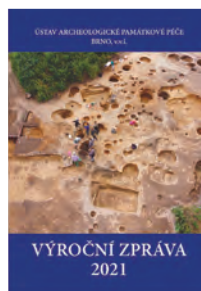
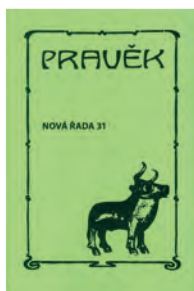
Kos, P. a kol.: Nekropole halštatské kultury Modřice 2. Hroby z tratí Sádky a Rybníky. Svazek II. Pravěk Supplementum 38/2. Brno (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2022. 356 stran. ISBN 978-80-86399-80-5, ISSN 1804-5731).

Druhá část práce je zaměřena na katalog a podrobné vyhodnocení lidských pozůstatků z dosud největší birituální nekropole horákovské skupiny halštatské

kultury na Moravě, jež byla postupně odkryta záchrannými výzkumy ÚAPP Brno, v. v. i. v Modřicích (okr. Brno-venkov). Doplňuje ji seznam použitých pramenů a literatury, cizojazyčné resumé a kresebné i fotografické tabulky hrobů a jednotlivých nálezů.

Výroční zpráva 2021. Brno (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. 2022. 108 stran. ISBN 978-80-86399-76-8).

Výroční zpráva shrnuje veškeré povinné a důležité informace o dění v instituci v roce 2021. Kromě základních personálních údajů a dat o hospodaření instituce podložených zprávou nezávislého auditora obsahuje také stručný popis všech pozitivních záchranných archeologických akcí instituce a seznamy odevzdaných nálezových zpráv i publikační a popularizační činnosti pracovníků.

Obálky publikací vydaných ústavem v roce 2022

Gojda, M. – Bíšková, J. a kolektiv: Archeologie z nebe. Katalog k výstavě. Brno – Praha (Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. – Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i. – Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. 2022. 124 stran. ISBN 978-80-86399-77-5 – ISBN 978-80-7581-045-8 – ISBN 978-80-7524-061-3).

Internetová verze kritického katalogu ke stejnojmenné výstavě, volně dostupná na stránkách ústavu (<https://www.uapp.cz/file.php?nid=8292&oid=10035352>). První část knihy se zabývá pamětí krajiny a jejím průzkumem z výšky. Druhá část shrnuje etapy v poznávání Země pohledem z nebe a z vesmíru, a to v celosvětovém i lokálním kontextu. Třetí část se věnuje projevům různých lidských aktivit v krajině.

3.5. Konference

Ústav se v roce 2022 podílel na organizaci dvou mezinárodních odborných konferencí:

- 21. mezinárodní konference KELTOVÉ / DIE KELTEN / THE CELTS 2022. Mikulov, 10. 5. – 13. 5. 2022
- XVI. mezinárodní konference DOBA POPELNICOVÝCH POLÍ A DOBA HALŠTATSKÁ. Boskovice, 3. – 6. 10. 2022

Zaměstnanci ústavu se v roce 2022 zúčastnili následujících odborných konferencí a seminářů, vesměs s předneseným referátem nebo s posterem:

- 40. seminář ARCHEOLOGIA TECHNICA 2022 – ZKOUMÁNÍ VÝROBNÍCH TECHNOLOGIÍ ARCHEOLOGICKÝMI METODAMI. Brno, 3. 5. 2022 s příspěvkem:
 - *P. Holub – P. Kos: Experimentální výpal vápna v tradiční vápenické peci v bývalém pivovaru v Čechtíně, okr. Třebíč.*
- 21. mezinárodní konference KELTOVÉ / DIE KELTEN / THE CELTS 2022. Mikulov, 10. 5. – 13. 5. 2022 s příspěvkem:
 - *I. Čižmář – H. Čižmářová – M. Popelka: Central agglomeration in Němčice nad Hanou. Surface prospecting in 2017–2021 and the first excavation on the site.*
- Workshop ARCHÄOLOGISCHES FREILANDMUSEUM BÄRNAU. Bärnau (Německo), 25. 5. 2022 s příspěvkem:

- **P. Kos:** *Experiment pálení vápna v originálu středověké pece v Moravském krasu 2014.*
- 21. ročník konference POČÍTAČOVÁ PODPORA V ARCHEOLOGII 2022. Kostelec nad Černými lesy, 1.–3. 6. 2022
- Konference ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY NA MORAVĚ A VE SLEZSKU v r. 2021. Brno, 8. 6. 2022 s příspěvky:
 - **I. Čížmář** – **H. Čížmářová** – **M. Popelka:** *Němčice nad Hanou – Výsledky preventivní detektorové prospekce v letech 2017 až 2021 a první terénní odkryv na lokalitě.*
 - **D. Parma** – **E. Urban:** *Drobné záchranné akce na Brněnsku a výsledky prospekce v roce 2021.*
 - **J. Šimík** – **M. Příbylová** – **M. Přichystal** – **I. Čížmář** – **A. Tajer** – **J. Hlas** – **M. Zezula:** *Výběr z předstihových výzkumů v trase plynovodu VTL Moravia mezi Tvrdonicemi a Bezměrovem.*

Přeshraniční workshop v Bärnau (Německo)

- 30. ročník KONFERENCE KONZERVÁTORŮ-RESTAURÁTORŮ 2022 V TŘEBÍČI. Třebíč, 13.–15. 9. 2022
- 41. ročník konference OTÁZKY NEOLITU A ENEOLITU NAŠICH KRAJÍN 2022. Palárikovo (Slovensko), 27.–29. 9. 2022 s posterem:

- **D. Humpola** – Sídliště kultury s moravskou malovanou keramikou v Hodonících na Znojemsku.
- XVI. mezinárodní konference DOBA POPELNICOVÝCH POLÍ A DOBA HALŠTATSKÁ. Boskovice, 3.–6. 10. 2022 s příspěvky a postery:
 - **I. Čížmář** – H. Čížmářová – **D. Parma** – I. Jarošová: Kostrový hrob mladší doby bronzové z Němčic.
 - **P. Fojtík** – M. Golec – Z. Golec Mírová – L. Kučera – J. Bartík: Halštatské depoty s luxusním obsahem z 6. stol. př. Kr.: Kralice na Hané – „Kralický háj“ a Bánov – „Skalky“.
 - **D. Parma** – J. Peška – R. Šumberá – P. Milo – T. Tencer – **P. Fojtík**: Hradisko u Kroměříže – nové perspektivy.
 - **D. Parma**: Aktuální pohled na hrazené lokality počátku mladší doby bronzové na Moravě.
 - **P. Fojtík** – Z. Golec Mírová: Depot z pozdní doby bronzové z Dolan-Nových Sadů – „Sádku“, okr. Olomouc (CZ). Liminal Passages: fenomén využití marginálních krajín k ukládání depotů.
 - A. Navrátil – **R. Bíško** – J. Petřík – K. Slaviček: Výsledky povrchové prospekce Pálavy.

Exkurze účastníků konference Doba popelnicových polí a doba halštatská na Malý Chlum

- K. Šabatová – M. Baldovič – Ch. Cheung – I. Jarošová – **D. Parma** – Ch. Snoeck – F. Trampota – L. Vargová – K. Vymazalová: *Bioarcheologický výzkum dvojhrobu mohylové kultury z Mikulova.*
- II. workshop OPTIMALIZOVANÁ ARCHEOLOGICKÁ PREDIKCE V PROCESU PŘÍPRAVY STAVEB VELKÉHO ROZSAHU. Olomouc, 9. 12. 2022 s příspěvky:
 - **M. Popelka**: *Možnosti využití geofyzikální prospekce pro identifikaci žárových hrobů z doby římské na příkladu pohřebiště z Roštění (okr. Kroměříž).*
 - **M. Přichystal**: *Limity archeologických prospekčních metod na vybraných příkladech z praxe ÚAPP Brno, v. v. i.*
- Mezinárodní konference 28TH ANNUAL MEETING OF THE EUROPEAN ASSOCIATION OF ARCHAEOLOGISTS (EAA). Budapest (Hungary), 3. 9. 2022 s příspěvkem:
 - K. Šabatová – Ch. Snoeck – M. Baldovič – M. Hajnalová – **D. Parma** – L. Pospieszny – F. Trampota – L. Vargová – K. Vymazalová – I. Jarošová: *How they lived? A noble grave at the Mikulov site.*

3.6. Popularizační činnost

Po odeznění epidemiologických opatření souvisejících s šířením koronaviru se v roce 2022 situace i v této oblasti vrátila postupně k normálu, takže kromě aktuálních informací o probíhajících výzkumech a našich akcích v médiích, na webových stránkách ústavu (<https://www.uapp.cz/>) a na facebooku (<https://www.facebook.com/uappbrno/>) bylo zase možné pořádat setkání s širší veřejností.

3.6.1. Medializace činnosti

Medializace záchranných archeologických výzkumů Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. probíhala průběžně na stránkách denního tisku, v televizním a rozhlasovém zpravodajství i na internetu. V roce 2022 byly takto prezentovány např. výzkumy pravěkého sídliště a pohřebiště z pozdní doby kamenné a doby bronzové v Brodku u Prostějova, pohřebiště únětické kultury v Dětkovicích a Dobromilicích, výzkumy pravěkého osídlení a raně středověké venkovské aglomerace v Lešanech, pohřebiště kultury se šňůrovou keramikou

objevené při stavbě haly ve Šlapanicích, žárové pohřebiště z doby římské v Roštění, rozsáhlé výzkumy v trase dálnice D55 na Uherskohradištsku, průmyslový areál bývalé Vlněny v Brně aj.

Dva z těchto výzkumů byly dokonce publikovány v podobě tištěné populařizační statě:

- **Fojtík, P.** 2022: *Po stopách Lešan v časech první písemné zmínky. Zpravidaj obce Lešany za rok 2022. Obec Lešany.*
- **Fojtík, P.** 2022: *Prostějovská archeologie aktuálně. Pohřebiště únětické kultury v Dětkovicích. Řádky PRO Vás (kulturně – osvětový věstník prostějovský), ročník 2022, číslo 1, 16–17, Prostějov.*

Pracovníci ústavu se také podíleli na vzniku dokumentárního filmu Archeologie z nebe, který odborné i laické veřejnosti přibližuje význam metody dálkového průzkumu Země jako důležitého zdroje informací o archeologických lokalitách. Pořad představuje jeden z výstupů stejnojmenného projektu z programu na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity Ministerstva kultury ČR (NAKI II – reg. č. DG18P02OVV058) a je volně přístupný na internetu (<https://www.youtube.com/watch?v=SKO4ydxLvpA>).

3.6.2. Výstavy a spolupráce s muzei

Ve dnech 17. 2. až 17. 7. 2022 probíhala v galerii Špalíček Muzea a galerie v Prostějově, p. o. výstava s názvem **Starší doba železná v srdci Hané**. Autoři výstavy, jmenovitě Martin Golec z Univerzity Palackého v Olomouci, Zuzana Golec Mírová z Univerzity Karlovy v Praze, **Pavel Fojtík** z ÚAPP Brno, v. v. i. a Blanka Veselá z Muzea a galerie v Prostějově, p. o., na ní prezentovali současný stav poznání starší doby železné na střední Moravě, přičemž čerpali především ze záchranných archeologických výzkumů ÚAPP Brno, v. v. i. Jádrem výstavy tvořily nálezy ze známého pohřebiště nositelů tzv. platěnické skupiny východohalštatské kultury v Seloutkách u Prostějova, kde se nově před výstavbou rodinných domů podařilo odhalit několik velkých komorových hrobů s vnitřní dřevěnou konstrukcí, mohutným kamenným závalem a bohatým inventářem. Kromě zrekonstruovaných a laboratorně ošetřených předmětů z této nekropole – např. sestav keramických nádob nebo kompletní železné výbavy muže – jezdce a bojovníka mohli návštěvníci spatřit i další unikátní nálezy z regionu ze stejného období, k nimž bezesporu patří soubor luxusních bronzových nádob se železným závěsným zařízením kotle vyzvednutý ze sídlištní jámy při

Rekonstrukce komorového hrobu ze Seloutek na výstavě Starší doba železná v srdci Hané

budování průmyslové zóny v Kralicích na Hané. K výstavě byla vydána i stejnojmenná populární publikace.

Na sklonku roku 2022 byla v Pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně zahájena interaktivní výstava **Archeologie z nebe**, která vznikla ve spolupráci ÚAPP Brno, v. v. i., Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i., Moravského zemského muzea a Národního památkového ústavu a která představuje jeden z hlavních výstupů stejnojmenného projektu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity Ministerstva kultury ČR. Výstava přibližuje metody a výsledky dálkového průzkumu země v archeologii a je určena širšímu okruhu zájemců o vývoj kulturní krajiny a o archeologii z řad odborné i laické veřejnosti. K výstavě byl vytvořen ve formě internetové publikace i katalog, jenž je ve formátu PDF volně dostupný na stránkách ústavu (<https://www.uapp.cz/file.php?nid=8292&oid=10035352>).

Pohled do expozice výstavy Archeologie z nebe

3.6.3. Přednášky a workshopy

Během přednáškového bloku „Přehled archeologických výzkumů na střední Moravě v letech 2020 a 2021“, který se uskutečnil dne 9. února 2022 v prostorách Vlastivědného muzea v Olomouci, byl **Pavlem Fojtíkem** přednesen referát s názvem *Vybrané záchranné archeologické výzkumy na Prostějovsku v letech 2020 a 2021*. Posluchačům v něm přiblížil výsledky vybraných archeologických odkryvů realizovaných prostějovským pracovištěm ÚAPP Brno, v. v. i. Prezentovány byly kupříkladu hroby kultury se šňůrovou keramikou z Domamyslic, sídlště z doby laténské a raného středověku z Čelechovic na Hané, raně středověká nekropole s pohřby koní z cihelny v Držovicích, nebo další komorový hrob z doby halštatské ze Seloutek.

Obdobnou náplň měla i další přednáška **Pavla Fojtíka** s názvem *Prostějovská archeologie v časech COVIDu*, která proběhla dne 17. 5. 2022 ve Výstavním sále Státního okresního archivu v Prostějově v rámci pravidelných akcí Klubu historického a státovédného v Prostějově.

Přednáška s názvem *Zmizelé a znovuobjevené pravěké hradisko Leskoun* byla prezentována **Davidem Parmou** dne 11. 6. 2022 při oblíbené akci Muzejní noc v Muzeu a informačním centru ve Vedrovicích.

Ve spolupráci Národního památkového ústavu a ÚAPP Brno, v. v. i. se ve dnech 7. až 9. 4. 2022 uskutečnila v areálu památkově chráněného objektu bývalého panského pivovaru v Čechtině na Třebíčsku edukační akce, jež byla určena pro zájemce z řad veřejnosti, řemeslníků, ale i vlastníků a správců historických objektů. Předmětem kurzu řemeslné obnovy se stala nově zbudovaná vápenická dílna, v níž byly pod vedením kameníka Milana Kostě a archeologů Petra Holuba a **Petra Kose** předvedeny tradiční postupy přípravy vápencové suroviny, stavby periodické plamenné pece na vápno, instalace vsázky, výpalu, vyhašení produktu v hasnici a následného uskladnění vápenné kaše v zemní jámě.

Při příležitosti Mezinárodního dne archeologie dne 15. 10. 2022 byla **Ivanem Čižmářem** a Hanou Čižmářovou z Moravského zemského muzea uspořádána v kině OKO v Němčicích nad Hanou přednáška *Němčice – Centrální aglomerace doby laténské*, v níž byly představeny nové poznatky o jednom z nejvýznamnějších center doby laténské na Moravě.

Nálezy z této lokality byly stejnými autory znovu prezentovány dne 14. 11. 2022 v přednášce *Keltové na Moravě a centrální aglomerace v Němčicích nad Hanou* v rámci akce Science Café v Muzeu Vysočiny Jihlava, p. o.

V rámci cyklu metodických přednášek pro studenty prvních ročníků prezenčního studia oboru archeologie Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně se v roce 2022 uskutečnila pravidelná výběrová přednáška **Miroslava Popelky** *Metody archeologické prospekce a exkavace – využití detektoru kovů v archeologické praxi*.

V roce 2022 se ÚAPP Brno, v. v. i. podílel na badatelském výzkumu germánského žárového pohřebiště v Roštění. Po ukončení tohoto atraktivního a do jisté míry unikátního výzkumu proběhla řada přednášek pro veřejnost, zaměřených na okolnosti nálezu, jeho význam a přínos pro region. **Miroslav Popelka** se jako iniciátor a spoluautor tohoto výzkumu aktivně účastnil přednášek v obcích Roštění a Holešov a v Muzeu Kroměřížska v Kroměříži.

3.6.4. Aktivita pro veřejnost

Pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i. se tradičně zapojili do akce *Archeologické léto 2022* koordinované Archeologickými ústavami AV ČR v Praze a Brně komentovanými prohlídkami vybraných archeologických lokalit pro veřejnost. Konkrétně se jednalo o prohlídky hradiska Chvalčov – Hostýn ve dnech 22. 7. a 30. 7. 2022, u nichž výklad zajistil **David Parma**, keltského oppida Staré Hradisko ve dnech 2. 7. a 27. 8. 2022 a probíhajícího výzkumu uvnitř centrální aglomerace z doby laténské v Němčicích nad Hanou ve dnech 16. 7. a 24. 7. 2022, kde se v obou případech rolí průvodců zhostili **Ivan Čižmář** a Hana Čižmářová z Moravského

Komentovaná prohlídka výzkumu pohřebiště v Roštění

zemského muzea, probíhajícího výzkumu žárové nekropole z doby římské v Roštění ve dnech 12. 7., 16. 8. a 30. 8. 2022, které slovně doprovázeli **Miroslav Popelka**, Tomáš Zeman a Filip Vrána, a konečně probíhajícího výzkumu v areálu bývalé továrny Vlněna v Brně ve dnech 13. 7., 16. 7., 27. 7. a 3. 8. 2022, jež společně garantovali **Jiří Zubalík** a Hynek Zbranek z Archaia Brno z. ú.

Do areálu bývalé továrny Vlněna v Brně byly ve spolupráci s TIC Brno uspořádány ve dnech 18. 6 a 22. 6. 2022 také dvě samostatné exkurze. Účastníci pod vedením **Jiřího Zubalíka** a Hynka Zbranka z Archaia Brno z. ú. při nich mohli spatřit reliktů novověkých industriálních objektů a zařízení civilní ochrany ze 2. světové války objevené při právě probíhající 5. sezóně rozsáhlého archeologického výzkumu.

Jiří Zubalík provází zájemce z řad veřejnosti při exkurzi v areálu bývalé Vlněny v Brně

Ve spolupráci s Obecním úřadem v Čelechovicích na Hané a s Martinem Gabryšem (www.mapujme.cz) byly **Pavlem Fojtíkem** vytvořeny tři informační panely s archeologickou tematikou věnované okolí Velkého Kosíře (s názvy *Střípky z dávné historie Čelechovic na Hané*, *Hroby Keltů v trase železniční trati, Keltové a Slované „Pod Skřivání“*). Panely byly umístěny v okolí suchého poldru v Čelechovicích na Hané, okr. Prostějov a pojednávají mimo jiné o objevu keltského sídliště a raně středověké osady s doklady zpracování železa, které zde

byly zachyceny záchranným archeologickým výzkumem prostějovského pracoviště ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2020.

Exkurzi do pravěku pro žáky a žákyně čtvrté třídy Základní školy Velký Újezd zorganizovala dne 28. 2. 2022 konzervátorka ÚAPP Brno, v. v. i. **Veronika Šmatláková**. Děti si mohly osahat a prohlédnout originální archeologické nálezy ještě před laboratorním zásahem a dozvěděly se informace o jejich následném zpracování i s praktickou ukázkou konzervování kovů. V menších skupinkách si pak postupně vyzkoušely základní laboratorní postupy, jako je třídění archeologického materiálu a jeho prvotní ošetření. Na památku si odnesli experimentálně vyrobené repliky starých mincí.

KELTOVÉ A SLOVANÉ „POD SKŘIVÁNÍ“

Ve dnech 24. července až 14. října 2021 probíhal v severovýchodní části katastrálního území Čelechovic na Hané, okr. Prostějov, v údolí pod polohou s památkovým názvem „Skřiván“, záchranný archeologický výzkum vymezený stavbou vodohospodářských opatření, polní cesty a krajinné zeleně. V návaznosti na realizované zemní práce se podařilo zachytit, odvětvit a zdokumentovat celkem 33 archeologických objektů a situací reprezentujících dvě výrazné etapy dosud neznámého osídlení tohoto místa (mladší dobu železnou a raný středověk).

V prvním případě jde o sídliště ze střední doby laténské (dřevěná 3. století před Kristem). Z výjevu několika prozkoumaných polozahoubených chat byla získána nejen kolekce keramiky nebo zvířecích kůže, ale kupříkladu i na dvě poloviny rozložený železný náramek či drobné kultické mince. Archeologicky velmi cennými jsou fragmenty keltské nádoby s unikátní vlnitobou výzdobou, která poukazuje na kontakty směrem k severu, do oblasti tzv. pravěorské kultury.

Po skýpce se výjevu výjevu pohledem z raného středověku.

Ilustrační snímek z pohledu východního archeologického výjevu.

Zachycené etapy jedné z raných středověkých železných pecí.

Chronologicky mladší, výjevu etapami však ještě výraznější doklady přitomnosti, zanechala prostorová rozsáhlá osada raného středověku, která zde vznikla zřejmě již v době velkomoravské (9. století n. l.) a došlo se až období mladokarolínského (11. století n. l.). V jejím kontextu rozvíjející se situace lesní osady spadající do 2. poloviny 10. století, kam zřejmě náleží i pozůstatky baterie železných pecí objevené při bližší dnu již zaniklé vodoteče. Za příklad přímo učebnicový můžeme označit zemi (obj. č. S31) s relikty kamenné pece či spíše krbu, doplněnou v rohu zásobní (obj. č. S32), jejíž zásobní vedle kolekce přitomnosti keramiky, zvířecích kůže nebo trosk mazonické prašnice (tj. zásobní k dosazení ohně), též drobný středověký peníz (tzv. obol, konkrétně typ Čech 180) spadající do samotného závěru 10. století - do okruhu tzv. nepřidělených nálezu považovaných za možné „pokusy“ o l. moravskou minci. Výsledek neobvyklým nálezem je sošlet doplněno do jednoho z běžných sídlištních objektů. Jeho předložení antropologické posouzení poukazuje nejen na kvalitní výjevu, ale i na těžkou práci projevující se místy až extrémními svalovými úpony. V kontextu prokazatelné ekonomické orientace osady na železnou výrobu můžeme hovořit o možném pohybu hutníka nebo kováře, což se pokusí prokázat i následná přírodovědná expertiza.

Přetvořená zemnice z doby laténské.

Pohled „vlevo“ náběžící do přetvořené 10. století.

Obtížená „vlevo“ z raného středověku.

Pohledem z raného středověku.

Ilustrační oběma středověké mince - obě typy Čech 180.

Jedna z nalezených keltských mincí (18. století starý athénský Athénský Athénský).

Grafický náhled jedné z informačních tabulí o archeologii v okolí Čelechovic na Hané

V průběhu května roku 2022 připravil **Marek Lečbých** prohlídky významné pravěké lokality v polešovické pískovně pro školáky ze Základní školy Polešovice a ze školy Na Pohodu v Hodoníně. Kromě informací o aktuálních výzkumech a nejvýznamnějších objevech z poslední doby byla možnost si prohlédnout originály zde získaných nálezů včetně unikátní keramické ženské sošky z období kultury s lineární keramikou.

Exkurze do pravěku a experimentálně vyrobené repliky starých mincí v rukou dětí

Setkání dětí ze školy v Hodoníně s archeologem na výzkumu v polešovické pískovně

4. Stanovisko Dozorčí rady a Rady instituce k návrhu výroční zprávy ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2022

Dozorčí rada se vyjadřuje k návrhu výroční zprávy ÚAPP Brno, v. v. i. za uplynulý rok podle ustanovení §19 odst. 1 písm. i) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, a své vyjádření předává řediteli a Radě instituce.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v. v. i. na svém 3. zasedání dne 28. 4. 2023 návrh výroční zprávy ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2022 projednala a odsouhlasila.

Rada instituce schvaluje výroční zprávu a účetní závěrku ÚAPP Brno, v. v. i. za uplynulý rok podle ustanovení § 18 odst. 2 písm. e) zákona č. 341/2005, o veřejných výzkumných institucích, v platném znění.

Rada ÚAPP Brno, v. v. i. na svém zasedání dne 5. 5. 2023 návrh výroční zprávy a účetní závěrku ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2022 projednala a odsouhlasila.

Jantarové korálky nalezené v prostoru centrální aglomerace z doby laténské v Němčicích

5. Hospodaření ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2022

ÚAPP Brno, v. v. i. vznikl k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, doplňková ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není. Instituce účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Ústav je plátcem DPH. Bližší údaje jsou uvedeny v příloze k účetní závěrce.

Inventář hrobů nositelů kultury se šňůrovou keramikou ze Šlapanic

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších
předpisů

Účetní jednotka doručí výkaz
1x příslušnému fin. orgánu

ROZVAHA

sestavěná k **31.12. 2022**
(v tisících Kč)

ÚČO
48511005

Úč NO Úč 1 - 01

Název a sídlo účetní jednotky

Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná
výzkumná instituce

Kaloudova 1321/30
61400 Brno, Husovice

Právní forma

veřejná výzkumná instituce

AKTIVA	řádek b	Stav k prvnímu dni účet. období	Stav k posled. dni účet. období
		1	2
A. Dlouhodobý majetek celkem	001	10 805	10 444
A.I. I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	392	392
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (012)	003		
2. Software (013)	004	392	392
3. Ocenitelná práva (014)	005		
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (018)	006		
5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (019)	007		
6. Nedokončený dlouhodobý nehmotného majetku (041)	008		
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (051)	009		
A.II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	21 183	21 250
1. Pozemky (031)	011	202	202
2. Umělecká díla a předměty (032)	012		
3. Stavby (021)	013	12 577	12 577
4. Hmotné movité věci a jejich soubory (022)	014	7 666	7 765
5. Pěstelské omlky trvalých porostů (025)	015		
6. Dospělá zvířata a jejich skupiny (026)	016		
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek (028)	017	738	706
8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (029)	018		
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (042)	019		
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (052)	020		
A.III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	021		
1. Podíly - ovládané nebo ovládaní osoba (061)	022		
2. Podíly - podstatný vliv (062)	023		
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (063)	024		
4. Zápůjčky organizačním složkám (066)	025		
5. Ostatní dlouhodobé půjčky (067)	026		
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek (069)	027		
A.IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	029	-10 770	-11 198
1. nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje (072)	030		
2. softwaru (073)	031	- 312	- 356
3. ocenitelným právům (074)	032		
4. drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku (078)	033		
5. ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku (079)	034		
6. stavbám (081)	035	-3 895	-4 072
7. samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotným (082)	036	-5 826	-6 063
8. pěstelským celkům trvalých porostů (085)	037		
9. základnímu stádu a tažným zvířatům (086)	038		
10. drobnému dlouhodobému hmotnému majetku (088)	039	- 737	- 707
11. ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku (089)	040		

B. Krátkodobý majetek celkem		041	9 057	7 520
B.I. Zásoby celkem		042	484	709
1.	Materiál na skladě (112)	043		
2.	Materiál na cestě (119)	044		
3.	Nedokončená výroba (121)	045	484	709
4.	Položované vlastní výroby (122)	046		
5.	Výrobky (123)	047		
6.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny (124)	048		
7.	Zboží na skladě a v prodejnách (132)	049		
8.	Zboží na cestě (139)	050		
9.	Poskytnuté zálohy na zálohy (314)	051		
B.II. Pohledávky celkem		052	5 092	2 775
1.	Odběratelé (311)	053	4 850	2 378
2.	Směnky k inkasu (312)	054		
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry (313)	055		
4.	Poskytnuté provazní zálohy (314)	056	194	235
5.	Ostatní pohledávky (315)	057		
6.	Pohledávky za zaměstnanci (335)	058	46	20
7.	Pohledávky za instít. soc. zabezp. a zdrav. poj. (336)	059		
8.	Daň z příjmu (341)	060		
9.	Ostatní přímé daně (342)	061		
10.	Daň z přidané hodnoty (343)	062		
11.	Ostatní daně a poplatky (345)	063	2	2
12.	Nároky na dotace a ost. zúčt. se státním rozpočtem (346)	064		
13.	Nároky na dotace a ost. zúčt. s rozp. orgánů územ. sam. celků (348)	065		
14.	Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti (358)	066		
15.	Pohledávky z pevných termínových operací a opcí (373)	067		
16.	Pohledávky z emitovaných dluhopisů (375)	068		
17.	Jiné pohledávky (378)	069		140
18.	Dohadné účty aktivní (388)	070		
19.	Opravná položka k pohledávkám (391)	071		
B.III. Krátkodobý finanční majetek celkem		072	3 481	4 036
1.	Peněžní prostředky v pokladně (211)	073	47	57
2.	Coriny (213)	074	52	82
3.	Peněžní prostředky na účtech (221)	075	3 382	3 897
4.	Majetkové cenné papíry (251)	076		
5.	Dlužné cenné papíry (253)	077		
6.	Ostatní cenné papíry (256)	078		
7.	Peníze na cestě (261)	080		
B.IV. Jiná aktiva celkem		081		
1.	Náklady příštích období (381)	082		
2.	Příjmy příštích období (385)	083		
AKTIVA CELKEM ř. ř + 41		085	19 862	17 964

PREMIER system ver. X8.1 © 1995-

PASIVA		řádek b	Stav k prvnímu dni účet. období 3	Stav k posled. dni účet. období 4
A. Vlastní zdroje celkem		086	15 128	14 636
A.I. Jméni celkem		087	15 050	14 570
	1. Vlastní jmění (901)	088	10 805	10 444
	2. Fondy (911)	089	4 245	4 126
	3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků (921)	090		
A.II. Výsledek hospodaření celkem		091	78	66
1. Účet hospodářského výsledku		092		66
	2. Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení (931)	093	78	
	3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let (932)	094		
B. Cizí zdroje		095	4 734	3 328
B.I. Rezervy celkem		096		
	1. Rezervy (941)	097		
	B.II. Dlouhodobé závazky celkem	098		
	1. Dlouhodobé úvěry (951)	099		
	2. Emitované dluhopisy (953)	100		
	3. Závazky z pronájmu (954)	101		
	4. Dlouhodobé přijaté zálohy (955)	102		
	5. Dlouhodobé směnky k úhradě (958)	103		
	6. Dohadné účty pasivní (389)	104		
	7. Ostatní dlouhodobé závazky (959)	105		
B.III. Krátkodobé závazky celkem		106	4 734	3 328
	1. Dodavatelé (321)	107	1 509	47
	2. Směnky k úhradě (322)	108		
	3. Přijaté zálohy (324)	109		
	4. Ostatní závazky (325)	110	1 660	1 667
	5. Zaměstnanci (331)	111	46	43
	6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům (333)	112		
	7. Závazky k inst. soc. zabezpečení a zdrav. poj. (336)	113	806	854
	8. Daň z příjmu (341)	114		
	9. Ostatní přímé daně (342)	115	168	170
	10. Daň z přidané hodnoty (343)	116	371	255
	11. Ostatní daně a poplatky (345)	117		
	12. Závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu (346)	118	8	73
	13. Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územ. samosp. celků (348)	119		
	14. Závazky z upsaných nesplicených cenných pap. a vkladů (367)	120		
	15. Závazky ke společníkům sdružením ve společnosti (368)	121		
	16. Závazky z povinných termínových operací a opcí (373)	122		
	17. Jiné závazky (379)	123		
	18. Krátkodobé úvěry (231)	124		
	19. Eskontní úvěry (232)	125		
	20. Emitované krátkodobé dluhopisy (241)	126		
	21. Vlastní dluhopisy (255)	127		
	22. Dohadné účty pasivní (389)	128	166	219
	23. Ostatní krátkodobé finanční výpomoci (249)	129		
B.IV. Jiná pasiva celkem		130		
	1. Výdaje přátých období (383)	131		
	2. Výnosy přátých období (384)	132		
PASIVA CELKEM		(7.86+95)	134	19 862
				17 964

Odesláno dne:
11.04.2023

Razítko:

Podpis odpovědné osoby:

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

Okamžik sestavení:
11.04.2023

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších
předpisů

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

sestavený k **31.12. 2022**
(v celých tis. Kč)

Název a sídlo účetní jednotky
Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná
výzkumná instituce
Kaloúdova 1321/30
61400 Brno, Husovice
Právní forma
veřejná výzkumná instituce

Účetní jednotka doručí:
1x příslušnému finančnímu
orgánu

48511005

Název ukazatele	Činnosti			
	hlavní	hospodářská		celkem
	5	6	7	8
A Náklady	40 260			40 260
I Spotřebované nákupy a nakupované služby	13 757			13 757
1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních nekladovatelých dodávek	1 543			1 543
2. Prodané zboží				
3. Dopravy a udržiování	367			367
4. Cestovné	224			224
5. Náklady na reprezentaci	32			32
6. Ostatní služby	11 591			11 591
II Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	-1 004			-1 004
7. Změna stavu zásob vlastní činnosti	-224			-224
8. Aktivace materiálu, zboží a vnitřní organizační služeb	-780			-780
9. Aktivace dlouhodobého majetku				
III Osobní náklady	26 307			26 307
10. Mzdové náklady	19 892			19 892
11. Základní sociální pojištění	5 653			5 653
12. Ostatní sociální pojištění				
13. Základní sociální náklady	762			762
14. Ostatní sociální náklady				
IV Daně a poplatky	45			45
15. Daně a poplatky	45			45
V Ostatní náklady	387			387
16. Smluvní pokuty a úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále				
17. Odpis nedobytné pohledávky				
18. Nákladové úroky				
19. Kursové ztráty				
20. Dary				
21. Manka a škody				
22. Jiné ostatní náklady	387			387
VI Odpisy, prodaný majetek, tvorba ra použití ezaru a op	768			768
23. Odpisy dlouhodobého majetku	768			768
24. Prodaný dlouhodobý majetek				
25. Prodané cenné papíry a vklady				
26. Prodaný materiál				
27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek				
VII Poskytnuté příspěvky				
28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi org. složkami				
VIII Daň z příjmů				
29. Daň z příjmů				
Náklady celkem	40 260			40 260

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších
předpisů

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

sestavovaný k **31.12. 2022**
(v celých tis. Kč)

Název a sídlo účetní jednotky
Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná
výzkumná instituce
Kaloudova 1321/30
61400 Brno, Husovice
Právní forma
veřejná výzkumná instituce

Účetní jednotka doručí
1x příslušnému finančnímu
orgánu

IČO
48511005

Název ukazatele	Činnosti			
	hlavní	hospodářská		celkem
	5	6	7	8
B. Výnosy	40 326			40 326
I. Provozní dotace	9 635			9 635
1. Provozní dotace	9 635			9 635
II. Přijaté příspěvky				
2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami				
3. Přijaté příspěvky (dary)				
4. Přijaté členské příspěvky				
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	29 690			29 690
Tržby za vlastní výkony a za zboží	29 690			29 690
IV. Ostatní výnosy	1 001			1 001
5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále				
6. Platby za odpsané pohledávky				
7. Výnosové úroky				
8. Kursové zisky				
9. Zúčtování fondů	305			305
10. Jiné ostatní výnosy	696			696
V. Tržby z prodeje majetku				
11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku				
12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů				
13. Tržby z prodeje materiálů				
14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku				
15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku				
Výnosy celkem	40 326			40 326
C. Hospodářský výsledek před zdaněním	66			66
D. Hospodářský výsledek po zdanění	66			66

Odesláno dne
11.04.2023

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ
PÁMÁTKOVÉ PÉČE BRNO
veřejná výzkumná instituce
614 00 Brno, Kaloudova 1321/30
- 2 -

Podpis odpovědné
osoby:

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

Datum sestavení:
11.04.2023

Příloha k účetní závěrce za rok 2022

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce
Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
IČ: 48511005
DIČ: CZ48511005

Zřizovatel: Jihomoravský kraj
Orgány: ředitel – statutární organ
rada instituce
dozorčí rada

Účetní období: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2022

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Organizace je zapsaná v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, hospodářská ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není.

Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Vedení účetnictví je upraveno vnitřními předpisy. Organizace je plátcem DPH.

Pravidla odepisování dlouhodobého hmotného majetku jsou upravena vnitřními předpisy formou účetního odpisového plánu. Majetek, který vykazuje pořizovací cenu do 40 tis. Kč, je evidován v rozvaze historicky jako drobný dlouhodobý majetek s postupným úbytkem (f. 017 rozvahy), po zrušení účtu 028 je tento evidován v podrozvahové evidenci.

Dlouhodobý majetek

	Stav na začátku úč. období	Přírůstky, úbytky	Stav na konci úč. období
Software	392 035,00 Kč		392 035,00 Kč
Pozemky	202 000,00 Kč		202 000,00 Kč
Stavby	12 576 845,00 Kč		12 576 845,00 Kč
Hmotné movité věci	7 666 353,00 Kč	98 370,00 Kč	7 764 723,00 Kč
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	737 395,51 Kč	-30 706,00 Kč	706 689,51 Kč
Oprávk. k SW	312 315,00 Kč	43 720,00 Kč	356 035,00 Kč
Oprávk. ke stavbám	3 894 560,00 Kč	177 960,00 Kč	4 072 520,00 Kč
Oprávk. k samostat. mov. věcem	5 825 655,00 Kč	237 056,00 Kč	6 062 711,00 Kč
Oprávk. k DDHM	737 395,51 Kč	-28 645,51 Kč	708 750,00 Kč

Odměna auditora

	Výše odměny
Audit roční účetní závěrky	100 000,00 Kč
Poradenství	60 000,00 Kč

Splatné závazky ze zákonného sociálního a zdravotního pojištění a daňové nedoplatky

	Částka	Datum vzniku	Splatnost
Sociální pojištění	596 420,00 Kč	31.12.2022	20.1.2023
Zdravotní pojištění	257 954,00 Kč	31.12.2022	20.1.2023
Daň z příjmu ze závislé činnosti	170 316,00 Kč	31.12.2022	20.1.2023
Daň z přidané hodnoty	254 655,00 Kč	31.12.2022	20.1.2023

Struktura zaměstnanců – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Průměrný přepočtený počet
archeolog	16,5
z toho statutární orgán	1,0
odborný pracovník – technik, konzervátor	13,2
technicko – hospodářský pracovník	5,9
Celkem	35,6

Osobní náklady

Položka	Částka
A.III.10 Mzdové náklady	19 891 738,00 Kč
A.III.11 Zákonné sociální pojištění	5 653 486,00 Kč
A.III.13 Zákonné sociální náklady	761 545,00 Kč
Celkem	26 306 769,00 Kč

Stanovené odměny a funkční požitky

Rada instituce a dozorčí rada žádné odměny a funkční požitky stanoveny nemají.

Výše odměny statutárního zástupce není uvedena s ohledem na ustanovení §30 odst. 6) vyhl. 504/2002.

Daňové úlevy

Daňová úleva za předcházející období podle §20 odst. 7 zákona 586/1992 Sb. ve výši 722 618 Kč byla v období 2022 použita na úhradu nákladů neziskových záchranných archeologických výzkumů a jinou neekonomickou činnost ústavu nehrzenou z jiných zdrojů. Celková výše nákladů na tuto činnost činila 2 945 tis. Kč.

Přijaté dotace

Dotace zřizovatele JMK na činnost – neinvestiční	7 300 tis. Kč
Dotace zřizovatele JMK – investiční	400 tis. Kč
Dotace Grantové agentury ČR – neinvestiční	904 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury – neinvestiční	1 431 tis. Kč
Dotace celkem	10 035 tis. Kč

Podrozvahové účty

V souladu s účetním standardem 401, bod 2.5.1. je níže uveden majetek, o kterém se neúčtuje v deníku/hlavní knize, ale který je z hlediska posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky významný.

Položka	Částka
Publikace	1 427 607,88 Kč
Drobný hmotný majetek	4 361 048,13 Kč

Organizace je v rámci své činnosti vydavatelem odborných publikací. Vzhledem k tomu, že tyto publikace jsou pořizovány z dotace na činnost, jsou vedeny na podrozvahovém účtu.

Další položkou je drobný hmotný majetek, který je v okamžiku pořízení považován za zásobu.

Vypořádání výsledku hospodaření z minulého období

Rada instituce schválila na svém zasedání dne 11. 4. 2022 převod zisku za rok 2021 ve výši 78 382,12 Kč do fondu rezervního.

Nepřetržité trvání účetní jednotky

Předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky je splněn a není žádná významná nejistota ohledně pokračování v předmětu činnosti. Základní archeologický výzkum běží bez závad, jsou uzavřeny SOD na řadu dlouhodobých zakázek. Z tohoto důvodu byla účetní závěrka sestavena obvyklým způsobem.

V Brně dne 11. 4. 2023

Mgr. Michal Přichystal
ředitel

AUDITORSKÁ A PORADENSKÁ ČINNOST

registrovaní Komorou auditorů České republiky

Pod Kačany 23, 616 00 BRNO

Zapsaná J.S. v Brně, odd. C, výložka 1603

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky

Ústav archeologické památkové péče Brno

veřejná výzkumná instituce

Kaloudova 30, 614 00 Brno

k 31.12.2022

Přílohy:

Rozvaha

Výkaz zisků a ztrát

příloha

Příjemce zprávy:

Ředitel Veřejné výzkumné instituce

výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky v.v.i. Ústav archeologické památkové péče (dále také Společnosti), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2022, výkazu zisku a ztráty, za rok končící 31.12.2022 a přílohy k této účetní závěrce, které obsahují popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace v souladu s vyhl. č. 504/2009 Sb., ve znění pozdějších změn. Údaje o právním charakteru společnosti a obsahu její činnosti jsou uvedeny pod vlastním výrokem.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Ústavu archeologické památkové péče k 31.12.2022 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2022 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Naš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že:

ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Tel./fax: +420 542 212 367

E-mail: auditia@auditia.cz
www.auditia.cz

Bankovní spojení:
86-140 58 00297/0100 KB Brno

DIČ: CZ18827853

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o společnosti, k níž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Právní forma – typ právnické osoby

Ústav archeologické památkové péče Brno, Kaloudova 30, 614 00 Brno

právní forma: veřejná výzkumná instituce

IČO: 485 11 005

Předmět podnikání a zahájení činnosti

Veřejná výzkumná instituce Ústav archeologické památkové péče Brno (dále jen v.v.i.) vznikla na základě rozhodnutí územně samosprávného celku: Jihomoravského kraje dle zákona č. 341/2005 Sb., s účinností od 1.1.2007, kdy na ní přešel veškerý majetek Jihomoravského kraje, který byl k 31.12.2006 ve správě příspěvkové organizace od stejného zřizovatele. Zřizovací listina v úplném znění ze dne 27.4.2006, ve znění 5. dodatku ze dne 25.6.2019 (Usnesení č. 1899/19/Z21).

Na základě této skutečnosti byla v.v.i. řádně registrována v Rejstříku veřejných výzkumných institucí, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha.

Dle zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce je vymezen účel předmětu hlavní činnosti, jejímž základním cílem je uskutečňování vědeckého archeologického výzkumu v oblasti zachrany a ochrany movitých a nemovitých archeologických památek a poskytování s tím souvisejících služeb:

- vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, jejíž součástí jsou veškeré technické činnosti, související s archeologickým výzkumem
- získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky a odborná stanoviska a provádí konzultační činnost
- rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážístů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro svůj výzkum
- úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi
- poskytuje metodickou pomoc archeologickým pracovištím muzejní sítě Jihomoravského kraje v oblasti zachrany a ochrany archeologického dědictví

Odpovědnost vedení společnosti za účetní závěrku

Statutární orgán Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Společnosti povinen posoudit, zda je společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy vedení plánuje zrušení společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol vedením společnosti
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, který v této souvislosti statutární orgán uvedl v příloze účetní závěrky
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky vedením společnosti a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybňovat schopnost společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán – mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních – která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Odpovědný auditor

AUDITIA spol. s r.o., Pod Kaštany 2294/23, 616 00 Brno

zapsaná rejstříkovým soudem vedeným Krajským soudem v Brně, odd. C, vložka 1603

registrovaná Komorou auditorů, evidenční číslo: 006 z 19.4.1993

statutární auditor: Ing. Jiří Vrba, evidenční číslo: 0064 z 29.6.1990

Datum vyhotovení zprávy

V Brně dne: 18.4.2023

Ing. Jiří Vrba

Ing. Jiří Vrba

statutární auditor

ředitel a jednatel obchodní korporace

Tel./fax: +420 542 212 367

E-mail: auditia@auditia.cz
www.auditia.cz

Bankovní spojení:
86-14058002970100 KB Brno

DIČ: CZ18827853